

Årsredovisning 2017 Södertälje kommun

UTGÅVA: Maj 2018, svenska. **GRAFISK PRODUKTION:** Ryter kommunikationsbyrå. **TRYCK:** Åtta.45 Tryckeri AB. **OMSLAGSFOTO:** Pontus Orre

Innehållsförteckning

Inledning

- 4 Kommunstyrelsens ordförande har ordet
- 6 Om årsredovisningen

4

Förvaltningsberättelse

- 8 Väsentliga händelser under året
- 10 Omvärldsanalys
- 13 God ekonomisk hushållning
- 14 Kommunfullmäktiges mål och måluppföljning
- 22 Kommunstyrelsens uppsikt
- 23 Personalredovisning
- 26 Ekonomisk och finansiell analys för kommunen
- 28 Driftsredovisning
- 32 Investeringsredovisning
- 35 Ekonomisk och finansiell analys kommunkoncernen
- 36 Bolagskoncernen
- 38 Finansiell riskhantering

7

Ekonomisk redovisning

- 42 Redovisningsprinciper
- 44 Siffror i sammanfattning
- 46 Resultaträkning kommun/koncern
- 47 Balansräkning kommun/koncern
- 48 Kassaflödesanalys kommun/koncern
- 49 Noter
- 60 Revisionsberättelse för år 2017
- 62 Ordlista

41

Verksamhetsberättelse

- 64 Kommunkoncernens organisation
- 65 Kommunledning och överförmyndarnämnd
- 66 Utbildning
- 70 Arbete och försörjning
- 72 Individ- och familjeomsorg
- 74 Stöd och service för personer med funktionsnedsättning
- 76 Äldreomsorg
- 78 Kultur och fritid
- 80 Miljö
- 82 Samhällsbyggnad och offentlig miljö

63

Kommunstyrelsens ordförande har ordet

Det är med glädje som 2017 kan summeras. Det är tydligt att väldigt många kurvor just nu pekar åt rätt håll för Södertälje kommun. De tunga moln som under några år hängde tungt över Södertälje har bytts till märkbara förbättringar och en spirande optimism. Det är frukten av ett hårt och medvetet arbete på flera fronter.

Barn och ungas uppväxt är vår främsta prioritet och det är därför extra glädjande att konstatera att skolresultaten för sjunde året i rad har förbättrats. Behörigheten till gymnasiet är nu högre än rikssnittet. Grunden för detta är ett systematiskt, forskningsbaserat och långsiktigt arbete. Prioriteringen av våra barns utbildning är viktig för det är genom skolan vi har möjlighet att nå alla och skapa likvärdiga förutsättningar. Många barns utgångsläge är tufft, men det får inte sänka våra förväntningar på vad de ska åstadkomma. De växer upp på en plats med möjligheter för den som anstränger sig och gör sitt bästa, oavsett vilken bakgrund man har. I Södertälje är det till exempel fullt möjligt för ett barn som växer upp i trångboddhet, segregation och fattigdom att göra en omvälvande resa till en hög chefsposition på några av vårt lands mest spännande exportföretag. Vi ska göra det möjligt för fler barn och unga att göra denna typ av klassresor.

Södertälje är just nu inne i en de mest expansiva perioder någonsin. Bostadsbyggandet är på rekordnivåer. Inte sedan 1975 har det byggstartats så många bostäder som 2017. Allt detta behövs, vi är snart 100 000 invånare i kommunen. Under de kommande 20 åren planeras det för 20 000 nya bostäder. Målsättningen är att bygga samman stadens olika delar, förtäta och bygga en hållbar och modern stadsmiljö.

Forskning och utbildning är en framtidsfråga för Södertälje, men också för svensk exportindustri. Genom att säkra kompetensförsörjningen kan tillverkningsindustrin finnas kvar och utvecklas i framtiden. Industrierna behöver samhällets omfamning. Det är fantastiskt att vi fem år efter beskedet om nedläggningen av AstraZenecas forskning i Södertälje kan visa upp den storsatsning på högre utbildning, forskning och innovation som Södertälje Science Park innebär. Det som är unikt med Södertälje Science Park är att akademi, industri och det offentliga samarbetar på riktigt, det är verkligen tillsammans vi gör detta. KTH, Scania, AstraZeneca, Acturum och Södertälje kommun. Tillsammans lyckades vi visa att Södertälje är rätt plats för en svensk kunskapsmiljö inom hållbar produktion. Vi har vänt utvecklingen. AstraZeneca bygger ytterligare en fabrik i Södertälje och Scania har fler anställda än någonsin. En sann framgångssaga. Det täta samarbetet mellan näringsliv, akademi och det offentliga ger ringar på vattnet och skapar

nya spännande möten och affärsmöjligheter. Genom KTH:s nya campus och utvecklingen av norra stadskärnan lyfts också Södertälje som stad. Min förhoppning är att vi får fler utbildade ingenjörer, ökat samarbete mellan alla aktörer, fler företag inom temat hållbar produktion och ett sprudlande stadsliv.

Arbetet med att göra Södertälje till en trygg och säker kommun och motverka organiserad brottslighet är en viktig och långsiktig uppgift som vi tar oss an genom ett brett och genomgripande samarbete med polisen och andra ansvariga myndigheter. Ett samarbete som lyfts fram som en förebild och modell för övriga Sverige. Vi sitter dock inte stilla utan fortsätter att tillsammans fördjupa och utveckla samarbetet. Det viktigaste trygghetsskapande arbetet som kommunen genomför är att prioritera barn och ungas lärande och uppväxtmiljöer.

I ett läge med höjda förväntningar och högt tempo krävs det att den kommunala organisationen står för trygghet, tydlighet och ansvarstagande. Grunden läggs genom ordning och reda i ekonomin. Både för kommunen och bolagskoncernen redovisas även för 2017 för mycket goda resultat. Det samlade resultatet för kommunkoncernen är 805 miljoner kronor. Låneskulden har sedan 2013 minskat med över tre miljarder kronor. Södertälje är den kommun i Sverige som i särklass har amorterat mest på låneskulden de senaste åren. En god ekonomi är givetvis viktigt, men för att kommunen ska klara av sitt välfärdsuppdrag är det även viktigt med en motiverad och frisk personal. Att minska de höga sjuktalerna i Södertälje kommun är därför ett fortsatt prioriterat område. Det är därför glädjande att trenden med minskande sjukfrånvaro fortsätter. Det är fortfarande för tidigt att dra för långtgående slutsatser om orsaker, men det är ändå oerhört positivt att vi nu ser detta trendbrott. Det kommer också efter en kraftsamling genom det treåriga projektet "Hållbar arbetshälsa", som på ett strukturerat sätt utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet utvecklar metoder för att öka frisknärvaron bland personalen. Erfarenheterna från detta projekt kommer att tas om hand och under 2018 och implementeras som en del i ordinarie verksamhet.

För att sammanfatta kan jag konstatera att visst har vi det tufft ibland och det krävs svåra politiska beslut men det går sannerligen åt rätt håll. Steg för steg bygger vi ett Södertälje som håller samman och är redo för att möta framtiden.

Boel Godner

Kommunstyrelsens ordförande (S)

”

”I ett läge med höjda förväntningar och högt tempo krävs det att den kommunala organisationen står för trygghet, tydlighet och ansvarstagande”

Boel Godner, Kommunstyrelsens ordförande (S). Foto: Sam Murad

Om årsredovisningen

Årsredovisningen ska tillsammans med nämndernas årsrapporter och revisionsberättelser ligga till grund för fullmäktiges prövning av nämndernas ansvarsfrihet för det gångna årets förvaltning. Den ska ge fullmäktige en rättvisande bild över kommunens samlade finansiella ställning och utveckling och utgöra underlag för kommunfullmäktiges beslut om hur nämndernas resultat ska regleras.

Årsredovisningen är ett analyserande, politiskt beslutsunderlag för kommunfullmäktige. Utvecklingen mot resultatstyrning ökar kraven att informera om hur nämnderna fullföljt delegerat uppdrag. Redovisningen ska också ge en bild av kommunens finansiella ställning och vara en grund för fullmäktiges prövning av nämndledamöternas ansvar. Genom årsredovisningen kan kommunfullmäktige få information om hur nämnderna följt fullmäktiges riktlinjer för verksamheten, om de mål som fastställts i budgeten uppnåtts och hur effektivt anvisade resurser använts. Årsredovisningen är i sin utformning analyserande men också framåtsyftande och utgör därför underlag för planering och utveckling av verksamheten. Detta framåtsyftande motiv ställer krav på att det i verksamhetsanalyserna redovisas problem

och utvecklingstendenser, som bland annat kan beaktas i kommande budgetarbete.

Årsredovisningen har ett viktigt syfte i att ge kommunfullmäktige en fullständig och rättvisande bild över kommunens finansiella ställning och utveckling. Med kommunen avses i detta sammanhang inte bara den verksamhet som drivs under så kallad offentlig-rättsliga former, även sådan verksamhet som bedrivs i form av aktiebolag, stiftelser, ekonomiska föreningar, ideella föreningar eller handelsbolag skall ingå i redovisningen. Kommunen och dess bolag ska ses som en ekonomisk beslutsenhet, för vilken kommunfullmäktige har det yttersta ansvaret, såväl ekonomiskt som politiskt.

Årsredovisningens delar

Inledning

Årsredovisningen inleds med att kommunstyrelsens ordförande ger sin syn på 2017.

Förvaltningsberättelse

Inledningsvis redovisar kommunen de viktigaste händelserna för Södertälje under året som gått samt samhällsutvecklingen i kommunen ur ett omvärldsperspektiv. Därefter beskrivs hur Södertälje kommun arbetar med god ekonomisk hushållning, i denna del redovisas även måluppfyllelsen för kommunfullmäktigemålen. I personalavsnittet ges en separat redovisning av kommunen som arbetsgivare och efter den följer en mer ingående be-

skrivning av kommunens ekonomiska och finansiella situation. Driftsredovisningen redogör för hur nämnderna följt budget och vad aktuella avvikelser beror på. Därefter beskrivs hur kommunen arbetat med investeringar. Förvaltningsberättelsen avslutas med en kort samlad beskrivning av året för kommunkoncernen som helhet samt bolagskoncernens resultat.

Ekonomisk redovisning

Det tredje avsnittet redogör för det ekonomiska resultatet av kommunens och kommunkoncernens verksamhet i resultaträkningen, den ekonomiska ställningen vid årets slut redovisas i balansräkning och kommunens

finansiering i kassaflödesanalysen. Avsnittet innehåller också noter och redovisningsprinciper som ger en närmare förklaring av innehållet. Avsnittet avslutas med revisionsberättelsen.

Verksamhetsberättelse

Det fjärde avsnittet är en bilaga till huvuddokumentet och beskriver verksamheterna mer utförligt. Här redovisas hur organisationen för kommunen och kommunkoncernen ser ut. I verksamhetsberättelsen finns en kort beskrivning av varje nämnd och redovisning av det ekonomiska resultatet, nyckeltal, en sammanfattning av årets insatser och framtida utveckling.

Förvaltnings- berättelse

■ Inledningsvis redovisar kommunen de viktigaste händelserna för Södertälje under året som gått samt samhällsutvecklingen i kommunen ur ett omvärldsperspektiv. Därefter beskrivs hur Södertälje kommun arbetar med god ekonomisk hushållning, i denna del redovisas även måluppfyllelsen för kommunfullmäktigemålen. I personalavsnittet ges en separat redovisning av kommunen som arbetsgivare och efter den

följer en mer ingående beskrivning av kommunens ekonomiska och finansiella situation. Driftsredovisningen redogör för hur nämnderna följt budget och vad aktuella avvikelser beror på. Därefter beskrivs hur kommunen arbetat med investeringar. Förvaltningsberättelsen avslutas med en kort samlad beskrivning av året för kommunkoncernen som helhet samt bolagskoncernens resultat.

Väsentliga händelser under året

Södertälje fick en ny stadsdirektör

Rickard Sundbom tillträdde som stadsdirektör den 1 januari 2017. Han var tidigare kommunchef i Lycksele.

Storsatsning på förskollärare och lärare

Under en presskonferens den 7 februari presenterades åtgärder för att förbättra Södertäljes attraktionskraft som lärarkommun. Det handlar om en lönesatsning, stipendier, pengar för lärare för att omsätta forskning i klassrummet och ämnesbaserad kompetensutveckling.

Södertäljes första familjecentral invigdes

Den 10 februari invigdes Södertälje kommuns första familjecentral i Geneta centrum. Kommunen ansvarar för den öppna förskolan och det förebyggande sociala arbetet medan Capio driver barnmorskemottagningen och barnavårdscentralen på uppdrag av Stockholms läns landsting.

Bevattningsförbud

Nivån på grundvatten sjönk till en kritiskt låg nivå. Därför infördes bevattningsförbud i Södertälje och Nykvarns kommuner från och med 2 maj. Förbudet gällde alla med kommunalt vatten, även näringsliv och föreningar. Bevattningsförbudet hävdes den 12 september.

HR-avdelningen är HBTQ-certifierad

Den 21 mars anordnades en ceremoni för att fira HR-avdelningens HBTQ-certifiering. Under ceremonin deltog hela HR-avdelningen, en representant från RFSL, representanter från andra certifierade verksamheter samt fältverksamheten, antivåldscenter och mansmottagningen som då inledde certifieringsprocessen.

Lärare rättade och bedömde nationella prov tillsammans

Drygt 130 lärare i årskurs 1–3 samlades den 27 april i Stadshuset för att tillsammans rätta nationella prov i svenska och svenska som andraspråk, totalt 1800 prov. Det var tredje året vi genomförde samrättning och sambedömning här i Södertälje.

Första spadtaget för etapp 1 i kvarteret Sländan i centrala Södertälje

Under pompa och ståt klippte Boel Godner, kommunstyrelsens ordförande, och Magnolia Bostads vd, Fredrik Lidjan, bandet för de 441 hyreslägenheterna som byggs i norra delen av stadskärnan. Detta skedde den 9 maj.

Nationaldagen

Nationaldagen firades traditionsenligt med tal, musik från Kulturskolan och utdelning av S:t Ragnhildutmärkelsen och Struerpokalen. Jan Eliasson, tidigare vice generalsekretärer i FN och f.d. svensk utrikesminister, höll tal. Björn

Seeliger belönades med Struerpokalen för 2016 års bästa idrottsprestation bland ungdomar. Vedran Bosnić, huvudtränare för Kings SBBK, fick S:t Ragnhildmedaljen för sin insats för Södertälje och kommunens medborgare.

Centrum för professionsutveckling i Södertälje invigdes

Södertälje kommun anslöt sig till samverkansprojektet Centrum för professionsutveckling. Målet är att höja kvaliteten på lärarutbildningen men också att hitta en modell för hur kommuner och högskolor kan samarbeta för att höja kompetensen hos medarbetare.

Medborgardagen

Årets medborgardag hade extra fokus på demokratifrågor. Syftet var att skapa intresse för hur viktigt det är att vara en del av demokratin och att öka allas upplevelse av att kunna påverka. Totalt besökte medborgardagen av 2 970 personer.

Naturparkourbana för barn vid Naturskolan

Natur-parkourbanan för barn vid Naturskolan i Södertälje invigdes. Banan har elva spännande stationer där barnen får mäta sig mot djur och deras förmåga att ta sig fram i naturen.

Kickoff Science park skola

Den 26 september inleddes Kickoff för skolan på Södertälje Science Park. Det var ett unikt samarbete där kommun, högskola och näringsliv samarbetade för att inspirera Södertäljes elever till att upptäcka vilka möjligheter som finns inom forskning, utveckling, innovation, entreprenörskap och högre utbildning. Kickoffen var startskottet för invigningen av den stora satsningen Södertälje Science Park i januari 2018.

Södertälje företagardag och Södertäljegalán

Södertälje företagardag 2017 hölls den 17 november i Scaniarinken. På kvällen hölls Södertäljegalán där åtta utmärkelser delades ut till företagare, föreningar och eldsjälär.

Nytt avtal för Ostlänken

Kommunstyrelsens ordförande Boel Godner signerade tillsammans med samtliga Ostlänkskommuner, Region Östergötland och Landstinget Sörmland avtalet med Sverigeförhandlingen om Ostlänken. Avtalet reglerar genomförande, stationsläge, ökat bostadsbyggande och finansiering.

Förslag till mål och budget 2018–2020

Majoriteten presenterade förslag till mål och budget för 2018–2020. Förslaget innehåller fem målområden; hållbara Södertälje, barn och ungas uppväxt i Södertälje, attraktiva Södertälje, aktiv framtid för äldre och ett tryggt och säkert Södertälje. Beslut om budgeten fattades i kommunfullmäktige den 27 november.

Rickard Sundbom, ny stadsdirektör. Foto: Pontus Orre

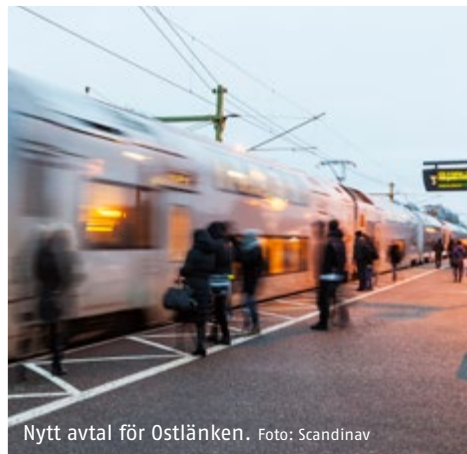
Medborgardagen. Foto: Pontus Orre

HR-avdelningen HBTQ-certifierad.
Foto: Södertälje kommun

Södertälje företagardag
och Södertäljegalan.
Foto: Crisp Film

Nytt avtal för Ostlänken. Foto: Scandinav

Södertäljes första familjecentral. Foto: Scandinav

Nationaldagen. Foto: Fredrik Sederholm

Omvärldsanalys

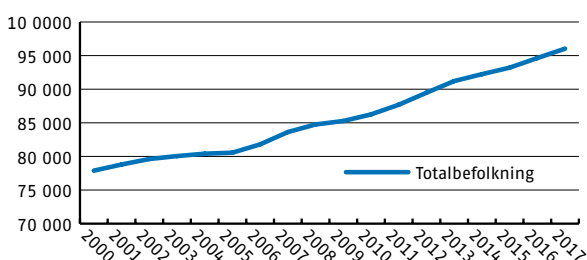
Befolkningsutveckling

Sveriges befolkning passerade tio miljoner den 20 januari 2017 och har haft en tydlig befolkningsökning under de senaste åren. Av Sveriges befolkningsökning sker 42 procent i Stockholms län. De kommande tio åren beräknas Sveriges befolkning öka med ytterligare 1 050 000 invånare, en total befolkningssiffra på över elva miljoner. Med en växande befolkning kommer både möjligheter och stora krav att ställas på landets kommuner. Samtidigt ligger Sveriges flyktningmottagande på låga nivåer. Enligt regeringen ska Sveriges mottagande även fortsättningsvis ligga på EU nivå. Migrationsverket räknar med ca 30 000 asylsökande per år de närmsta åren.

Befolkningen 2017

Den 31 december 2017 uppgick antalet Södertäljebor till 96 032 personer. Detta innebär att folkmängden ökade med 1 401 personer, eller med 1,5 procent, under året.

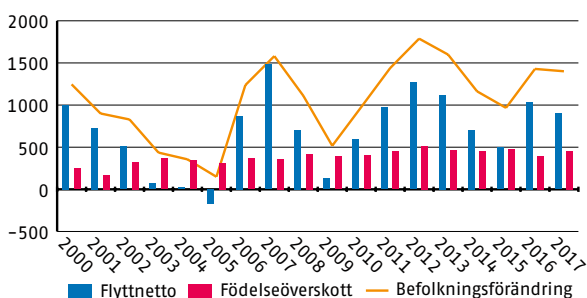
BEFOLKNINGSUTVECKLING SÖDERTÄLJE KOMMUN 2000–2017

Folkmängden i Sverige passerade under året tio miljoner och uppgick vid årsskiftet till 10 120 242 personer vilket var en ökning med 125 089 personer eller 1,3 procent.

Befolkningsökningen i Södertälje kommun kan härledas till både naturlig befolkningsökning, det vill säga fler personer föds än avlider och ett positivt flyttnetto, det vill säga fler personer flyttar in till kommunen än flyttar ut.

FÖRKLARINGSVARIABLER TILL BEFOLKNINGSUTVECKLING

Antalet födda i Södertälje under 2017 var 1 159 och antalet avlidna var 706 vilket gav ett födelseöverskott på 453 personer.

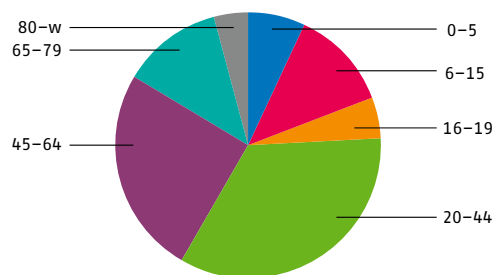
Antalet inflyttare uppgick till 7 128 och antalet utflyttare till 6 229 vilket gav ett positivt flyttningsnetto på 899 personer. Inflyttningen från övriga länet ökade något jämfört med 2016, inflyttningen från övriga landet låg på en liknande nivå men inflyttningen från utlandet minskade. Utflyttningen till såväl övriga länet och till övriga riket minskade vilket även utvandringen gjorde.

Befolkningsammansättning

Befolkningen i Södertälje kommun är yngre jämfört med riket. År 2017 låg i Södertälje på 38,4 år bland männen, 40,1 år bland kvinnorna och för män och kvinnor totalt på 39,3 år.

I riket låg medelåldern på 40,3 år bland männen, 42,1 år bland kvinnorna och för män och kvinnor totalt på 41,2 år.

ÅLDERSFÖRDELNING 2017

Vid årsskiftet hade 53 procent av Södertäljeborna utländsk bakgrund, vilket definieras som personer födda utomlands eller personer födda i Sverige vars båda föräldrar är födda utomlands. Personer med ursprung från Irak utgör den största enskilda gruppen av personer med utländsk bakgrund följt av personer med bakgrund i Syrien.

Invånare med utländsk bakgrund, antal 2017-12-31

Irak	11 097
Syrien	10 514
Finland	5 467
Turkiet	5 299
Polen	2 529
Libanon	2 050
Tyskland	1 176
Chile	887
Jugoslavien	738
Egypten	654
Övriga länder och territorier	9 878
Totalt	50 289

Foto: Pontus Orre

Ekonomiska förutsättningar

Kommunernas utgifter påverkas främst av förändringar i demografin då behoven av vård, skola och omsorg framförallt beror på antalet barn och äldre. De kommande åren ökar generellt det demografiska trycket.

Samtidigt skapar fortsatt stark ekonomisk tillväxt i svensk ekonomi och i världsekonomin goda förutsättningar för Södertälje och företag verksamma i kommunen. Prognoserna för statens budget visar på ett överskott för perioden 2018–2020. Sveriges kommuner och landstings prognos för statsfinanserna för perioden är 2,7 procent (2018), 1,6 procent (2019) och 1,6 procent (2020). Svensk export beräknas växa med mellan tre och fyra procent per år de närmaste åren.

Kommunernas ekonomi är konjunkturkänslig genom att skatteintäkterna bygger på sysselsättningen i landet. Södertälje kommun är känslig både på intäcks- och kostnadssidan. Bland annat har kommunen en högre arbetslöshet än både länet och riket, trots att kommunen geografiskt befinner sig i en stark arbetsmarknadsregion, vilket medför högre kostnader för försörjningsstöd. En ökning av kommuninvånare som har stort behov av kommunens tjänster och insatser ställer också högre krav på kommunens ekonomi. Kommunen måste säkerställa en resultatnivå som är långsiktigt hållbar för att kunna garantera en bibehållen servicenivå för kommande generationer utan att behöva uttaxera en högre skattenivå.

Under 2017 har Södertälje kommun haft en skattesats på 20,15, vilken den har varit under de tre senaste åren, och är 59 öre lägre än riksgenomsnittet.

Den totala skattesatsen, inklusive landstingsskatten, var 32,23 under 2017, vilket är 12 öre högre än riksgenomsnittet.

Näringsliv

Södertälje kommer under de närmaste åren genomföra ett antal stora investeringar för att bli fler invånare. Kommunen satsar i genomsnitt 400 mnkr per år för perioden 2018–2020 på nya kommunala lokaler för att möta behoven hos en växande befolkning. Under perioden juli 2016 till augusti 2017 gavs 744 startbesked för bostadsbyggande i Södertälje, varav 240 bostäder färdigställdes under 2017.

Södertälje är ett av Sveriges ledande centrum för industriell produktion och tillverkning. För kommunens del erbjuder det stora möjligheter men även ett beroende. Kommunens två stora exportföretag, Scania och Astra Zeneca, gör Södertälje mer konjunkturberoende än den genomsnittliga svenska kommunen. Investeringar i ökad produktion sker i både befintliga anläggningar och genom etableringar. Länsstyrelsens kartläggning av industrisektorn visar att Stockholms län på många sätt är landets industriella centrum. Främst i länet är Södertälje, 33 procent av alla som arbetar här har en tjänst inom tillverkningsindustrin. Det kan jämföras med genomsnittet i Stockholms län som ligger på 9 procent och rikssnittet som är 14 procent.

Södertälje kommun satsar på att i samarbete med andra aktörer skapa goda utvecklingsförutsättningar för företag verksamma i kommunen. Etableringen av KTH Campus Södertälje och öppnandet av Södertälje Science Park i januari 2018 är exempel på hur kommunen satsar på att främja den lokala kompetensförsörjningen och utvecklingen av hållbar produktion. Antalet studenter på KTH Campus Södertälje förväntas öka från dagens 550 till närmare 1 200 när alla utbildningar är igång 2021.

Som centrum för produktion i Stockholmsområdet arbetar många i Södertäljeföretag men är inte boende i kommunen. Enligt senaste uppgifter från 2016 fanns det 50 102 personer yrkesarbetande i Södertälje. Av dessa pendlade 22 474

personer in till sina arbetsplatser från andra kommuner i omgivande regioner medan 16 027 personer pendlade ut från kommunen. Av kommunens invånare arbetade 27 628 inom kommunens gränser.

Södertälje påverkas även av satsningen på Ostlänken som planeras byggas mellan Järna i Södertälje kommun och Linköping via Nyköping och Norrköping. Ostlänken är en del av den planerade satsningen på höghastighetståg mellan Stockholm, Göteborg och Malmö. För att underlätta resandet till och från Södertälje bygger kommunen, Trafikverket och Stockholms läns landsting under 2018 på ett nytt resecentrum i centrala Södertälje. Under året återinvigs även slussen efter utbyggnad och förstärkningsarbeten i Södertälje kanal. För att trygga vägtransporter och resande med bil till och förbi Södertälje har kommunen identifierat behov av ytterligare en fast vägförbindelse över Södertälje kanal. För fartygstransporter har inte minst Södertälje hamn varit av stor betydelse för import av varor till regionen och export av regionens och Södertäljes produktion av varor och produkter.

Arbetsmarknad

Södertälje är med sina 50 102 arbetstillfällen 2016 den tredje största arbetsmarknaden i Stockholms län. Näringslivets utveckling har varit positiv med 8 026 registrerade nya arbetstillfällen 2017 jämfört med 7 873 år 2016. Arbetslösheten i kommunen är dock hög på grund av att kompetensen hos individer som saknar arbete inte matchar behoven på den lokala arbetsmarknaden. Arbetslösheten i Södertälje låg i slutet av 2017 på 13,0 procent, att jämföra med Stockholms län på 6,3 procent, där en betydande orsak till skillnaden är utlandsföddas andel av arbetslösheten med en andel på 23,4 procent för Södertälje medan den utgör 14,2 procent för länet och 22,2 procent för riket.

Trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbete

Södertälje kommun har sedan många år ett väl utvecklat samarbete med polis och räddningstjänst kring trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbete. Det upparbetade samarbetet har förhindrat att Södertälje och dess utsatta delar av kommunen påverkats i samma grad av ungdoms- och gängbrottslighet som i andra utsatta områden i länet.

Lägre andel nyanlända till Södertälje

Trots de senaste årens stora flyktinginvandring till Sverige fortsätter färre asylsökande att söka sig till Södertälje. Mottagandet för 2017 var 415 jämfört med 2016 års mottagande på 967, en minskning på 57 procent. Kommunens

bedömning är att mottagandet kommer att öka marginellt under 2018 till strax under 500 personer. Bakgrunden till utvecklingen bedöms bero på att Södertälje kommun drivit frågan om ett jämnare mottagande mellan landets kommuner. Den anvisningslag som införts har haft effekt vilket betyder att fler kommuner tar emot kommunmottagna. Anvisningslagen/bosättningslagen (2016:38) har lett till 0-avtal för Södertälje kommun 2017 och 2018. De asylsökande som själv väljer att bosätta sig i Södertälje blir inneboende, i andra, tredje eller fjärde hand, eller köper ett svart hyreskontrakt. Södertälje bedriver ett arbete för att kartlägga boendekedjan för att stävja utnyttjande av asylsökande och svarhandel av kontrakt. Södertälje kommuns Mål och budget 2018–2020 prioriterar därför fortsatt arbete inom området fusk och bedrägerier där boendesektorn är ett av fyra områden som pekades ut som viktiga gällande olovlig handel med kontrakt. Södertälje kommun har också lämnat synpunkter till den statliga utredningen om att motverka olovlig handel med kontrakt.

En utredningsgrupp på regeringskansliet har i uppdrag att utreda hur Södertälje kommuns förslag VEBO (värdigt eget boende) kan genomföras. VEBO innebär att den asylsökandes boende kontrolleras av Migrationsverket och kommunen innan flytt till boende. Regeringskansliets förslag presenteras under våren 2018.

Framtidsbedömningar

Södertälje kommun har gynnsamma möjligheter att utvecklas väl under de kommande åren. En god arbetsmarknad och fördelen av att vara en del av Stockholmsregionen har och kommer fortsatt att gynna Södertälje kommun.

En medveten satsning på utbildning, både den som kommunen har ansvar för som grund- och gymnasieskola och delaktighet i utvecklingen av högre utbildningar, kommer att stärka Södertälje och skapa förutsättningar för utveckling, forskning, innovationer och företagsetableringar och i sig en fortsatt stark exportindustri.

Utvecklingen av Ostlänken, med sammanbindningen av Stockholm, Göteborg och Malmö med höghastighetsjärnväg, bedöms kunna gynna Södertälje kommuns utveckling. En utbyggnadsstrategi håller på att tas fram för att Södertälje ska kunna möta den expansiva period som kommunen befinner sig i. Inom något år kommer kommunen att passera 100 000 invånare och har ambitionen att under de kommande 20 åren bygga 20 000 nya bostäder, vilket kommer att kräva att bygga samman stadens olika delar, förtäta och bygga en hållbar och modern stadsmiljö.

Med dessa ambitioner krävs en fortsatt god ekonomisk hushållning med ordning och reda i ekonomin. Under de senaste åren har den ekonomiska utvecklingen varit god för kommunen och ska på bästa sätt fortsätta att vara det.

God ekonomisk hushållning

För Södertälje kommun innebär god hushållning att verksamheten bedrivs effektivt, d.v.s. den kommunala servicen ska infria kommuninvånarnas behov och förväntningar och dessutom bedrivs på ett kostnadseffektivt sätt. Ett uppfyllande av balanskravet är en grundförutsättning för en långsiktig, stabil finansiell utveckling. Ekonomisk hushållning ska ses i två dimensioner; att hushålla i tiden och över tiden, det vill säga att styra ekonomin både i ett kortare och i ett längre tidsperspektiv för att säkerställa att varje generation bär sina egna kostnader. Det kräver ett systematiskt arbete och förmåga att anpassa verksamheten efter förändrade förutsättningar och inte skjuta betalningsansvaret på framtiden. Bedömningen av god ekonomisk hushållning väger samman ett ekonomiskt och ett verksamhetsperspektiv inklusive personalperspektivet. För ekonomin är kommunallagens balanskrav den lägsta nivån som ställs för god ekonomisk hushållning. För att uppfylla god ekonomisk hushållning krävs mer än att tillgodose balanskravet. I det finansiella perspektivet har kommunfullmäktige valt fyra finansiella mål som är satta utifrån hur kommunen definierar god ekonomisk hushållning. För verksamhetsperspektivet är det kommunfullmäktigemålen som definierar god ekonomisk hushållning och visar på kommunens förmåga att bedriva verksamheten på ett ändamålsenligt sätt. Verksamhetsmål och finansiella mål hänger på så sätt ihop för att god ekonomisk hushållning ska uppnås och ge en kostnadseffektiv verksamhet. En samlad bild ska lämnas av hur väl god ekonomisk hushållning genom kommunfullmäktiges mål för ekonomi, personal och verksamhet har uppnåtts.

En del av bedömningen av god ekonomisk hushållning är att följa hur kostnadseffektiviteten utvecklas. Ett sätt att följa upp kostnadseffektiviteten är att jämföra de verkliga kostnaderna med verksamheternas standardkostnader i kostnadsutjämningsystemet. Standardkostnaden är den kostnad som kommunen skulle ha om man bedrev verksamheten på en genomsnittlig avgifts-, ambitions- och effektivitetsnivå.

En allmän definition av mätning av effektivitet är uppnådda resultat i förhållande till insatta resurser. Ett sätt att säkra kvalitet är att jämföra sig med andra kommuner vilket underlättar för medborgarna att se hur väl verksamheten uppfyller kommunens verksamhetskrav.

De fyra finansiella målen är samtliga uppfyllda (Bra), sammantaget är kommunkoncernens ekonomi och finansiella ställning god. Ett viktigt mått för god ekonomisk hushållning är att soliditeten över en längre period inte försvagas utan utvecklas positivt. Detta innebär då

att kommunen blir mindre skuldsatt och ökar sitt finansiella handlingsutrymme inför framtiden. Årets höga resultat gör att soliditeten förbättrats men ligger dock fortfarande långt under kommunsnittet på 48,6. Det finns utmaningar att även framöver fortsätta nå goda resultatnivåer och hantera riskerna vid vad en ökad skuldsättning, ökande investerings- och skuldnivå medför. Det kan nås genom fortsatt fokus på finansiell riskanalys och budgetföljsamhet samt aktiv styrning och uppsikt över nämnder och bolag.

Kommunfullmäktiges mål för kommunen som arbetsgivare bedöms två uppfyllda (Bra) och två ej uppfyllda (Har brister). Sjukfrånvaron i kommunen har gått ned till att ligga på 6,6 procent vilket föräntlets av projektet Hållbar arbetshälsa som pågått sedan 2015. Positivt är också att det i 2017 års lönekartläggning inte hittades några osakliga löneskillnader på grund av kön. Dock har hållbart medarbetarengagemang minskat något och ligger ganska så konstant på en alltför låg nivå. Kommunen står i samma läge som många andra kommuner och konkurrerar i rekrytering av vissa nyckelgrupper.

Av de 27 verksamhetsmålen är 20 uppfyllda (16 OK och 4 Bra), sju av målen är ej uppfyllda (Har brister). Sammantaget med förklaringar och omständigheter för de kommunfullmäktigemålen som inte förväntas nå måluppfyllelse är kommunstyrelsens sammantagna bedömning att kommunen uppnår god ekonomisk hushållning.

Sammanfattande lägesbedömning för verksamhetsmålen:

Område	Läge
Ekonomi	<i>Bra</i>
Hållbara Södertälje	<i>Ok</i>
Attraktiva Södertälje	<i>Ok</i>
Samhällsbyggnad och offentlig miljö	<i>Ok</i>
Utbildning	<i>Ok</i>
Särskilt riktade insatser	<i>Ok</i>
Individ- och familjeomsorg	<i>Har brister</i>
Verksamhet för personer med funktionsnedsättning	<i>Har brister</i>
Äldreomsorg	<i>Har brister</i>
Kultur- och fritid	<i>Ok</i>
Södertälje kommun som arbetsgivare	<i>Ok</i>

Kommunfullmäktiges mål och måluppföljning

Foto: Peritus Orre

SÖDERTÄLJE KOMMUNS STYRMODELL

Kommunfullmäktige har valt att styra med fyra finansiella mål och fyra arbetsgivarmål. Styrningen på verksamhetsnivå sker genom de 27 mål som kommunfullmäktige fastställt.

■ Ekonomi

KF-MÅL 1

Finansiellt mål för Södertälje är att kommunen ska uppnå ett resultat exklusive jämförelsestörande poster på 85 mnkr 2017 (2,0 %), 122 mnkr 2018 (2,2 %) och 138 mnkr 2019 (2,4 %).

Uppföljning KF-mål:

Kommunens resultat för helåret 2017 är 429 mnkr inklusive jämförelsestörande poster som uppgår till 35 mnkr. Målet för det budgeterade resultatet exklusive jämförelsestörande poster är 85 mnkr, vilket motsvarar nivån på balanskravsresultatet. Utfallet för 2017 mot balanskravet är 397 mnkr och målet har således uppnåtts. Kommunen har 81 procent av sina tillgångar placerade i de kommunala bolagen.

Lägesbedömning i bokslutet 2017 för målet: **Bra**

KF-MÅL 2

Finansiellt mål för bolagskoncernen (på SKF nivå) är att koncernen ska uppnå ett resultat efter skatt på 337 mnkr 2017, 263 mnkr 2018 och 279 mnkr 2019.

Uppföljning KF-mål:

Bolagskoncernens resultat efter beräknad skatt för 2017 uppgår till 383 mnkr. Det positiva resultatet hänförs till låga räntor och få outhyrda lokaler. Måluppfyllelsen är god och resultatet påverkas inte av engångseffekter av karaktären nettorealisationvinster, vilket var den huvudsakliga orsaken till föregående års positiva resultat. Totalt för koncernen uppgår de jämförelsestörande posterna netto till 1 mnkr att jämföras med föregående års 290 mnkr, det underliggande resultat är därmed högre för 2017.

Lägesbedömning i bokslutet 2017 för målet: **Bra**

KF-MÅL 3

Kommunens nettokoncernskuld per invånare ska inte öka.

Uppföljning KF-mål:

Nettokoncernskulden per 31 december 2017 uppgick till 141,0 tkr/invånare, att jämföra med skuldalet 146,5 tkr/

invånare föregående år. Minskningen under året beror främst på en lägre låneskuld med 630 mnkr tillsammans med en befolkningsökning på 1 401 personer. Orsakerna till en lägre nettokoncernskuld beror också på en lägre investeringstakt tillsammans med högre resultat och högre kassaflöde än budgeterat vilket möjliggjort att låneskulden kunnat minskas.

Lägesbedömning i bokslutet 2017 för målet: **Bra**

KF-MÅL 4

Soliditeten i kommunkoncernen ska öka under budgetperioden.

Uppföljning KF-mål:

Soliditeten exklusive pensionsåtaganden uppgick till 30,3 procent jämfört med föregående år då den låg på 25,9 procent. Förändringen beror främst på ett positivt resultat och en minskad låneskuld, där resultatförbättringen till en inte oväsentlig del beror på intäkter av engångskaraktär. Soliditeten inklusive pensionsåtaganden före 1998 uppgick till 21,4 jämfört med föregående år på 16,9 procent. Förändringen är stark och målet har uppfyllts. Dock är soliditetsnivån lägre vid jämförelse med andra kommuner, både i riket och i kategorin större städer.

Lägesbedömning i bokslutet 2017 för målet: **Bra**

Lägesbedömning sammantaget för Ekonomi och styrning: Bra

■ Hållbara Södertälje

KF-MÅL 1

Människors upplevda trygghet ska öka.

Uppföljning KF-mål:

I SCB:s medborgarundersökning avseende Medborgarnas uppfattning av hur tryggt det är i kommunen, ligger Nöjd Region Index (NRI) för 2017 på 44, en liten minskning sedan 2015 då indexet låg på 45.

Lägesbedömning för målet: **Ok**

KF-MÅL 2

Människors upplevda inflytande (information, kontakt, påverkan, förtroende) i kommunen ska öka.

Uppföljning KF-mål:

I SCB:s medborgarundersökning avseende medborgarnas

uppfattning av hur nöjd är du med den insyn och inflytande över kommunens beslut och verksamheter, ligger NRI för 2017 på 40, en ökning sedan 2015 då indexet låg på 34.

Lägesbedömning för målet: **Ok**

KF-MÅL 3

Barn och ungas livsvillkor ska förbättras.

Uppföljning KF-mål:

Barn påverkas av föräldrars ekonomi, det påverkar deras möjligheter till fritidsysselsättning, trygghet och värdigt boende. Även barns framtida möjligheter till en god hälsa påverkas av föräldrarnas socioekonomiska situation.

Barnfattigdomen är hög i Södertälje jämfört med resten av landet. Att minska barnfattigdomen har länge varit ett av kommunfullmäktiges långsiktiga mål och de senaste åren kan en svagt positiv trend skönjas. Andelen barn som lever i ekonomisk utsatthet är hög i Södertälje jämfört med riket, men den långsiktiga trenden är svagt positiv.

Lägesbedömning för målet: **Har brister**

KF-MÅL 4

Andelen vuxna och barn med bra självskattad psykisk och fysisk hälsa ska öka.

Uppföljning KF-mål:

Invånare med bra självskattat hälsotillstånd har minskat från 73 procent 2013 till 67 procent 2017 vilket innebär en negativ hälsotrend. Invånare med nedsatt psykiskt välbefinnande är oförändrat sedan 2013. En handlingsplan för aktiviteter inom ramen för regeringens satsning Uppdrag psykisk hälsa och dess målområden finns framtaget. Aktiviteterna kommer att omfatta förebyggande insatser men även lokalt kompetenshöjande och främjande aktiviteter både inom omsorgen och inom skolan.

Lägesbedömning för målet: **Har brister**

KF-MÅL 5

Valdeltagandet ska öka.

Uppföljning KF-mål:

I valet 2014 sjönk valdeltagandet i Södertälje kommun. Denna utveckling gick emot utvecklingen i en stor del av landet med ett något ökande valdeltagande.

Lägesbedömning för målet: **Ok**

KF-MÅL 6

Kommunkoncernen ska bli fossilbränslefri.

Uppföljning KF-mål:

Målet har varit högt prioriterat och organisationen har uppnått målet om att bli en fossilbränslefri organisation 2020. Kommunorganisationen styr mot elfordon och förnyelsebart drivmedel. Andelen miljöfordon är 54 procent i organisationen, varav 35 fordon är elfordon (även elhybrider). Andelen förnyelsebart drivmedel är ca 60 procent av total mängd drivmedel. Kommunorganisationen arbetar strategiskt med energieffektiviseringar och organisationen uppnår målet om energibesparing med minst 2 procent per år. Sedan 2016 har energiförbrukningen minskat med hela 5 procent i koncernen.

Lägesbedömning för målet: **Ok**

KF-MÅL 7

Omställningen till hållbara system för hantering av avlopp ska fortsätta.

Uppföljning KF-mål:

Under 2017 beviljades 22 tillstånd för kretslopps- anpassade avlopp. Under året har initiativ tagits till samverkan med företrädare för jordbruket om återföringskedjor för växtnäring från avlopp. Området återföringskedjor för växtnäring från avlopp ska integreras i kommunens odlingsstrategi som är under framtagande.

Lägesbedömning för målet: **Ok**

KF-MÅL 8

Skyddet av natur ska öka.

Uppföljning KF-mål:

Vårdande åtgärder pågår fortlöpande bland annat har det under året genomförts gallringar för att gynna skyddsvärda träd inom fem områden utanför skyddad mark med medel från Länsstyrelsen. Under året har Naturkartan färdigställts och en ängs- och hagmarksinventering genomförts

Lägesbedömning för målet: **Ok**

KF-MÅL 9

Kommunens inköp av ekologiska och lokalproducerade livsmedel ska öka.

Uppföljning KF-mål:

Andelen inköpta ekologiska livsmedel under 2017 uppgick till 58 procent (61 %).

Totalt	58 %	(61 %)
Frukt och grönt inkl. potatis	50 %	(50 %)
Kolonial	64 %	(67 %)
Färskt och fryst kött (kött från nöt, fläsk och fågel)	44 %	(47 %)
Fryst fisk (fryst fisk oberedd samt frysta fiskprodukter)	78 %	(81 %)
Mejeriprodukter	80 %	(81 %)
Ägg	99 %	(97 %)

Lägesbedömning för målet: **Ok**

Lägesbedömning sammantaget för området Hållbara Södertälje: Ok

■ Attraktiva Södertälje**KF-MÅL 1**

Människor ska i ökad grad uppleva Södertälje som en attraktiv kommun att bo i.

Uppföljning KF-mål:

I SCB:s medborgarundersökning avseende medborgarnas uppfattning av Hur nöjd är du med din kommun i dess helhet som en plats att bo och leva på, ligger NRI för 2017 på 49, en ökning sedan 2015 då värdet var 44. Södertäljes platsvarumärkesplattform är ett verktyg som används för kommunikation, positionering för Södertälje och ska medverka till en sammanhållen och stark bild av Södertälje. Implementering av platsvarumärkesplattformen sker i samverkan med närings- och föreningsliv, liksom inom kommunkoncernen.

Lägesbedömning för målet: **Ok**

KF-MÅL 2

Företagens konkurrenskraft ska öka och klimatet för företagande ska stärkas.

Uppföljning KF-mål:

Nöjd Kund Index, NKI, för 2017 har ökat till 69 jämfört mot mätningen 2015 som då låg på 68. Ett aktivt arbete fortsätter för att öka antalet etableringar i Södertälje, dels genom marknadsföring av Södertälje som etableringsort, dels genom support vid etableringsförfrågningar och deltagande vid Business Arena Stockholm.

Lägesbedömning för målet: **Ok**

KF-MÅL 3

Att vara studerande i Södertälje ska vara attraktivt, och utbildningsnivån hos Södertäljes befolkning ska öka för att matcha regionens behov.

Uppföljning KF-mål:

Fokus för årets utvecklingsarbete har varit samordning och tydlighet. Samarbetet med närings- och arbetsliv står i centrum för utvecklingen och ett aktivt arbete sker för att identifiera kompetensbehov och möjliga lösningar. Alla utbildningar som ges ska vara väl förankrade utifrån näringslivets kompetensbehov genom kontinuerlig dialog.

Lägesbedömning för målet: **Ok**

KF-MÅL 4

Besökare ska i ökad grad uppleva Södertälje attraktivt att besöka på fritiden och i tjänsten.

Uppföljning KF-mål:

Evenemangsutvecklingen ska utgå från att stärka varumärket Södertälje, och innefattar såväl befintliga evenemang som att attrahera och utveckla nya. Arbetet har pågått under 2017 för ökad båttrafik och cykelturism. Lokal platsutveckling och tematisering sker i samverkan med besöksnäringens aktörer, liksom ökad information och marknadsföring till besökare.

Lägesbedömning för målet: **Ok**

Lägesbedömning sammantaget för Attraktiva Södertälje: **Ok**

Samhällsbyggnad och offentlig miljö

KF-MÅL 1:

Medborgarnas uppfattning om Södertälje som en plats att bo och leva på ska förbättras (bostäder, kommunikationer, gator och vägar, gång och cykelvägar, trafiksäkerhet och parker).

Uppföljning KF-mål:

Medborgarundersökning består av flera olika delar. Delindexet avseende medborgarnas uppfattning om sin kommun ligger på nästan samma nivåer som föregående år. När det gäller NRI för bostäder så redovisas ett sjunkande resultat som kan vara relaterat till den bostadsbrist som finns i kommunen och i hela Stockholmsregionen. Det sammanfattande betygsindexet Nöjd-Medborgar-Index (NMI) för hur medborgarna bedömer kommunens verksamheter i Södertälje kommun blev 53. I jämförelse med övriga deltagande kommuner ligger Södertälje strax under snittbetyget som är 55. Delindex för nöjdheten med gång- och cykelvägar har sjunkit mot föregående år. I relation till tidigare mätningar 2011 och 2013 är dock medborgarna mer nöjda nu än då. Förhoppningen är att de åtgärder och satsningar som görs på gång- och cykeltrafik kommer att märkas i nästkommande undersökningar.

Lägesbedömning för målet: **Ok**

KF-MÅL 2

Antalet nytillkomna bostäder per år ska öka.

Uppföljning KF-mål:

Det har tillkommit 240 nya bostäder i Södertälje under 2017. Det är en minskning mot föregående år då den totala ökningen var 332 nya bostäder. Sett över tid är detta fortfarande en relativt hög nivå men som ligger under genomsnittet för perioden 2010–2016, där medeltalet är 286 färdigställda bostäder per år. Prognosen är att antalet bostäder kommer att öka under nästkommande år. Den satsning inom stadsutvecklingsområdet som gjorts med fokus på strukturplaner och utbyggnadsstrategi kommer att skapa förutsättningarna för att öka antalet bostäder i Södertälje framöver.

Lägesbedömning för målet: **Ok**

KF-MÅL 3:

Tjänster och uppdrag inom samhällsbyggnadsprocessen, som uppfyller kommunens garantitider och ambitioner i strategiska styrdokument, ska ligga kvar på hög nivå.

Uppföljning KF-mål:

Flera kommunikationsprojekt pågår för att medborgarnas och företagens behov ska kunna beaktas tidigt i samhällsbyggnadsprocessen och samtidigt ge goda möjligheter till dialog. För att visa inriktningen på Södertäljes utveckling som stad att bo och arbeta i, har en webbportal med namnet Södertälje växer tagits fram där alla byggprojekt och framtidsplaner presenteras. Svarstider för bygglov och förhandsbesked har vid kompletta handlingar en medelhandläggningstid på 46,5 dagar och 89 procent klaras inom 10 veckor.

Lägesbedömning för målet: **Ok**

Lägesbedömning sammantaget för området Samhällsbyggnad och offentlig miljö: Ok

■ Utbildning

KF-MÅL 1

Resultaten i förskolan, skolan och vuxenutbildningen ska förbättras.

Uppföljning KF-mål:

I kommunfullmäktiges uppföljning baseras bedömningen på ett antal utvalda uppföljningsfaktorer i form av resultat och betyg. Urvalet baseras på kommunövergripande planer för systematiskt kvalitetsarbete.

Under året har resultatet inom samtliga prioriterade kunskapsområdena försämrats. Orsaker till detta bedöms vara att bedömningarna är mer kritiska än tidigare år och att vissa förskolor har haft en hög personalomsättning. Högst måluppfyllelse återfinns fortfarande inom lek och samspel. Ett väl fungerande samspel barn emellan är en nyckel inom förskolans grupporienterade verksamhet där det kollektiva lärandet är utgångspunkten.

Efter år av ökat resultat har i år resultaten stabiliserats på en nivå som föregående års resultat. Inom grundskolan är det ett resultat av det målmedvetna systematiska kvalitetsarbetet som bedrivs. Det ger bland annat fokus på rätt saker, en tydlighet i de gemensamma utvecklingsfrågorna samt återkommande resultatuppföljningar. Trots stora insatser och återkommande resultatförbättringar är dock närmare en femtedel av eleverna i årskurs 9 inte behöriga till gymnasieskolans nationella program. Måluppfyllelsen

i svenska som andraspråk är fortsatt låg likväl som i engelska. Fortsatta åtgärder behöver vidtas för att stärka förutsättningarna för de elever som har svårast att nå målen och detta särskilt när det gäller läs-, skriv- och matematikutveckling i årskurs F-3 och 6-9.

Andelen elever med behörighet till högskolan har under året minskat för de högskoleförberedande programmen, medan det har ökat för yrkesprogrammen. Andelen som avgår med examen från yrkesprogrammen har minskat något.

Lägesbedömning för målet: **Ok**

■ Särskilt riktade insatser

KF-MÅL 1

Andelen Södertäljebor med egen försörjningsstöd ska öka.

Uppföljning KF-mål:

Betydligt färre personer har fått försörjningsstöd under året än under förra året. Andelen invånare som erhållit ekonomiskt bistånd någon gång under året har minskat från 5,7 till 4,8 procent samt andelen barn i befolkningen som bor i familjer med ekonomiskt bistånd har minskat från 7,7 till 6,1 procent under 2017.

Lägesbedömning för målet: **Ok**

■ Individ- och familjeomsorg

KF-MÅL 1

Medborgare i behov av stöd ska uppleva delaktighet och kvalitet i insatserna.

Indikator:

Brukarundersökning delaktighet och kvalitet. *Källa: SKL.*

Uppföljning KF-mål:

Barn- och ungdom har deltagit i SKL:s brukarundersökning för individ- och familjeomsorg (IFO). Resultaten visar att brukarnas upplevelser kring delaktighet har ökat sedan undersökningen 2016. 96 procent av ungdomarna upplevde att socialsekreteraren frågat efter deras synpunkter, och 55 procent att de kunnat påverka vilken typ av hjälp de fått. SKL:s brukarundersökning för IFO har bara genomförts något år så resultaten behöver följas över tid, och genomföras på samtliga verksamheter inom IFO för att de ska vara tolkningsbara fullt ut.

Lägesbedömning för målet: **Har brister**

■ Verksamhet för personer med funktionsnedsättning

KF-MÅL 1

Brukarna ska uppleva delaktighet och kvalitet i insatserna.

Indikator:

Brukarnas upplevelse av delaktighet och kvalitet i insatserna. *Källa: Socialstyrelsens årliga brukarundersökning*

Uppföljning KF-mål:

SKL:s brukarundersökning inom område funktionsnedsättning, har genomförts för bostad LSS, daglig verksamhet LSS och boendestöd i kommunal regi. Resultaten visar att brukarna i huvudsak är nöjda med möjligheten att påverka insatserna. Inför 2018 kommer brukarundersökningen även att omfatta brukare i extern regi. Då nämnden i sin årsrapport inte har inkluderat externa utförare i sin redovisning av målpåfyllelse i enlighet med mål och riktlinjer för externa utförare 2016–2018 så blir bedömningen av nämndens verksamhetsmål har brister.

*Lägesbedömning för målet: **Har brister***

■ Äldreomsorg

KF-MÅL 1

Brukarna ska uppleva delaktighet och kvalitet i insatserna.

Uppföljning KF-mål:

Andelen brukare inom hemtjänsten som sammantaget är nöjda med hemtjänsten är 78 procent. Förra årets resultat var 83 procent nöjda brukare. Resultatet skiljer sig inte åt mellan de brukare som har kommunal hemtjänst och de som har extern hemtjänst. Andelen brukare i hemtjänst som upplever att personalen tar hänsyn till brukarens egna åsikter och önskemål är 73 procent. Det är en försämring med fem procentenheter jämfört med 2016.

Inom hemtjänsten har ändrade riktlinjer med minskade volymer som följd, införande av digital social dokumentation, införande av digitalt planeringssystem och registrering av ”kom-och-gå” har sammantaget gett verksamheterna möjlighet att införa nya arbetssätt för att möta de nya kraven. Denna omställning har verksamheterna inte fullt ut klarat av att göra vilket har påverkat brukarnas upplevelse av den hemtjänst de fått.

Andelen brukare på särskilt boende som sammantaget är nöjda är 81 procent vilket ska jämföras med resultatet

för 2016 som var 85 procent. Andelen brukare på boende som upplever att personalen tar hänsyn till brukarens egna åsikter och önskemål är 79 procent och har således sjunkit tre procentenheter sedan 2016.

Resultaten för särskilt boende 2017 har försämrats jämfört med 2016 men inte markant. Det är svårt att göra en analys för särskilda boenden sammantaget eftersom resultatet varierar mellan boenden och respektive fråga, det finns ingen ”röd tråd” i resultaten. Analysen bör därför ske på enhetsnivå.

*Lägesbedömning för målet: **Har brister***

KF-MÅL 2

Andelen äldre som upplever trygghet i äldreomsorgen ska öka.

Indikator:

Brukarnas upplevelse av trygghet.

Källa: Socialstyrelsens årliga brukarundersökning

Uppföljning KF-mål:

Andelen brukare i hemtjänsten som känner sig trygga hemma med hemtjänst är 77 procent vilket ska jämföras med resultatet 2016 som var 82 procent. Det var ingen skillnad mellan kommunal och extern hemtjänst. Inom den kommunala hemtjänsten kommer digital teknik genom planeringsverktyget att stödja på effektivare sätt. Den externa hemtjänsten kommer också att arbeta med att förbättra planeringen av insatser.

Andel brukare som upplever trygghet på särskilda boenden har ökat från 86 procent 2016 till 89 procent 2017.

*Lägesbedömning för målet: **Har brister***

Lägesbedömning sammantaget för området Äldreomsorg: **Har brister**

■ Kultur och fritid

KF-MÅL 1

Variationen inom utbudet för barn och ungdomar ska öka.

Uppföljning KF-mål:

Utbudet har breddats genom bland annat

- Bodastigen, konstgräsplan, basketplan, konstis och studsmattor och det fortsatta arbetet med Gymnastik- och friidrottshallen med byggstart kring årsskiftet.
- Kultur i förskolan/Kultur i skolan har haft fler föreställningar än i fjol.
- Ny barn- och ungdomsavdelning på stadsbiblioteket och nytt bibliotek i Hovsjö har öppnat under året.
- Kulturskolan/NOVA: Satsning på studioverksamhet genom att man har invigt en fungerande studio och förstärkt med ytterligare lärare.
- Torekällberget förbereder för byggande av nya miljöer och tillgänglighetsanpassningar. Materialet till en ny järnvägsmiljö är på plats.
- "Stjärnfesten" för personer med funktionsnedsättning anordnades.
- De sommarlovsaktiviteter som genomfördes inom ramen för statsbidraget från MUCF var 17 fler år föregående år. Alla aktiviteter var väl genomförda, välbesökta och uppskattade.

Lägesbedömning för målet: **Bra**

KF-MÅL 2

Flickors deltagande i idrottsaktiviteter ska öka.

Indikator:

Andel deltagande flickor

Uppföljning KF-mål:

Antalet flickor i bidragsberättigade aktiviteter har ökat med 19 procent¹, samtidigt som befolkningsökningen i gruppen flickor 7–25 år bara har ökat med 1 procent. Sedan mätningarna startade har flickorna ökat både avseende individer och aktiviteter. Endast vårterminer jämförs eftersom höstterminens resultat blir klart först i mars. Helårssiffror redovisas i aprilbokslutet

Lägesbedömning för målet: **Bra**

KF-MÅL 3

Flickors deltagande inom Ung fritids fritidsverksamheter ska öka.

Indikator:

Antal flickor som besöker fritidsgårdarna och deltar i deras evenemang.

Uppföljning KF-mål:

Besöken på Södertäljes samtliga fritidsgårdar har minskat med 0,5 procent från 87 133 till 86 667 besök. Flickornas besök var vid 2017 års mätning 26 068 vilket är 1 590 färre än föregående år. Besökssiffrorna har överlag gått ned under 2017. En bidragande orsak kan vara att den fritidsgård som planerats att ersätta bland annat Geneta fritidsgård blivit försenad. Att Ung fritid under året har arbetat aktivt med tillämpningen av besöksräkningen ute på de olika mötesplatserna syns också i besökssiffrorna för 2017. Förändringen kan även förklaras i förändringar i årskullarna.

Lägesbedömning för målet: **Har brister**

KF-MÅL 4

Södertäljebornas nyttjande av kultur- och fritidsutbudet ska öka.

Uppföljning KF-mål:

Utbudet anpassas kontinuerligt efter medborgarnas behov och önskemål. Mätetal visar att de flesta verksamheter haft fler besök/motsvarande än under samma period i fjol. En stor del av utbudet genomförs i regi av ideella föreningar och andra aktörer. Det som mattas av är bibliotekslånen vilket är en trend i hela landet. Utlåningen har totalt minskat med 3 procent, där utlåning av böcker minskat och utlåning av e-media ökat. Besökare på fritidsgårdar, LUNA och konsthallen är oförändrade. Minskningen för Kultur 365 beror på att man har upphört med utlåning av filmer och böcker.

Verksamhet/mätetal 2017	Förändring %
Anläggningarbokade timmar	+16,0
Besök Torekällberget	+5,0
Stadsscenen besökare	+6,0
Stadsscenen arrangemang	+6,0
Fritidsgårdar besök	-0,5
Bibliotekslån	-3,0
Besökare LUNA	+0,6
Konsthallen besök	+0,0
Besök Kultur 365	-10,0
Kulturskolan inskrivna elever	+5,0

Lägesbedömning för målet: **Bra**

1 VT 2016 jämfört med VT 2017. Statistik för HT klar först i mars.

KF-MÅL 5

Andelen Södertäljebor som är nöjda med kultur- och fritidsutbudet ska öka.

Indikator:

Bemötande och tillgänglighet (idrott och kultur).

Källa: SCB medborgarenkät NML, resultat från 2017

Uppföljning KF-mål:

Medborgarundersökningen från 2017 visar på förbättrade värden för kultur och fritid jämfört med föregående mätning som gjordes 2015.

- Nöjd Medborgar index idrott 58 (59)
- Nöjd Medborgar index kultur 62 (63)

Utökade och effektivare informations- och marknadsföringsinsatser ska ge fler chans att upptäcka och ta del av utbudet. En intern marknadskommunikativ grupp har bildats och ett möte har hållits. En successiv omställning av marknadskommunikativa kanaler från pappers-tidningar till sociala medier görs. Inga utredningar har gjorts angående ytterligare möjligheter att mäta och utvärdera medborgarnas nöjdhet. Torekällberget har uppdaterat sin marknadsföringsplan vilken kommer att förankras hos Destination Södertälje. Torekällberget följer i samband med LEAN-arbetet systematiskt upp besökarens synpunkter.

Lägesbedömning för målet: **Ok**

Lägesbedömning sammantaget för området Kultur och fritid: **Ok**

■ Södertälje kommun som arbetsgivare

KF-MÅL 1

Den hållbara arbetshälsan ska öka och leda till att fler medarbetare är friska och i arbete.

Uppföljning KF-mål:

Sjukfrånvaron för Södertälje kommun totalt minskade under året till 6,6 procent. Projekt Hållbar arbetshälsa pågår där analys och förändringsinriktade åtgärder genomförs för att få fler medarbetare friska och i arbete. Verksamheterna har börjat arbeta med den nya rutinen, aktiv sjukskrivning som innebär ett mer systematiskt och standardiserat arbetssätt vid sjukskrivning.

Lägesbedömning för målet: **Bra**

KF-MÅL 2

Index för hållbart medarbetarengagemang ska bibehållas eller öka för verksamheter med låga värden.

Indikator: HME-index

Uppföljning KF-mål:

Index för hållbart medarbetarengagemang minskade under året från 76 till 75. Den totala svarsfrekvensen har ökat från 58 procent till 63 procent. Högst svarsfrekvens bland de större personalgrupperna har verksamheten för personer med funktionsnedsättning, där 78 procent av alla medarbetare svarat på enkäten.

Lägesbedömning för målet: **Har brister**

KF-MÅL 3

Kommunen ska förbättra möjligheterna till kompetensförsörjning av de nyckelgrupper som identifierats i prognoserna för framtida bemanning.

Uppföljning KF-mål:

Brist råder inom vissa identifierade yrkesgrupper, vilket leder till svårigheter att rekrytera. Tillgången på efterfrågad kompetens inom identifierade nyckelgrupper är ett problem i hela landet. En kompetensförsörjningsstrategi kommer att tas fram under 2018.

Lägesbedömning för målet: **Har brister**

KF-MÅL 4

Lönepolitiken ska baseras på en jämställd lönesättning och stödja den långsiktiga kompetensförsörjningen.

Uppföljning KF-mål:

Lönekartläggning har genomförts efter 2017 års löneöversyn. Arbetet med att under en treårsperiod mellan 2015–2017, åtgärda osakliga löneskillnader inom identifierade yrkesgrupper fortgår. Inga osakliga löneskillnader på grund av kön hittades i 2017 års lönekartläggning.

Lägesbedömning för målet: **Bra**

Lägesbedömning sammantaget för området Södertälje kommun som arbetsgivare: **Ok**

Kommunstyrelsens uppsikt

Foto: Christian Ferm

Enligt kommunallagen ska kommunstyrelsen leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter. Det innebär att kommunstyrelsen ansvarar för att hålla uppsikt över den samlade verksamheten. Det gäller såväl för kommunens nämnder som för kommunens hel- och delägda aktiebolag. Styrdokument som Mål- och budget, delårsrapport, intern kontroll och kommunens ekonomistyrningsprinciper utgör viktiga delar i arbetet med uppsikten.

Kommunstyrelsen ska årligen fatta beslut om de hel- och delägda aktiebolagen har bedrivit sin verksamhet i enlighet med det fastställda kommunala ändamålet och inom ramen för de kommunala befogenheterna. Kommunstyrelsens bedömning är att kommunens hel- och delägda bolag har bedrivit sina verksamheter i förenlighet med lag.

Under det gångna året har kommunstyrelsens uppsiktspflicht genomförts i enlighet med tidigare fastlagda processer och rutiner, bl.a. genom löpande månadsuppföljning inom förvaltningen som i sammanställd form delges kommunstyrelsen som månadsrapport. Denna rapportering till kommunstyrelsen har successivt utvecklats för att ge en snabb och tydlig bild av väsentliga avvikelser.

Som en del i uppsikten har kommunstyrelsen granskat nämndernas verksamhetsplaner. Därutöver har uppsiktspflichten utförts genom den mera omfattande uppföljningen i samband med tertialrapporteringen samt årsrapporteringen, där uppföljning mot kommunfullmäktiges mål sker i samband med rapporteringen vid det andra tertialet samt för helåret.

Ett ytterligare väsentligt arbete med uppsiktspflichten som skett under året är granskningen av den interna styrningen och kontrollen, som dels skett utifrån förvaltningsgemensamma internkontrollplaner, dels utifrån nämndspecifika internkontrollplaner. Resultatet av genomförda kontrollinsatser visar att den interna kontrollen är tillfredsställande men att förmågan att kunna prognosticera ekonomiskt- och verksamhetsmässigt utfall behöver förbättras.

Under det gångna året har ett arbete påbörjats för att utveckla strukturen och de samlade insatserna med intern styrning och kontroll. Detta med anledning av att kommunfullmäktige beslutat om en ny målstruktur samt fastställt en ny process för investeringar. Detta har föranlett kommunstyrelsen med början för budgetsåret 2018 att i projektform på ett systematiskt sätt utveckla formerna och strukturen för uppsiktspflichten för både kommunens förvaltning och bolagskoncernen.

Personalredovisning

Personalstrategiskt perspektiv

Konkurrensen om eftertraktad arbetskraft fortsätter att öka. För Södertälje kommun, liksom övriga kommuner i landet, är utmaningarna generella och över tid att lyckas attrahera, rekrytera och behålla medarbetare med rätt kompetens. En tidigare oroväckande hög personalomsättning bland exempelvis socialsekreterare och lärare i grundskolan har under 2017 stannat av något och ett mer stabilt läge har etablerats. Under året har också trenden med en allt lägre sjukfrånvaro och fler friska medarbetare i arbete fortsatt i positiv riktning. Såväl personalomsättning som sjuktal ligger dock fortfarande på för höga nivåer för vissa specifika yrkesgrupper och verksamhetsområden, något som tydliggör nödvändiga arbetsgivarstrategiska prioriteringar under kommande år.

Både på lång såväl som på kort sikt är utmaningarna för kommunen som arbetsgivare att klara kompetensförsörjningsbehovet. Bristen är påtaglig, eller riskerar att bli påtaglig, inom ett antal yrkesgrupper och verksamhetsområden. För att stärka kompetensförsörjningen ska under kommande period ett målmedvetet och fokuserat arbete med tydliga strategier och prioriterade insatser genomföras. Ett utvecklingsarbete ska i syfte att stärka kommunens arbetsgivarvarumärke och rekryteringsmöjligheter kring arbetsvillkor, organisation, ledarskap och arbetsmiljö genomföras.

Personalstruktur

Den 31 december 2017 har Södertälje kommun 5 894 månadsavlönade medarbetare. Omräknat till antal årsarbetare motsvarar det 5 573, under året varierar antalet anställda men sammantaget är personalvolymen större än 2016. Av de månadsavlönade medarbetarna i kommunen är 88 procent tillsvidareanställda.

Andelen heltidsanställda medarbetare den 31 december 2017 är 82 procent, vilket är oförändrat jämfört med föregående år. I yrken inom vård och omsorg arbetar medarbetarna i högre utsträckning deltid än i kommunens övriga yrken. Andelen heltidsanställda män är 7 procentenheter högre än andelen heltidsanställda kvinnor. Skillnaden mellan kvinnor och män är den samma som 2016.

Fördelning kvinnor och män

Andelen kvinnor bland kommunens medarbetare är 80 procent under 2017. Andelen kvinnor bland kommunens chefer är 73 procent, vilket därmed i stor utsträckning motsvarar könsfördelningen bland kommunens medarbetare totalt.

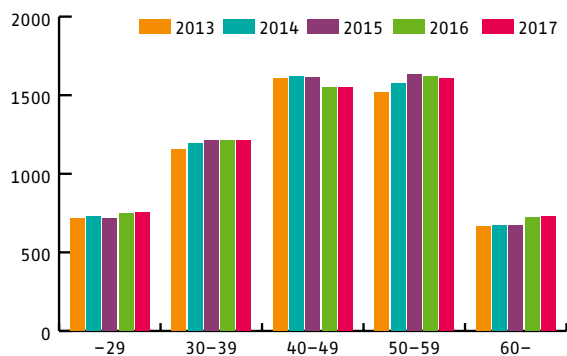
Utländsk bakgrund

Andelen medarbetare med utländsk bakgrund är 44 procent totalt i kommunen. I åldersgruppen 60–65 år är

andelen betydligt lägre, 32 procent, för att därefter öka och som högst utgöra 50 procent i åldersgruppen 30–39 år. Av medarbetarna med utländsk bakgrund kommer 14 procent från Norden (utom Sverige), 24 procent från övriga Europa och 62 procent från övriga världen. Av kommunens chefer har 24 procent utländsk bakgrund. De flesta på resultat- och gruppchefsnivå.

Åldersstruktur

Åldersfördelningen bland kommunens medarbetare har förändrats under det senaste året. Andelen medarbetare i åldern 60 år eller äldre har tillsammans med medarbetare under 30 år ökat samtidigt som övriga åldersintervaller har minskat. Medelåldern bland medarbetarna har sjunkit från 46 år till 45 år under 2017.

Timavlönade

Timavlönad personal utförde arbetstimmar motsvarande 590 årsarbetare. Detta är en minskning med 42 årsarbetare jämfört med 2016. Social- och omsorgskontoret och utbildningskontoret står för övervägande delen av timavlönad personal. Minskningen av timavlönade har främst berott på svårigheten att rekrytera vikarier främst inom äldreomsorgsverksamheten och det har gett effekt på ökningen av övertid och mertid.

Övertid

Den ordinarie personalen har under året utfört cirka 79 580 timmar övertid och mertid. Detta motsvarar ungefär 40 årsarbetare och är en ökning från föregående år med 8 årsarbetare.

Under året har cirka 17 mnkr betalats ut i ersättning för övertid och mertid. Den största delen står äldreomsorgen för.

Personalomsättning

Personalomsättningen, det vill säga andelen tillsvidareanställd personal som slutat sitt arbete i kommunen, har under 2017 sjunkit till 14 procent vilket är en minskning med en procentenhet jämfört med föregående år. Av dessa var andelen pensionsavgångar 1,6 procent. Bland kommunens

stora yrkesgrupper är det socialsekreterare, biståndshandläggare, sjuksköterskor, chefer inom äldreomsorgen och lärare grundskola och speciallärare som har haft högst personalomsättning.

Rekrytering

Vissa yrken har identifierats sedan några år tillbaka som svåra att rekrytera till vilket fortfarande gäller. De yrkeskategorier som är svåra att rekrytera är sjuksköterskor, biståndshandläggare, socialsekreterare, lärare grundskola, förskollärare, speciallärare och ingenjörer. Prognosen framåt är att det även kommer att bli brist på undersköterskor. Även om det finns arbetskraft matchar det inte alltid kommunens kompetensförsörjningsbehov. För att snabbare få rätt kompetens till en anställning är det därför viktigt att kunna matcha de som står utanför arbetsmarknaden med arbetsmarknadsåtgärder.

Hälsa och arbetsmiljö

Ett utvecklingsarbete för bättre arbetsmiljö och friskare medarbetare har pågått i projektform sedan hösten 2015. Arbetet har varit framgångsrikt och bidragit till att sjukfrånvaron minskat från 8,2 procent 2015 till 6,6 procent i slutet av 2017. Kommunfullmäktige beslutade i samband med godkännande av Mål och budget 2018–2020 att avsluta det treåriga projektet i förtid efter två år för att i stället övergå i ett permanent arbete. Inriktningen är att fortsätta vidareutveckla och implementera aktiviteter och åtgärder som visat sig vara framgångsrika för att nå långsiktigt friska arbetsplatser med en hållbar arbetsmiljö. "Hållbar arbetsmiljö" är även fortsättningsvis rubriken på Södertälje kommuns långsiktiga och strukturerade utvecklingsarbete inom hälsa och arbetsmiljö.

Sjukfrånvaro

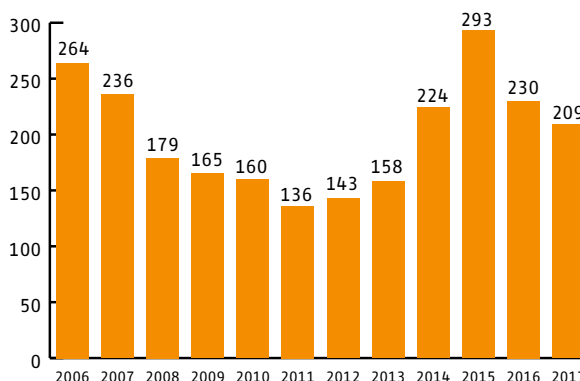
Sjukfrånvaron i kommunen varierar mycket mellan olika verksamheter, till exempel har vård- och omsorgsverksamhet högre sjukfrånvaro än till exempel gymnasieskola och administration. I kommunens olika verksamheter har förskola och äldreomsorg högst sjukfrånvaro, men även dessa verksamheter minskar sin sjukfrånvaro under 2016. Förskolan fortsätter under 2017 att minska sjukfrånvaron medan äldreomsorgen däremot ligger kvar på samma nivå.

Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid	2015	2016	2017
Kön			
Kvinnor	9,1	8,0	7,3
Män	4,9	4,1	3,8
Ålder			
–29 år	8,4	5,7	5,6
30–49 år	7,8	6,7	6,1
50– år	8,5	8,2	7,5
Totalt	8,2	7,2	6,6

Den totala sjukfrånvaron har minskat under året och uppgår vid årets slut till 6,6 procent. Dessutom har antalet långtidssjuka personer vid årets slut minskat markant, från 230 personer 2016 till 209 personer 2017.

Sjukfrånvaron bland de unga medarbetarna, upp till 29 år, har minskat markant under året. Även bland övriga åldersgrupper har sjukfrånvaron minskat. Både kvinnors och mäns sjukfrånvaro har minskat men kvinnornas sjukfrånvaro är fortfarande nästan dubbelt så hög som männens. Att kvinnors sjukfrånvaro är högre kan bero på att de oftare är verksamman inom kontaktyrken där de har vårdrelationer eller inom skola och förskola.

ANTAL LÅNGTIDSSJUKA PERSONER (SUKFRÅNVARO ÖVER 60 DAGAR)

Den totala kostnaden för sjuklön har ökat, trots en minskande sjukfrånvaro och uppgår under 2017 till ca 39,2 mnkr. Ökningen beror på högre medellöner för kommunens medarbetare. Kostnaden för sjukfrånvaro dag 1–14 har ökat något och kostnaden för sjukfrånvaro över 14 dagar har minskat.

Hållbart medarbetarengagemang

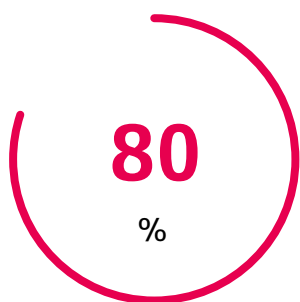
Under hösten genomfördes en webbenkät med nio frågor där kommunen för sjätte året i rad mätte Hållbart Medarbetarengagemang (HME).

Frågorna är indelade i tre delområden – Motivation, Styrning och Ledarskap och utifrån svaren tas ett indexvärde fram. Indexvärdet för kommunen är 75 och ligger på liknande nivå som tidigare år. Vidare analys av resultatet kommer att ske per verksamhet. Svarsfrekvensen har ökat från 57,2 procent 2016, till 63,1 procent 2017.

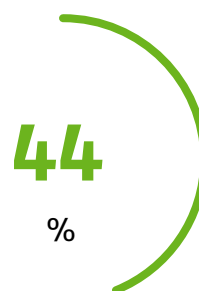
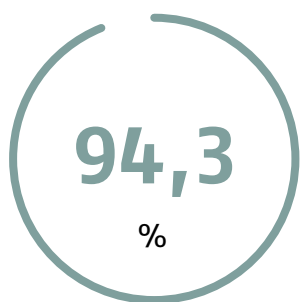
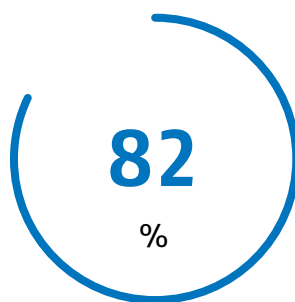
Olycksfall och tillbud

Olycksfall och tillbud har fortsatt öka och är 1 352 händelser under 2017. De vanligaste rapporterade händelserna är liksom tidigare år hot- eller våldssituationer, skador av annan person samt halk- eller fallolyckor.

ANDEL MEDARBETARE
SOM ÄR KVINNOR

PERSONALOMSÄTTNING

ANDEL MEDARBETARE MED
UTLÄNSK BAKGRUNDKVINNORNAS MEDIANLÖN I
FÖRHÅLLANDE TILL MÄNNENSANDEL MEDARBETARE MED
HELTIDSANSTÄLLNING

TOTAL SJUKFRÅNVARO

Personalkostnader

Under året är personalkostnaderna totalt 3 225 mnkr, vilket är en ökning med cirka 4,5 procent jämfört med föregående år. I personalkostnader ingår förutom lönekostnader även utgifter för bland annat rekrytering, kompetensutveckling, avgångsförmåner och företagshälsovård. Personalkostnadernas andel av de totala kostnaderna för kommunen är under 2017 cirka 49,5 procent.

Sjuklönekostnader

Den totala kostnaden för sjuklön har ökat, trots en minskande sjukfrånvaro och uppgår under 2017 till ca 39,2 mnkr. Ökningen beror på högre medellöner för kommunens medarbetare. Kostnaden för sjukfrånvaro dag 1–14 har ökat nästan med 2 mnkr och kostnaden för sjukfrånvaro över 14 dagar har minskat med knappa 1mnkr.

Lönebildning

De totala lönekostnaderna uppgick till 2 178 mnkr, en ökning med 74 mnkr (3,5 procent). Resultatet av 2017 års löneöversyn för tillsvidareanställda uppgick till 2,9 procent. Lönekostnadsökningen beror dels på ett ökat löneläge där medellön i snitt ökade med 831 kr/tillsvidare anställd (2,8 procent), dels en ökning av andelen timmar övertid och mertid motsvarande 15,3 mnkr (2,4 procent).

Vid årets slut är medianlönen för kvinnor 28 300 kr och för män 30 000 kr. Kvinnorna tjänar därmed 94,3 procent av

männens lön. År 2016 var motsvarande andel 94,2 procent. I den utförda lönekartläggningen och tillhörande analys har det inte konstaterats några osakliga könsrelaterade löneskillnader. Vid analys av löneskillnader såväl inom lika arbete som mellan likvärdiga arbeten finns ett antal förklaringar till att löneskillnad råder såsom individuell prestation, arbetsmarknad samt arbetets komplexitet och svårighetsgrad.

Sammanfattning	2017
Antalet medarbetare i kommunen	5 853 personer
Räknat i antalet årsarbetare	5 573 personer
Kvinnliga medarbetare	80 %
Medarbetare med utländsk bakgrund.	44 %
Medelåldern för anställda i kommunen.	45 år
Medellönen i kommunen per december	30 839 kr
Den totala sjukfrånvaron	6,60 %
Medarbetarna i kommunen med en heltidsanställning	82 %
Personalomsättningen i kommunen	14 %
Kvinnors medianlön i förhållande till männen	94,3

Ekonomisk och finansiell analys för kommunen

För att analysera den finansiella och ekonomiska utveckling används RK-modellen. Den utgår från fyra viktiga aspekter: det finansiella resultatet, kapacitetsutvecklingen, riskförhållanden samt kontrollen över den finansiella utvecklingen. Målsättningen är att identifiera styrkor och finansiella utmaningar för att klargöra om kommunen följer kommunallagens krav på ekonomisk hushållning. Genom att analysera resultatet visar det på om det finns obalanser i utvecklingen av intäkter och kostnader för året och över tiden.

Kommunens kapacitet är de resurser som kommunen byggt upp och förfogar över och visar på vilken beredskap kommunen har inför kommande perioder. Över tiden gäller att om den finansiella kapaciteten och motståndskraften ska kunna upprätthållas måste positiva resultat redovisas. Soliditeten visar kommunens långsiktiga betalningsförmåga, dvs. hur stor del av balansomslutningen som finansierats med eget kapital och ackumulerade vinster.

Kommunens risker är sådana åtaganden eller förhållanden som kan innebära negativa konsekvenser för framtiden. Kommunen ska upprätthålla en sådan likviditet eller kortfristig betalningsberedskap att de löpande utbetalningarna kan utföras inom utsatt tid. Genom att uppehålla en god ekonomisk hushållning behöver inte kommunen fatta beslut om kraftiga åtgärder för att möta finansiella problem.

Vilken finansiell kontroll som kommunen har över den ekonomiska utvecklingen bedöms genom att analysera prognossäkerheten och budgetföljsamheten vilket också är ett uttryck för god ekonomisk hushållning. En hög prognossäkerhet innebär att kommunen har goda förutsättningar att anpassa sig till förändrade förutsättningar under året.

Resultat

Resultatet för kommunen blev 429 mnkr vilket är 13 mnkr bättre än föregående år. Kommunen har förbättrat sitt resultat under 2017, där främsta anledningarna är att nettokostnaderna har varit låga (2,4 %) samtidigt som skatteutvecklingen varit god (5,3 %). De jämförelsestörande posterna har endast bidragit med 35 mnkr till årets resultat att jämföra med 2016 års engångsposter som var 177 mnkr. I år avser det främst realisationsvinster.

Årets resultat i förhållande till skatteintäkter	2015	2016	2017
Årets resultat	153	416	429
Årets resultat eget kapital	3 235	3 651	4 080
Årets resultat/ skatteintäkter och generella statsbidrag, %	3,0 %	7,9%	7,7 %

Balanskravsutredning

Balanskravet innebär att kommunen ska upprätta en budget där intäkterna överstiger kostnaderna. Balanskravets syfte är att stärka kommunens förutsättning för en god ekonomisk hushållning. Årets balanskravsresultat blev 397 mnkr efter justeringar för realisationsvinst.

Kommunen har i enlighet med balanskravets regler avsatt resultatmedel för särskilda ändamål. Kommunstyrelsen beslutade i januari 2017 att av 2016 års resultat avsätta 15 mnkr till en bostadsfond även kallad byggbonus för bostadsbyggande som i sin helhet använts under 2017. Av medel avsatt för utsatta stadsdelar har 5 mnkr använts under 2017. Därmed blir det ackumulerade resultatet 1 273 mnkr.

Resultatutredning, mnkr	2014	2015	2016	2017
Resultat enl. resultaträkning	116	153	416	429
Balanskravsjusteringar:				
Reavinster försäljning av anläggningstillgångar	-10	-181	-46	-32
Orealiserade förluster i värdepapper/återföring				
Resultat efter balanskravsjusteringar	107	135	370	397
Reservering/användning resultatutjämningsreserv		0	0	0
Balanskravsresultat	107	135	370	397
Justering av synnerliga skäl:				
Sänkning av diskonteringsränta pensioner				
Resultat efter synnerliga skäl	107	135	370	397
Avsättning/ianspråktagande av bostadsfond			-15	15
Avsättning till/ianspråktagande av social fond			1	5
Avsättning/användning av medel till utsatta stadsdelar	6	7	6	
Ackumulerat balansresultat	352	494	856	1 273

Kapacitet

Soliditet

Kommunens soliditet har ökat med 3,3 procentenheter sedan förra året och uppgår nu till 30,3 procent. Det positiva resultatet för 2017 samt att bolagen amorterat på sina lån från kommunen är huvudorsaken till att soliditeten i kommunen har förbättrats.

Finansnetto

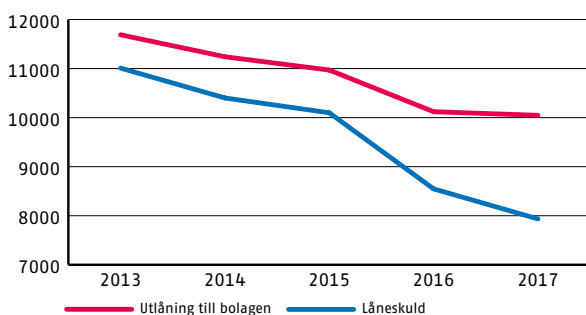
Kommunen har ett fortsatt positivt finansnetto.

De finansiella intäkterna överstiger kostnaderna med 68 mnkr. Finansnettot har under året förbättrats med 3 mnkr bl.a. genom högre utdelningar från Glasberga KB 10 mnkr (7,5 mnkr) och en utdelning från Kommuninvest 1,4 mnkr (1,3 mnkr) medan de finansiella kostnaderna för pensioner ökat med 6 mnkr jämfört med 2016. Låneramsavgiften uppgår till 53 mnkr vilket är 2 mnkr högre än föregående år. Räntenettet exklusive ränta på pensions-skuld har förbättrats. Ingen utdelning har utgått från de kommunala bolagen.

Av kommunens samlade tillgångar är 10 mdkr, motsvarande 81 procent, placerade i bolagskoncernen. Vidareutlåningen till bolagen har dock minskat med 75 mnkr. Det är främst tre av bolagen som minskat sina lån: Telge Nät AB -230 mnkr, Söderenergi AB -29 mnkr samt Telge AB -44 mnkr. Däremot har vidareutlåningen till Telge Fastigheter ökat med 147 mnkr. Lånefordringarna uppgår till 9,5 miljarder kronor. Resterande del av kommunens tillgångar i bolagskoncernen avser innehav av aktier i Södertälje kommuns Förvaltnings AB.

Kommunens låneskuld hos externa långgivare uppgår till 7,9 mdkr och har minskat med 613 mnkr under året. Förutom utlåningen till bolagskoncernen lånar kommunen ut 29 mnkr till idrottsföreningar. Detta innebär att kommunen vid årsskiftet lånat ut 2,1 mdkr av egna medel, vilket är 538 mnkr mer än vid förra årsskiftet.

LÅNESKULD OCH VIDAREUTLÅNING (MNKR)

Risk

Pensionsåtaganden

Kommunens pensionsåtagande inklusive löneskatt uppgår till 2,4 mdkr. Endast en mindre del av åtagandet, 587 mnkr, är upptaget i balansräkningen som en skuld till följd av att kommunen tillämpar den så kallade blandmodellen.

Den del av pensionsmedlen som de anställda själva placerar hos olika försäkringsbolag uppgick för 2017 till 123 mnkr inklusive löneskatt och redovisas som en kortfristig skuld.

Pensionsåtaganden inkl. löneskatt 2017	mnkr
Kortfristig skuld, avgiftsbestämd del	123
Pensionsavsättning	464
Pensionsåtaganden avsatt i balansräkningen	587
Ansvarsförbindelse för pensioner intjänade t o m 1997	1 786
Ansvarsförbindelse pensioner politiker	14
Ansvarsförbindelse Södertörns Brandförsvarsförbund	29
Pensionsåtaganden under ansvarsförbindelser	1 829
Total summa	2 416

Pensionskostnader

Totalt uppgår kommunens kostnader för pensioner till 282 mnkr, vilket är 46 mnkr mer än 2016. Pensionerna är en växande kostnad för kommunen. Det är framförallt nytjänande pensioner, samt de finansiella kostnaderna på det som redan är intjänat, som påverkat kostnadsutveckling.

Pensionskostnader	2013	2014	2015	2016	2017
Utbetalda pensioner	97	91	99	105	104
Intjänade pensioner	139	133	161	130	176

Kontroll

Budgetföljsamheten

Vilken kontroll som kommunen har över den ekonomiska utvecklingen bedöms genom att analysera budgetföljsamheten och prognossäkerheten. En budgetavvikelse för verksamhetens nettokostnader som ligger inom intervallet ± 1 procent får betraktas som mycket god budgetföljsamhet. På en total nettobudget för året på 5 378 mnkr var budgetavvikelse och för nämnder och kommunstyrelse 220 mnkr och följsamheten mätt i procentuell avvikelse mot budget 4,1 procent. Det bedöms som stor avvikelse och ligger utanför intervallet för mycket god budgetföljsamhet. Främst härrörs budgetavvikelsen från högre skatteintäkter men också arbetslivsnämnden, omsorgsnämnden, äldreomsorgsnämnden och utbildningsnämnden positiva resultat.

Prognossäkerhet

En prognosavvikelse under 1 procent av nettokostnaderna innebär en god prognossäkerhet. Prognosavvikelsen på 131 mnkr motsvarar 2,5 procent. I delårsbokslut augusti 2017 var helårsprognosen ett resultat exklusive jämförelsestörande poster 267 mnkr. Jämfört med utfallet var prognoserna i rätt riktning, men mycket försiktigare än vad som blev det reella utfallet. Det innebär att det finns en förbättringspotential beträffande prognosarbetet. Även här finns de största avvikelserna avseende prognossäkerhet inom arbetslivsnämnden, äldreomsorgsnämnden och utbildningsnämnden.

Driftsredovisning

Driftsredovisning redovisar intäkter och kostnader för den löpande verksamheten.

Kommunens intäkter

Kommunens totala intäkter uppgår till 6 916 mnkr och har ökat med 3 procent jämfört med föregående år. Skatteintäkter är den största inkomstkällan för kommunen, därefter följer statliga bidrag i olika former och finansiella intäkter.

De totala skatteintäkterna inklusive bidrag från det kommunala utjämningsystemet uppgår till 5 554 mnkr (5,3 procent) och har tillfört kommunen 279 mnkr mer än förra året. Extra medel för flyktningmottagning uppgår till 31 mnkr. Skatteutvecklingen ligger även i år över nettokostnadsutvecklingen. De senaste fem åren har skatterna haft en bättre utveckling än nettokostnaderna, tack vare den låga kostnadsutvecklingen.

Avgifter från kommuninvånarna för olika tjänster svarar för 3 procent av kommunens intäkter. I tabellen nedan återspeglas fördelningen av Södertälje kommuns intäkter 2017.

Externa intäkter 2017	Mnkr	Andel (%)	Förändring frg år mnkr	%
Allmän kommunalskatt	3 704	54	172	5
Statligt utjämningsbidrag	1 849	27	106	6
Finansiella intäkter	256	4	-56	-18
Driftbidrag från stat m.fl.	582	8	75	15
Avgifter	222	3	14	7
Försäljningsintäkter	148	2	11	8
Övrigt	155	2	-134	-47
Summa	6 916	100	188	3

Under slutet av året har Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) reviderat upp skatteprognosen, vilket gjort att skatteutfallet blev 18 mnkr högre än i prognosen vid delårsbokslutet.

Skatteintäkterna för den egna kommunalskatten växte med 4,9 procent under 2017 att jämföras med 2016 då ökningen var 4,3 procent. Södertälje kommun har erhållit 1 041 mnkr i statlig inkomstutjämnning för året, vilket är en ökning med 5,7 procent jämfört med föregående år.

En utjämnning sker även för kommunernas kostnadsstruktur. Under 2017 har Södertälje kommun erhållit 334 mnkr i kostnadsutjämningsbidrag motsvarande en ökning med 3,3 procent. Utjämnning av LSS-kostnader har tillfört kommunen 222 mnkr, en ökning med 2,2 procent. Totalt har skatteutjämnningen ökat med 6,1 procent.

Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter uppgår till 1 106 mnkr och har minskat med 3,1 procent. Exkluderas de jämförelsestörande posterna har intäkterna ökat med 97 mnkr avseende ökade driftsbidragsintäkter med 75 mnkr främst från Skolverket och gatukostnadsersättning (Glasberga sjöstad). Även bidragsintäkterna från EU, Europeiska socialfonden, har ökat jämfört mot föregående år. Kommunen har även fått medel för innovationsprojektet Science Park samt ett EU-projekt för en ungdomsmottagning.

Avgifter och ersättningar har ökat med 14 mnkr motsvarande 7 procent. Intäkterna för parkeringsverksamhet står för den största ökningen med 5 mnkr.

Kommunens kostnader

De totala externa kostnaderna uppgår till 6 312 mnkr och har ökat med 176 mnkr mot förra året. Inflationen har varit 1,9 procent (1,7 %). De senaste fem åren har kostnaderna ökat med 8 procent.

Externa kostnader	Mnkr	Andel (%)	Förändring mnkr	%
Personalkostnader	3 214	50	141	5
Köp av verksamhet/entreprenad	1 402	22	26	2
Lokalkostnader och -drift	710	11	10	1
Bidrag/transfereringar	328	5	-2	0
Material, tjänster m m.	553	8	63	13
Avskrivningar	98	2	-6	-7
Finansiella kostnader	245	4	-56	-23
Summa	6 312	100	176	3

Personalkostnaderna uppgår till 3 214 mnkr och har ökat med 5 procent, vilket motsvarar 141 mnkr.

Drift och underhåll av lokaler och anläggningar har ökat med 10 mnkr till 710 mnkr. Hyres- och arrende-kostnaderna har ökat med 7 mnkr.

Inköp av material och tjänster har ökat med 63 mnkr och uppgår till 553 mnkr. Den största ökningen har skett för konsulter med 22 mnkr, framförallt inom gatu- och väghållningen med olika projekt såsom Sandviken Ekeby, regional tågstation Södertörn och Marenområdet.

Kostnaderna för datastöd inventarier/maskiner har ökat med 17 mnkr. Övriga kostnadsökningar inom denna kategori avser skolskjutsar med 6 mnkr.

Externa utförare

Kommunen köper från externa utförare för att komplettera sin egen kapacitet. De externa köpen av verksamhet har ökat med 26 mnkr. Köpen av verksamhet har växt

successivt under åren och svarar nu för 22 procent av kommunens totala kostnader. Det är framförallt köpen från privata utförare som ökat med 24 mnkr medan köpen från den offentliga sektorn ökat med 2 mnkr.

Den största ökningen står vuxenutbildningen för med 21 mnkr. Äldreomsorgen har däremot minskat sina köp med 16 mnkr.

Nämndernas nettokostnader

Nämnd	Nettokostnader 2017 (mnkr)	Förändring 2017 (mnkr)	Förändring 2017 (%)	Kommunbidrag och förmedlingsbidrag (mnkr)
Järna kommunalnämnd	139	-46	-25	145
Hölö/Mörkö kommunalnämnd	76	-10	-11	77
Vårdinge kommunalnämnd	36	-5	-12	37
Enhörna kommunalnämnd	55	-9	-14	56
S:a kommunelar	306	-70	-19	315
Arbetslivsnämnd	136	6	5	168
Omsorgnämnd	718	0	0	729
Socialnämnd	716	-6	-1	719
Äldreomsorgsnämnd	655	83	14	686
Överförmyndarnämnd	10	0	3	9
Utbildningsnämnd	2 031	49	3	2 080
Kultur- och fritidsnämnd	205	3	2	205
Stadsbyggnadsnämnd	26	14	121	30
Miljönämnd	13	2	19	12
Teknisk nämnd	99	17	21	102
Kommunstyrelsen	274	16	6	279
Politisk ledning	73	2	3	73
Revision	2	0	3	3
S:a Facknämnder	4 958	186	4	5 095
Centrala poster	-71	151	-68	- 5 410
<i>S:a nettokostnader</i>	<i>5 193</i>	<i>267</i>	<i>5</i>	<i>0</i>
S:a exkl jmf störande poster	5 229	125	2,4	0

Nämndernas resultat

Järna kommunalnämnd

Nettokostnaderna för Järna kommunalnämnd har totalt minskat med 1,2 procent. Grundskolans nettokostnader exklusive hyra, är i stort sett oförändrade medan barnantalet ökat med 2 procent vilket visar på åtgärdsplanens effekter som skolan arbetet efter under året. Förskoleverksamhet har haft en liten minskning i barnantalet vilket inte motsvarar förändringarna i nettokostnaden som exklusive hyra har ökat med nästan 7 procent. Detta beror främst på ökat inköp till verksamheten. Nettokostnaderna för nämndens

kultur- och fritidsverksamheter varierar, främst har driftskostnaderna för idrottsverksamheterna ökat. För den tekniska verksamheten är det i stort inga fluktuationer vad gäller nettokostnaderna och de ligger därmed i paritet med föregående år.

Hölö-Mörkö kommunalnämnd

Den totala nettokostnadsutvecklingen för Hölö-Mörkö kommunalnämnd är i stort sett samma som föregående år. Förskolans nettokostnader, exklusive hyra, har för 2017 ökat med cirka 4 procent, trots en relativ konstant eller sjunkande barnantal i verksamheten. Grundskolans nettokostnader har

ökat med 2,4 procent sedan föregående år och därmed något högre än elevutvecklingen. Det är både personalkostnaderna och skolskjutskostnaderna som har ökat sedan föregående år. För kultur- och fritidsverksamheten har nettokostnaderna minskat med 9,2 procent jämfört med året innan till följd av lägre kostnader för personal. För den tekniska verksamheten är det i stort inga fluktuationer vad gäller nettokostnaderna och de ligger därmed i paritet med föregående år.

Vårdinge-Mölndal kommunalnämnd

Den totala nettokostnadsutvecklingen för Vårdinge-Mölndal kommunalnämnd är i stort sett samma som föregående år. Förskolans nettokostnadsutveckling exklusive hyra har minskat med 5 procent jämfört med 2016. Detta beror på att lägre driftskostnader främst för städkostnader och modersmålskostnader. Nettokostnadsutvecklingen följer barnutvecklingskurvan som även den sjunker. Grundskolans nettokostnadsutveckling exklusive hyra har minskat med ca 3,5 procent och det beror på att verksamheten haft en åtgärdsplan som gått ut på att vara återhållsamma med inköp. För kultur- och fritidsverksamheten och för de tekniska verksamheterna ligger resultatet i paritet med budget och i stort inga fluktuationer vad gäller nettokostnaderna.

Enhörna kommunalnämnd

Grundskolans nettokostnader exklusive hyra, har minskat med 3 procent vilket visar att skolan har anpassat sin organisation mer än väl till elevantalet. Viktigt att notera är dock att förskolans nettokostnader, exklusive hyra, ökar trots ett sjunkande barnantal i verksamheten. För kultur- och fritidsverksamheten och för de tekniska verksamheterna ligger resultatet i paritet med budget och i stort inga fluktuationer vad gäller nettokostnaderna.

Arbetslivsnämnden

För arbetslivsnämndens verksamhet har nettokostnaden ökat med 6,4 mnkr från år 2016 till 2017. För SFI och högskoleförberedande utbildningarna har dock nettokostnaden minskat. Nettokostnaden för vuxenutbildningen har ökat med nästan 20 mnkr medan den för MAP2020 minskat med 11,5mnkr. Detta beror på att största delen av projektets intäkter har ökat medan kostnaderna endast ökat i mycket lägre takt. Verksamheterna har alltså inte lyckats utöka i motsvarande takt Vuxenutbildningen har däremot ökat nettokostnaden med 24 procent och har under året haft 3 139 studerande, en ökning av 377 studerande.

Omsorgsnämnden

Nämndens nettokostnader är i princip oförändrade jämfört med 2016. Nettokostnaderna för verksamhetsområdet LSS ökade med 3,2 mnkr mellan åren och detta förklaras främst av att kostnaderna för bostad med särskild service LSS har ökat samtidigt som kostnaderna för korttidshem och korttidstillsyn har minskat.

Nettokostnaderna för både särskilt och ordinärt boende SoL har sjunkit jämfört med 2016. Orsaken är att antalet

beviljade dygn har minskat på grund av att brukare har avlidit, flyttat till andra kommuner, överflyttats för vård inom psykiatri men även blivit aktuella för insatser enligt LSS.

Socialnämnden

Socialnämndens totala nettokostnader har minskat med -6,0 mnkr jämfört med föregående år. Huvudorsaken är främst att färre barn är placerade i konsulentstött familje- och jourhem, vilket är en kostsam placeringsform. Barn och ungdom har under året haft en medveten strategi att minska denna typ av placeringar till förmån för egna kontrakterade familje- och jourhem. Detta har delvis varit möjligt då efterfrågan på placeringsalternativ minskat i hela landet. Även utbetalt försörjningsstöd samt handläggningen av dessa har minskat jämfört med 2016.

Äldreomsorgsnämnden

Den huvudsakliga förklaringen till att nämndens nettokostnader har ökat med 83 mnkr jämfört med 2016 är att all äldreomsorg har överförts från kommunalnämnderna till äldreomsorgsnämnden. Under året har nämnden 1 747 färre vård dygn på korttidsboende än budgeterat, och i snitt 14 färre boendeplaceringar än budgeterat vilket motsvarade 5,7 mnkr i lägre kostnader. Införandet av ett digitalt system för tid- och insatsregistreringen inom hemtjänsten i kombination med myndighetens arbete med en rättssäker och effektiv handläggning har lett till cirka 120 000 färre hemtjänsttimmar än budgeterat under 2017. Det motsvarar sänkta kostnader med 46,8 mnkr inom den myndighetsutövande delen av nämnden, men utförarverksamheten i egen regi har inte lyckats anpassa sin egen verksamhet, så effekten för hela nämnden blir att kostnaden avseende hemtjänsten inte har sänkts. Under 2018 kommer verksamheten i egen regi att arbeta med ett antal åtgärder för att blir mer kostnadseffektiv.

Nämnden har under 2017 ett överskott på 31 mnkr jämfört med budget och en stor del av detta överskott förklaras av att endast en liten del av extra budgetmedel för ökad digitalisering och oförutsedda händelser har förbrukats.

Överförmyndarnämnden

Nettokostnaden har ökat med 2,6 procent jämfört med 2016 vilket huvudsakligen beror på lägre intäkter med anledning av ändrade ersättningsregler för ensamkommande barn från och med juli 2017.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämndens nettokostnader ökade med 4 procent under 2017. År 2016 var ökningen 1,6 procent. Totalt ökar antalet barn och elever i kommunen. Inom förskolan ökade nettokostnaderna med 4 procent jämfört med föregående år och antalet barn ökade svagt i den kommunala förskolan. Inom grundskolan och gymnasiet blir däremot antalet elever i de kommunala skolorna färre medan ökningen sker till friskolor och andra kommuner. Antal elever inom kommunala grundskolan minskade med 1,9 procent och antal

elever i fristående verksamheter ökade med 14,7 procent sedan föregående år. Antalet gymnasieelever som väljer friskolor eller skolor i andra kommuner ökat med 4 procentenheter, eller med i snitt 158 elever.

Att grundskolan tappar elever till friskolor i Södertälje och andra kommuner, påverkar nettokostnadsutvecklingen negativt. För grundskolans del innebär det färre elever i klasserna, med minskade platsbidragsintäkter som följd, men inte möjlighet till sammanslagning av klasser och reducering av bemanningen. Antalet årsarbetare har blivit färre inom alla verksamhetsområden. Samtidigt har lönerna ökat vilket påverkar nettokostnaden negativt.

För gymnasieskolans del återspeglas tydligt att det är nettokostnaden för köp av verksamhet, externa skolplatser, som ökat. Kostnaderna för köp av verksamhet har ökat med 9 procent sedan föregående år. Samtidigt har kostnaderna för personal och övriga kostnader minskat.

Kultur- och fritidsnämnden

För kultur- och fritidsnämnden har nettokostnaderna ökat med 1,5 procent, något mer än den procentuella uppräkningsen på 1 procent. Det varierar mellan verksamheterna vad gäller nettokostnader. Nettokostnaderna för idrottsanläggningar har ökat med 1 procent. Ung fritid har i likhet med tidigare haft vakanta tjänster och sammanslagning av fritidsgårdarna i Geneta och Rösberga som gjordes i början av 2016 har medfört att nettokostnader minskat med 2 procent. Nettokostnaderna för verksamheten föreningsbidrag har minskat med 4 procent som bland annat beror på minskade kostnader för Sydpoolen på grund av nytt

avtal. För biblioteksverksamheten har nettokostnaderna ökat med 7,9 procent med anledning av det nya biblioteket i Hovsjö som öppnade under året.

Stadsbyggnadsnämnden

Nämndens nettokostnad har ökat med 120 procent i relation till 2016. Det är dock svårt att göra rättvisa jämförelser mellan åren, eftersom kostnaderna under året har ökat genom tilldelning av sammantaget 16 mnkr i statliga välfärdspengar; detta i form av byggbonus och pengar ur den så kallade välfärdsmiljarden. Denna summa avser både Stadsbyggnadsnämnden och Tekniska nämnden, där vissa projekt hänförs till respektive nämnd, medan andra projekt är gemensamma för båda nämnderna.

Miljönämnden

Miljönämndens nettokostnad för 2017 har ökat med ca 2 mnkr jämfört med 2016. Det är fördelat på flertalet av nämndens verksamheter. Sammanfattat beror nettokostnadsökningen på de nytillkomna verksamheterna skogsförvaltning och viltvård, onormalt låga kostnader under 2016 på grund av vakanser, tidsbegränsade aktiviteter inom projekt samt oförsedda engångskostnader under 2017.

Tekniska nämnden

Den huvudsakliga förklaringen till ökningen av nettokostnaden med 21 procent, är ökade kostnader kopplade till stadsutveckling med ökad finansiering via den statliga byggbonusen och välfärdsmiljarden. De statliga välfärdspengarna avser både Stadsbyggnadsnämnden och Tekniska nämnden, där vissa projekt hänförs till respektive nämnd, medan andra projekt är gemensamma för båda nämnderna.

Investeringsredovisning

Investeringar i kommunen och bolagskoncernen

Investeringarna i kommunen uppgick under 2017 till 232 mnkr, vilket är 90 mnkr mer än föregående år. Detta innebär att 93 procent av 2017 års investeringsbudget har tagits i anspråk. Bolagskoncernen har under året haft överklaganden av detaljplaner och upphandlingar som varit tidskrävande samt en brist på entreprenörer på grund av en överhettad byggmarknad i Stockholmsområdet.

Kommunstyrelsen beslutade i juni om en särskild investeringssatsning under namnet Södertäljelyftet, en satsning utöver beslutad investeringar i Mål och budget. Södertäljelyftet omfattar en budget på 100 mnkr för perioden 2017–2019, varav 31 mnkr avsåg 2017. Vid årets slut hade 27 mnkr av dessa tagits i anspråk.

Merparten av årets investeringar i kommunen har avsett: vägbyggnation, gatuombyggnader inklusive gatubelysning, exploateringsvägar, utbyggnad av gång- och cykelvägar, inventarier samt investeringar i stadskärnan.

Den justerade prognosen, det vill säga inklusive utökningar av investeringsramen för helåret 2017, var i delårsbokslut augusti 97 procent, vilket innebär att utfallet svarar mot 96 procent av prognosen.

Genom ett betydligt större fokus på uppföljning och prognostisering avseende investeringar under 2017 än tidigare år har detta fått en synbar effekt på den del av investeringsbudgeten som tagits i anspråk.

Total investeringsram per nämnd	Budget 2017	Utfall 2017	Prognos per augusti	Förbrukat av budget (%)	Förbrukat av prognos %
Järna kdn	10	9	10	90	93
Hölö-Mörkö kdn	2	2	2	66	69
Vårdinge-Mölnbo kdn	3	2	3	91	91
Enhörna kdn	5	1	3	32	57
Arbetslivsnämnd	0	0	0	98	118
Omsorgsnämnd	2	1	1	32	80
Socialnämnd	4	3	4	79	79
Äldreomsorgsnämnd	3	2	3	57	69
Utbildningsnämnd	12	7	11	60	64
Kultur- och fritidsnämnd	19	13	13	68	100
Miljönämnd	2	1	2	69	69
Stadsbyggnadsnämnd	0	-	-	0	
Tekniska nämnden	169	173	171	103	101
Kommunstyrelsens kontor	19	17	20	92	87
TOTALT	250	232	242	93	96

Investeringar bolagskoncernen mnkr	Resultat 2017	Budget 2017	Avvikelse 2017	Resultat 2016	Avvikelse 2016
Telge AB Moderbolag	0,2	0,6	0,4	2,3	2,1
Telge Bostäder AB	268,2	419	150,8	164,3	-103,9
Telge Hovsjö AB	37,5	40,6	3,1	29,7	-7,8
Telge Fastigheter AB, kommersiella lokaler	30	4	-26	31,2	1,2
Telge Fastigheter AB, kommunala verksamhetslokaler	457,7	582,2	124,5	168,3	-289,4
Summa B0 och fastigheter	793,6	1046,4	252,8	395,8	-397,8
Telge Nät AB	270,8	342,8	72	230,3	-40,5
Telge Återvinning AB	16,6	15	-1,6	16,2	-0,4
Summa Nät och Miljö	287,4	357,8	70,4	246,5	-40,9
Telge Energi AB	7,4		-7,4		-7,4
Summa Energi	7,4	0	-7,4	0	-7,4
Södertälje Hamn AB	6,1	24,5	18,4	19,9	13,8
Telge Hamn AB	0	0	0	0	0
Summa Hamn	6,1	24,5	18,4	19,9	13,8
Tom Tits AB	3,6	3,2	-0,4	2,1	-1,5
Summa bruttoinvesteringar	1098,1	1431,9	333,8	664,3	-433,8
Interna investeringar	-28,7	-29,1	-0,4	0	28,7
Summa nettoinvesteringar	1069,4	1402,8	333,4	664,3	-405,1

KS/KF-investeringar

Ks/KF investeringar inkl Södertäljelyftet (mnkr)	KS/KF Budget	KS/KF Utfall	Procent	Nämnd Budget	Nämnd Utfall	Procent
Järna kdn	7,8	6,8	87	2,5	2,5	98
Hölö-Mörkö kdn	1,7	1,3	75	0,6	0,2	40
Vårdinge-Mölbo kdn	2,2	2,1	97	0,5	0,3	64
Enhörna kdn	3,7	1,3	36	0,8	0,1	13
Arbetslivsnämnd	0,0	0,0		0,3	0,3	
Omsorgsnämnd	1,2	0,1	5	0,8	0,6	73
Socialnämnden	3,5	2,8	81	0,7	0,5	66
Äldreomsorgsnämnden	1,2	0,8	67	2,3	1,2	52
Utbildningsnämnd	3,3	2,3	69	8,5	4,8	57
Kultur- och fritidsnämnd	16,3	10,4	64	2,8	2,5	90
Stadsbyggnadsnämnd	1,1	1,0	98	0,5	0,0	0
Miljönämnd	0,0	0,0		0,4	0,0	
Tekniska nämnden	116,0	124,7	108	52,6	48,5	92
Kommunstyrelsen	16,2	14,6	91	2,3	2,4	102
Totalt	174,0	168,2	97	75,6	63,9	84

I siffrorna för KS/KF-investeringar ingår även investeringar inom ramen för Södertäljelyftet.

KF-investeringarna uppgår för helåret till 168 mnkr, vilket är 101 mnkr mer än 2016. Budgeten uppgick till 174 mnkr, vilket ger en nyttjandegrad på 97 procent. Tekniska nämnden står för 2/3 delar av den sammantagna budgeten. Främsta investeringarna beloppsmässigt är: Viksbergsvägen (31 mnkr), exploateringsvägar (17 mnkr), nytt parkeringsdäck (20 mnkr) och andra insatser i stadskärnan (6 mnkr).

Tekniska nämnden har överskridit budgeten med 9 mnkr. Detta beror på att flera planerade projekt har blivit dyrare än budgeterats.

Bland genomförda investeringar inom utbildningsområdet märks inventarieanskaffningar för Soldalaskolan (2 mnkr). Inom kultur- och fritidsområdet har inventarier till Hovsjöbiblioteket införskaffats (1 mnkr) och investeringar gjorts på Torekällberget (3 mnkr).

Nämndbeslutade investeringar

De nämndbeslutade investeringarna uppgick till 63,9 mnkr, jämfört med budgeterade 75,6 mnkr. Outnyttjat budgetutrymme beror på att nämnderna inte har behövt reinvestera i den omfattning som budgeterats.

Nämndinvesteringar har huvudsakligen utgjorts av återanskaffning av inventarier, uppgradering av teknik inom IT, inköp av fordon och maskiner samt olika åtgärder inom gator, vägar och parker.

Södertäljelyftet

Kommunstyrelsen beslutade i juni om en extra investeringssatsning på 100 mnkr för perioden 2017–2019, varav 30,6 mnkr avsåg år 2017. Av dessa har 26,8 mnkr (88 %) använts under året.

Investeringar inom ramen för Södertäljelyftet har under året främst avsett: asfalteringsarbeten, inköp av en förskolebuss samt insatser för spontanidrott.

Bland det som inte genomförts märks främst infartsskyltarna i budgeten för kommunstyrelsen. Detta projekt har inte kunnat genomföras på grund av att kommunen inte fått tillstånd.

Södertäljelyftet	Budget 2017	Utfall 2017
Järna kommunalnämnd	1,4	1,7
Hölö-Mörkö kommunalnämnd	1,0	0,6
Vårdinge-Mölnbo kommunalnämnd	1,8	1,7
Enhörna kommunalnämnd	1,0	0,8
Kultur- Fritidsnämnd	5,7	4,7
Tekniska nämnden	17,2	17,3
Kommunstyrelsen	2,6	0,0
Totaler	30,7	26,9

Kommunkoncerngemensam investeringsprocess

I syfte att öka genomförandegraden och träffsäkerheten i beslutade investeringsprojekt i kommunen fattade kommunstyrelsen och kommunfullmäktige i december 2017 beslut om framtagandet av en kommunkoncerngemensam investeringsprocess samt om ett antal riktade insatser för att öka kvaliteten i investeringsarbetet under 2018.

Den gemensamma processen med ökat fokus på strategisk planering och styrning av investeringarna samt ett ännu mer strukturerat arbetssätt, kommer att presenteras under 2018.

Ekonomisk och finansiell analys kommunkoncernen

Med **kommunkoncernens resultat och ställning** avses hela kommunkoncernen där Södertälje kommun tillsammans med tillhörande bolag inkluderas i en sammanställd redovisning med koncerninterna mellanhavanden eliminerade.

Med kommunkoncern menas kommunen samt de företag där kommunen har ett väsentligt inflytande eller där kommunens andel uppgår till minst 20 procent. De bolag som kommunen äger tillsammans med andra aktörer ingår i koncernens räkenskaper motsvarande den ägda andelen. Syftet med den sammanställda redovisningen är att ge en samlad bild av den totala kommunala verksamhetens ekonomi och åtaganden.

Resultat

Kommunkoncernen uppvisar ett resultat på 805 mnkr (1 071 mnkr) varav 429 mnkr avser kommunen och 383 mnkr avser bolagskoncernen, Södertälje Kommuns Förvaltnings AB (SKFAB). Söderenergi har ett positivt resultat på totalt 35 mnkr varav 14 mnkr ingår i kommunkoncernens resultat och som motsvarar 42 procent ägd andel av Söderenergi AB. Efter koncernjusteringar på sammanlagt 21 mnkr uppgår resultatet totalt till 805 mnkr.

Resultatet efter jämförelsestörande poster uppgick till 776 mnkr (584 mnkr) och är en ökning med 192 mnkr mot föregående år. Det beror framförallt på kommunens förbättrade resultat där skatteintäkter och generella statsbidrag har ökat mer än nettokostnaderna. Bolagskoncernen redovisade knappt 1 mnkr i realisationsvinst år 2017 jämfört med 290 mnkr året före då bland annat Telge Kraft AB såldes.

Resultat, mnkr	2013	2014	2015	2016	2017
Totalt	432	454	548	1071	805
Exkl jämfstör.	100	346	395	584	776

Finansnetto

Kommunkoncernens finansnetto uppgick till minus 159 mnkr, vilket är en försämring med 206 mnkr jämfört med föregående år och beror framför allt på bolagsförsäljningar. Exklusive finansiella jämförelsestörande poster förbättrades finansnettot med 95 mnkr från minus 234 mnkr till minus 139 mnkr.

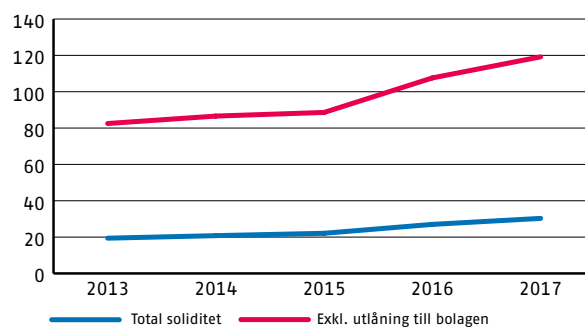
Finansnetto-utveckling, mnkr	2014	2015	2016	2017
Totalt	-194	-274	47	-159
Exkl jämfstör.	-323	-274	-234	-139

Soliditet

Kommunkoncernens balansomslutning har sedan föregående årsskifte ökat med 487 mnkr till 16 843 mnkr. Ett fortsatt bra resultat och kassaflöde har gjort det möjligt att minska låneskulden. Detta har påverkat soliditeten som ökade med 4 procentenheter till 29,9 procent vid utgången av år 2017.

Soliditet i %, balansomslutning mnkr	2014	2015	2016	2017
Soliditet	15,3	18,6	25,9	29,9
Balansomslutning mnkr	17 210	17 087	16 356	16843

SOLIDITET (%)

Bolagskoncernen

Resultat

Resultatet 2017 för bolagskoncernen efter finansiella poster uppgick till 447 mnkr (700 mnkr). Resultatet efter skatt uppgick till 383 mnkr (628 mnkr).

Resultatet efter skatt har minskat med 245 mnkr, vilket till största delen beror på minskade nettoresultat. Föregående år såldes både bolag med fastigheter och mark samt Telge kraftkoncernen med sammanlagda nettoresultat på 290 mnkr jämfört med knappt 1 mnkr i nettoresultat år 2017. Årets försäljningar avsåg en del av Brunnängsskolan samt den fastighet där Järna vårdcentral har sin verksamhet.

I SKF-koncernen ingår även 42 procent av Söderenergis resultat som år 2017 uppgick till närmare 15 mnkr jämfört med ett underskott på drygt 4 mnkr år 2016. Söderenergis förbättrade resultat beror till stor del på elturbinen som återgick med full effekt efter haveriet 2016.

Räntenettet har under året också förbättrats som förklaras av lägre räntor och en fallande låneskuld. Telge Bostäder har dessutom under året erhållit en utdelning av Glasberga KB, där utvecklingen och prisnivåerna har tagit rejäl fart.

På den negativa sidan finns pressade marginaler i elhandeln och ökade skötselkostnader för framförallt Telge Bostäder AB.

I övrigt har koncernen skonats från negativa överraskningar som t.ex. stormar, extremt höga elpriser, översvämningar, kreditförluster med mera, vilket innebär att koncernreserven inte har behövt användas.

Koncernens stora tillgångsmassa värderas löpande för att säkerställa att tillgångarnas värde minst uppgår till det bokförda värdet. Vid värderingen för 2017 fanns ett nedskrivningsbehov i Fornbacken. Fastigheten värderades till ett lägre marknadsvärde jämfört med det bokförda värdet vilket innebär en nedskrivning på knappt 50 mnkr. Förra året skrevs Fornbacken ned med 57 mnkr.

Av årets skattekostnad på närmare 64 mnkr kommer koncernen betala närmare 9 mnkr. Resterande 55 mnkr utgör en beräknad uppskjuten skatt. År 2016 var årets skattekostnad 72 mnkr varav 2 mnkr i uppskjuten skatt.

Ekonomisk utveckling per bolag

Nedan kommenteras de helägda operativa bolagens ekonomiska resultat efter finansiella poster. Om bolaget har haft reavinst eller nedskrivningar kommenteras även verksamhetsresultatet. Gemensamt för alla bolag i koncernen är att de fått del av en lägre ränta till följd av en positiv ränteutveckling i låneportföljen och lägre lån.

Foto: Pontus Orre

Telge AB

Telge AB redovisar ett resultat på 60 mnkr 2017 jämfört med 34 mnkr år 2016. Årets resultat inkluderar reavinst på 28 mnkr från försäljningen av fastigheten Stenbocken samt tilläggsköpeskilling för Telge Kraft AB. Verksamhetsresultatet uppgår till -45 mnkr (-60 mnkr). Förklaringen till det högre verksamhetsresultatet beror bland annat på lägre personalkostnader och lägre konsultkostnader med 6 mnkr vardera. Bolaget har inte haft några investeringsutgifter

Telge Bostäder

Telge Bostäder redovisar ett resultat på 70 mnkr år 2017 jämfört med 248 mnkr år 2016. Bolagets resultat är påverkat av lägre reavinst från försäljningar av fastigheter samt nedskrivningar av Fornbacken med 50 mnkr. Verksamhetsresultatet uppgår till 150 mnkr (159 mnkr 2016). En av förklaringarna till det lägre verksamhetsresultatet är ökade kostnader för fastighetsskötsel, personal och central administration. Årets investeringar uppgår till 268 mnkr jämfört med 164 mnkr år 2016. Den ökade investeringstakten beror på att nyproduktionen av Stockholmsberget har kommit igång samt ökade utgifter för Fornbacken.

Telge Hovsjö AB

Telge Hovsjö redovisar ett resultat efter finansiella poster på 8 mnkr år 2017 jämfört med -4,0 mnkr år 2016. Resultatet från föregående år är belastat med nedskrivningar med närmare 5 mnkr. År 2017 har inga nedskrivningar behövt göras. Bolagets verksamhetsresultat uppgår till 19 mnkr (13 mnkr 2016). Det förbättrade resultatet förklaras av högre hyresintäkter och lägre kostnader för central administration. Arbetet med att sälja fastigheten med radhusen kunde inte avslutas under året, men kommer att avslutas under 2018. Årets investeringar uppgår till närmare 38 mnkr (30 mnkr 2016). Investeringarna avser både lägenhetsunderhåll och fastighetsunderhåll. Skillnaden mot föregående år är en ökad genomförandegrad vid renovering av lägenheter.

Telge Fastigheter AB

Telge Fastigheter redovisar ett resultat på 64 mnkr jämfört med 102 mnkr år 2016. Föregående års resultat är påverkat av realisationsvinster från försäljningen av Brandalsund samt 4 mindre fastigheter som gav en realisationsvinst på totalt 47 mnkr. Årets resultat exkluderar en reavinst på 28 mnkr som visar sig i moderbolagets resultat till följd av en intern försäljning till skattemässigt restvärde. Bolaget har under året sålt två fastigheter på den externa marknaden (del av Brunnsängsskolan, och fastigheten där Järna vårdcentral har sin verksamhet), samt fyra fastigheter till systerbolaget Telge Bostäder. Verksamhetsresultatet uppgår till 169 mnkr (183 mnkr 2016). Ökade kostnader för drift och underhåll samt central administration är förklaringen till det lägre verksamhetsresultatet. Årets investeringar uppgår till 488 mnkr (200 mnkr 2016). Den kraftigt ökade investeringsnivån avser i huvudsak kommunala verksamhetslokaler beställda av Södertälje kommun i form av bland annat Viksbergs grundskola med idrottshall, Björkmossens vård- och omsorgsboende, om- och tillbyggnad av Soldalaskolan samt Viksbergs förskola.

Telge Nät AB

Telge Nät redovisar ett resultat på 209 mnkr (217 mnkr 2016). Årets resultat påverkas av en reavinst med 0,1 mnkr (4 mnkr 2016). Bolagets verksamhetsresultat uppgår till 246 mnkr (263 mnkr 2016). Elnätsverksamheten går bättre än tidigare år till följd av förbättrad prissättning. För VA-verksamheten har taxan sänkts med 6 % jämfört med föregående år i enlighet med kommunallagens krav på självkostnadsprincipen. Detta medför lägre intäkter. Årets investeringar uppgår till 271 mnkr (230 mnkr 2016), och bestod till stor del av reinvesteringar enligt plan för att säkerställa driften av näten, samt exploateringsinvesteringar i bland annat Dammkärr/Vattubrink, Almnäs, Glasberga och Igelsta Strand.

Telge Återvinning AB

Telge Återvinning redovisar ett resultat på 28 mnkr jämfört med 25 mnkr år 2016. Det förbättrade resultatet jämfört med föregående år beror på minskade kostnader för driften.

Mängden avfall till Tvetå återvinningsanläggning ökade något jämfört med föregående år. Årets investeringar uppgår till 17 mnkr (16 mnkr 2016). Under året har bolaget köpt in tre stycken nya fordon med moderna motorer samt investerat i ny väg och ramp in till området.

Telge Energi AB

Telge Energi redovisar ett resultat på 52 mnkr (55 mnkr). Det lägre resultatet beror på att försäljningen har skett genom kanaler där man gett kunderna rabatt, samt att volymen såld el har minskat jämfört med föregående år. Årets investeringar uppgår till 7 mnkr (0 mnkr 2016) och utgörs av systemkostnader för affärssystem. I en officiell mätning som mätt kundernas förtroende för företag "anseendeindex 2017" placerar sig Telge Energi på tolfte plats. Enligt kundmätningar för gröna varumärken placerar sig Telge Energi i toppen, vilket är allt viktigare nu när kunderna blivit mer lätttröliga.

Södertälje Hamn AB

Södertälje Hamn redovisar ett resultat på närmare 9 mnkr jämfört med 11 mnkr år 2016. Trots ökade volymer inom i praktiken alla affärsområden, där bilimporten stod för ett nytt rekordår med 130 000 importerade fordon, så backar resultatet en aning till följd av kostnader i samband med underhållsmuddring i bränslehamnen. Investeringarna uppgick till 6 mnkr (20 mnkr) och avser järnvägsunderhåll och inköp av två fordon.

Tom Tits Experiment AB

Tom Tits Experiment redovisar ett resultat på -5 mnkr (-14 mnkr). Intäkterna ligger däremot i samma nivå med föregående år. Det är lägre reparations- och underhållskostnader som ger en positiv resultatavvikelse. Under året har en återställning av parken gjorts för närmare 3 mnkr, vilket är en betydligt lägre kostnad än den stora saneringen av parken som genomfördes föregående år. Tom Tits hade under 2017 ca 170 000 besökare. Årets investeringar uppgick till närmare 4 mnkr (2 mnkr)

Telge Inköp AB

Telge Inköp redovisar ett resultat efter finansiella poster på 7 mnkr (8 mnkr). Resultatet ligger i nivå med föregående år. Intäkterna har totalt ökat med närmare 2 mnkr där främsta orsaken är ökade ramavtalsintäkter. Kostnaderna har ökat i nästan samma nivå, främst avseende personalkostnader knutna till särskilda upphandlingar. Bolaget har inte haft några investeringsutgifter.

Telge Tillväxt AB

Telge Tillväxt redovisar ett resultat efter finansiella poster på 0,1 mnkr (-0,7 mnkr). Efterfrågan har minskat men kostnaderna för lokaler och personal har anpassats så att resultatet förbättrats. Under året har 101 ungdomar fått anställning jämfört med 104 ungdomar 2016. Av de som slutat har 68 % övergått till annat arbete eller studier. Bolaget har inte haft några investeringsutgifter.

Finansiell riskhantering

I syfte att på bästa sätt uppnå finansiell kontroll och en effektiv finansiering har Södertälje kommun en internbank. Internbanken hanterar all finansiering inom kommunkoncernen och det sker huvudsakligen genom att kommunen lånar upp pengar och vidareutlånar till koncernbolagen.

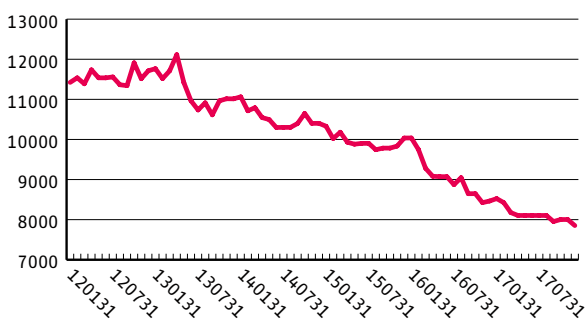
Södertälje kommun samarbetar sedan sju år tillbaka med Huddinge och Botkyrka kommuner genom att dela personella resurser och kostnader för kommunernas internbanker. Vidareutlåning till kommunens bolag sker genom både lån och kontokrediter. Räntan sätts enligt självkostnadsprincip med tillägg för borgensavgifter eller låneavgifter för att efterleva EU:s statsstödsregler om konkurrensneutralitet mot privata aktörer.

Södertälje kommun är kreditratad av Standard & Poor's Global och har det näst högsta kreditbetyget AA+.

Låneportfölj

Internbanken hanterar en låneportfölj på totalt 10 080 mnkr (10 243 mnkr). Av detta har internbanken vidareutlånat 9 490 mnkr (9 535 mnkr) till bolagskoncernen och 556 mnkr (586 mnkr) till Söderenergi AB. Därutöver finns utlåning enligt särskilda beslut till Täljehallen på 30 mnkr (30 mnkr) samt tillfällig överskottslikviditet 4 mnkr (92 mnkr).

EXTERN SKULD, UTVECKLING (MNKR)

Finansieringsrisk

Med finansieringsrisk menas att finansiering av kommunens kapitalbehov försvåras eller fördyras. Hur de finansiella riskerna ska hanteras i Södertälje kommun finns angivet i kommunens finanspolicy. Mätning av risker mot policy sker på koncernnivå.

Södertäljes kommunkoncern äger tillgångar som till viss del är lånefinansierade. En stor andel av kommunens tillgångar ska bära sig själva ekonomiskt genom t.ex. hyror i allmännyttan samt utdebiterade avgifter för fjärrvärme, vatten och avlopp etc. De tillgångar som skall finansieras via kommunalskatten är framförallt verksamhetslokaler.

Finansieringsrisken indelas i tre undergrupper: likviditetsrisk, upplåningsrisk samt ränterisk.

I nedanstående tabell så återfinns aktuella risker per 2017-12-31 samt fördelningen på internbankens tillgångar och skulder.

Kontroll mot Finansiella föreskrifter	Tillåtet intervall	Verkligt
Kort upplåning (0–12 mån)	Max 50 %	38 %
Kapitalbindningstid (genomsnitt)	2–5 år	3 år
LCR	Min 80 %	98 %
Räntebindningstid (genomsnitt, nom skuld)	2–5 år	2,4 år
Ränteförfall inom 12 månader (nom skuld)	Max 60 %	56 %
Andel real skuld	Max 20 %	17 %

w Valutarisk i finansverksamheten har säkrats enligt regler i Finanspolicy.

w Kreditrisker vid placering av eventuell överskottslikviditet och vid derivataffärer har hanterats enligt regler i Finanspolicy.

Tillgångar (utlåning) mnkr	171231	171130	161231
Placering Telge	9 490	9 410	9 535
Reverser Söderenergi	556	556	586
Reverser Täljehallen	30	30	30
Reverser andra kommuner	-	-	-
Övriga kortfr placeringar	-	-	-
Saldo koncernkonto	4	161	92
Summa IBS tillgångar	10 080	10 157	10 243

Skulder (finansiering) mnkr	171231	171130	161231
Obligationer, MTN-progr.	2 816	2 816	3 135
Certifikat, KC-progr.	2 100	2 250	1 050
Övr. extern finansiering	2 936	2 937	4 279
Kommunens egen likviditet	2 228	2 154	1 779
Nyttjad checkkredit	-	-	-
	10 080	10 157	10 243

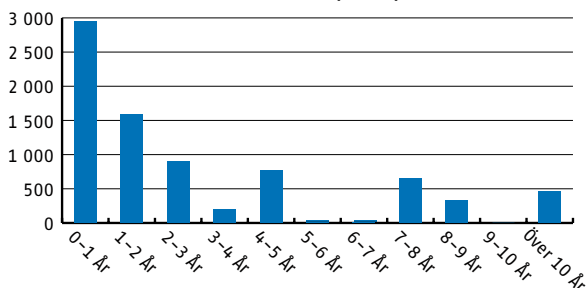
Likviditetsrisk

Likviditetsrisken hanteras genom att hålla betalningsberedskap i form av likviditet eller kreditlöften till minst 80 procent av de finansiella betalningar som skall göras under de kommande 12 månaderna. Detta uttrycks i form av måttet Liquidity Coverage Ratio (LCR) vilket är ett etablerat mått som Standard & Poor's Global använder vid sina utvärderingar.

Upplåningsrisk

Denna risk hanteras genom att högst 50 procent av upplåningen får förfalla inom 12 månader samt att den genomsnittliga löptiden för samtliga krediter hålls inom intervallet 2–5 år.

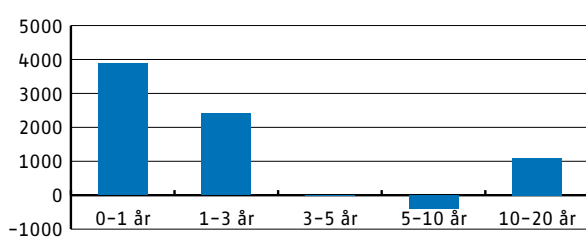
FÖRFALLOPROFIL KAPITALBINDNING (MNKR)

Ränterisk

Risken begränsas genom att andelen ränteomsättningar inom 12 månader får vara max 60 procent av räntebärande finansiering samt att den genomsnittliga räntebindningstiden skall hållas inom intervallet 2–5 år.

FÖRFALLOPROFIL RÄNTEBINDNING (MNKR)

Derivat

Kommunen använder olika typer av derivat för att hantera sina finansiella risker. Nedan är en ögonblicksbild vad det skulle kosta att stänga alla utestående kontrakt på bokslutsdagen.

Marknadsvärden derivat Motpart (mnkr)	2017-12-31	2017-11-30
Bank 1	- 75	- 79
Bank 2	7	11
Bank 3	- 84	- 71
Bank 4	- 82	- 83
Bank 5	- 36	- 36
Bank 6	16	17
Bank 7	- 159	- 164
Totalt	- 414	- 406

Kreditrisk

Risken att motparten eller låntagaren inte kan fullgöra sina åtaganden i ingångna derivatkontrakt och/eller finansiella placeringar.

Motparter i derivatavtal måste ha lägst BBB+ rating enligt Standard & Poor's Global. Om rating ändras under denna limit eller om fordran på motparten överstiger limit så inträder stopp för att göra nya affärer.

Kreditlöften måste vid tecknandet backas upp av en rating hos motparten på minst A. Finansiella placeringar skall spridas på flera motparter enligt gällande limiter.

Säkringsdokumentation

Enligt Rådet för kommunal redovisnings rekommendation 21 "Redovisning av derivat och säkringsredovisning" avser denna säkringsdokumentation att redogöra för syftet med säkringen, vilken risk som säkras, den säkrade posten samt de säkringsinstrument som används.

I Södertälje kommun finns en extern skuld som finansierar delar av de tillgångar i den verksamhet som kommunen och dess bolag bedriver. För att hantera variationer i skuldens storlek så används en mix av korta och långa lån. Upplåningen sker ibland till fast ränta och ibland till rörlig ränta beroende på vad som för tillfället är mest fördelaktigt.

Kommunfullmäktige har i policy fastställt den önskade räntebindningstiden för skulden. För att efterleva denna policy använder kommunen ränte- och valutarderivat.

Säkrad risk

Kommunen använder derivat för att säkra två olika typer av risker, ränterisk och valutarisk.

Ränterisk

Definition: Marknadsräntornas påverkan på kommunens resultat.

Resultatet påverkas av förändringar i basränta, vanligtvis STIBOR 3M samt av effekten av räntekurvans lutning som normalt ger högre långräntor och därmed högre kostnader om man binder räntan på längre tid.

Valutarisk

Definition: Risken att betalningar hänförliga till lån upptagna i annan valuta än svenska kronor kan komma att fördyras när växelkurser varierar.

Säkrad post

Ränterisk

Den säkrade posten utgörs av framtida betalningar av ränta hänförliga till finansiering på 5 973 mnkr. Utöver befintliga lån är även prognostiserade räntebetalningar hänförliga till framtida upplåningstransaktioner säkrad post.

Valutarisk

Framtida betalningar i annan valuta än svenska kronor som är hänförliga till fem olika lån på totalt 120 miljoner euro samt två olika lån på totalt 800 miljoner norska kronor.

Säkringsinstrument

Ränterisk

De säkringsinstrument som används är olika typer av räntederivat vars syfte är att forma ränterisken i linje med

finanspolicyn. Det vanligaste instrumentet är vanliga ränteswapar där kommunen erhåller/betalar fast ränta, men även instrument med olika typer av optionalitet inkluderas.

I de fall säkringarna innehåller utställd optionalitet, kommer de inte i något fall att medföra en risk för att i förväg okända och för kommunen negativa marknadsvärdesförändringar kan komma att realiseras om motparten utnyttjar sin option. Om optionaliteten innebär att kommunen kan komma att behöva betala en fast ränta, är den fasta räntan känd i förväg.

Valutarisk

Valutarisken säkras med valutaränteswapar så att alla kassaflöden omvandlas till svenska kronor.

Kvalitativ bedömning av säkringsförhållandets effektivitet

Samtliga identifierade säkringar bedöms 2017-12-31 vara effektiva enligt kriterierna nedan.

Ränterisk

Säkringsstrategin avseende ränterisken präglas av ett portföljperspektiv som innebär att det är karaktären på portföljen som helhet som bedöms och inte enskilda affärer. Bedömningen av säkringarnas effektivitet kan därmed inte ske genom att enskilda säkringar bedöms mot enskilda lån utan utgår också från portföljperspektivet. I samband med

årsbokslutet görs en kvalitativ bedömning av säkringarnas effektivitet genom att med hjälp av olika kriterier jämföra villkoren för säkringsinstrumenten med villkoren för den säkrade posten. Kritiska villkor utgörs av nominella belopp, löptid och räntebas. Effektiviteten bedöms också utifrån om strategin för ränteriskhantering uppfylls.

Valutarisk

I samband med delårs och årsbokslutet görs en bedömning av säkringarnas effektivitet genom att jämföra de huvudsakliga villkoren för säkringsinstrumenten med de huvudsakliga villkoren för den säkrade posten. Kritiska villkor utgörs av nominella belopp, löptid, räntebas och fixingdatum. De kritiska villkoren måste vara helt matchade för att säkringen ska anses vara effektiv.

Redovisning

Räntekostnaderna för derivat inom ramen för säkringsredovisning redovisas löpande i resultaträkningen som en del av kommunens räntekostnader med hänsyn tagen till periodisering av upplupen ränta. Derivat som faller utanför ramen för säkringsredovisning marknadsvärderas dessutom och redovisas till det lägsta av anskaffningsvärdet och marknadsvärdet på balansdagen. Kommunen har tre derivataffärer som ej klassificerats som säkringsinstrument. Marknadsvärdet på dem 2017-12-31 är positivt och därmed har ingen derivatskuld bokförts.

Kommunkoncern (mnkr)	Försäljning		Långa Lån netto		Borgen		Finansiella intäkter		Utdelning	
	Köpare	Säljare	Givare	Mottagare	Givare	Mottagare	Mottagare	Givare	Givare	Mottagare
Södertälje Kommun	675		10 047		861		273			0
Telge AB		2		301		35		8		
AB Telge Bostäder		9		1 830		4		44		
Telge Fastigheter AB		590		3 941		0		91		
Södertälje Hamn AB		0		130		2		3		
Telge Hamn AB		0		151		0		4		
Tom Tits Experiment AB		16		6		0		0		
Telge Nät AB + Energi		4		1 454		0	*)	36		
Telge Energi AB		11		-43		44		0		
Telge Återvinning AB		1		-4		75		0		
KB Luna		25		488		0		12		
KB Maren		1		408		0		10		
Telge Hovsjö AB		2		456		0		11		
Telge Inköp AB		5		-1		0		0		
Telge Brandalsund AB		0		-5		0		0		
Telge Dotterbolag		0		0						
Telge Tillväxt AB		10		0		0		0		
Telge Almnäs		0		-1		0		0		
SKFAB		0		379		0		9		
Summa	675	675	10 047	9 490	861	160	273	227	0	0
Söderenergi (100%)				556		553		46		
Syvb						147				
Summa	675	675	10 047	10 047	861	861	273	273	0	0

*) Telge Energi redovisar låneramsavgiften (208 tkr) som kostnad för kraftnetto, ej finansiell kostnad

Ekonomisk redovisning

■ Det tredje avsnittet redogör för det ekonomiska resultatet av kommunens och kommunkoncernens verksamhet i resultaträkningen, den ekonomiska ställningen vid årets slut redovisas i balansräkning och kommunens finansiering i kassaflödesanalysen. Avsnittet innehåller också noter och redovisningsprinciper som ger en närmare förklaring av innehållet.

Redovisningsprinciper

Redovisningen är upprättad i enlighet med det som regleras i Lag om kommunal redovisning (KRL). Kommunen följer god redovisningssed och tillämpar de rekommendationer som ges ut av Rådet för kommunal redovisning (RKR). Kompletterande upplysningar lämnas nedan.

Amortering

Amortering på långfristiga lån avseende nästkommande år redovisas som kortfristigt lån. På samma sätt redovisas inkomstamorteringar på utlämnade lån som kortfristig fordran.

Anläggningstillgångar

Inventarier som ska redovisas som en anläggningstillgång ska ha ett värde av minst ett basbelopp (44 800 kronor exkl. moms år 2017) och en varaktighet av minst tre år. I de kommunala bolagen är beloppsgränsen 20 000 kronor.

Avskrivningar

Avskrivningstiderna beräknas utifrån bedömd nyttjandetid. Avskrivningstid för immateriella tillgångar är 3–5 år (5–10 år i bolagskoncernen), maskiner/inventarier 3–50 år, byggnader 3–50 år (10–100 år i bolagskoncernen). Mark och gatukropp skrivs inte av.

Kapitalkostnader beräknas för investeringar gjorda under året från och med månaden efter anskaffandet. För större investeringar beräknas kapitalkostnader från i drifttagandet av anläggningen. Linjär avskrivning används.

Komponentavskrivningar har tillämpats på investeringar från och med 2013. På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs inga avskrivningar. När det gäller gatukropp förkommer avskrivning om marken är av sämre kvalitet, exempelvis sankmark.

Exploateringsredovisning

Kommunen följer gällande lagstiftning och normering i samband med kommunal markexploatering. Exploateringsområden för bostäder och arbetsområden redovisas som omsättningstillgångar. Vid försäljning resultatredovisas varje tomt tillsammans med matchande kostnader. Utgifter för gator och andra tillgångar som ska kvarstå i kommunens ägo aktiveras. Gatukostnadsersättningar där avtal finns bokförs från 2010 som en skuld och intäktsbokförs under nyttjandeperioden.

Finansiella anläggningstillgångar

Sammansatta instrument

När det gäller redovisning av sammansatta finansiella instrument redovisar kommunen utan uppdelning av komponenter.

Emissionskostnader

Kommunens emissionskostnader periodiseras månadsvis under innevarande bokslutsår.

Finansiell leasing

De finansiella leasingavtal kommunen har gäller leasing av fordon. Övriga leasingavtal klassas som operationella och redovisas i not med årets kostnad samt återstående åtagande.

Jämförelsestörande poster

Jämförelsestörande poster särredovisas när dessa förekommer i not till respektive post i resultaträkningen och/eller kassaflödesanalysen.

Pensioner

Pensionsskulden redovisas enligt den sk blandmodellen. Det innebär att pension intjänad till och med verksamhetsåret 1997 behandlas som ansvarsförbindelse. Pensionsförmåner intjänade från och med 1998 redovisas som kostnad i resultaträkningen och som kortfristig skuld i balansräkningen.

Den del av pensionen som de anställda själva får placera, den sk individuella delen av pensionsskulden, har bokförts som kortfristig skuld. Från och med 2004 har kommunen skuldbokfört beslutade garantipensioner som ännu ej finns uppdaterade hos KPA. Pension för förtroendevalda politiker har bokförts från 2012. Det ingående värdet har bokats mot eget kapital.

Förpliktelser för pensionsåtaganden för anställda i de företag som ingår i kommunkoncernen redovisas enligt årsredovisningslagen och bokföringsnämndens allmänna råd för större företag.

Sammanställd redovisning

Sammanställd redovisning har upprättats enligt RKR 8:2. Syftet med den sammanställda redovisningen är att ge en samlad bild av den ekonomiska ställningen för kommunen och kommunens ägda bolag. Kommunen använder förvärvsmetoden med proportionell konsolidering, vilket innebär att endast ägda andelar av företagens räkenskaper konsolideras.

I enlighet med RKR 8:2 medges att bolag av obetydlig omfattning kan undantas från den sammanställda redovisningen. Delägda företag vars omsättning och omslutning är mindre än 2 procent av kommunens skatteintäkter och statsbidrag får uteslutas förutsatt att de tillsammans inte överskrider 5 procent av skatteintäkter och statsbidrag.

Foto: Christian Fern

Följande bolag har undantagits:

- Glasberga AB och KB, indirekt 50 %
- SYVAB AB 16,7 %
- Samordningsförbundet 25%
- Telgehallen AB 10 %

Dessa bolags omsättning utgör tillsammans 1,2 procent av Södertälje kommuns skatteintäkter och generella statsbidrag och deras omslutning utgör tillsammans 2,6 procent. Kommunkoncernens bolag och ägarandelar framgår av organisationsschema.

Skatteintäkter

Skatteintäkterna har periodiserats genom att en beräknad slutavräkning för innevarande år har intäktsbokförts. Som grund har Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) decemberprognos använts i enlighet med RKR 4.2.

Övriga avsättningar

Avsättningar för deponi har tagits upp till det belopp som bedöms krävas för att reglera förpliktelsen på balansdagen.

Övriga intäkter

Investeringsbidrag och gatukostnadsersättningar tas from 2010 upp som en förutbetalad intäkt och redovisas bland långfristiga skulder och periodiseras över anläggningens nyttjandeperiod i kommunen. Tidigare redovisades dessa så att de reducerade det bokförda värdet. Sedan 2012 hanteras anslutningsavgifter inom VA-verksamheten på samma sätt. Intäkterna redovisas dock inte som en skuld till abonnenterna, däremot öronmärks det egna kapitalet för VA-delen.

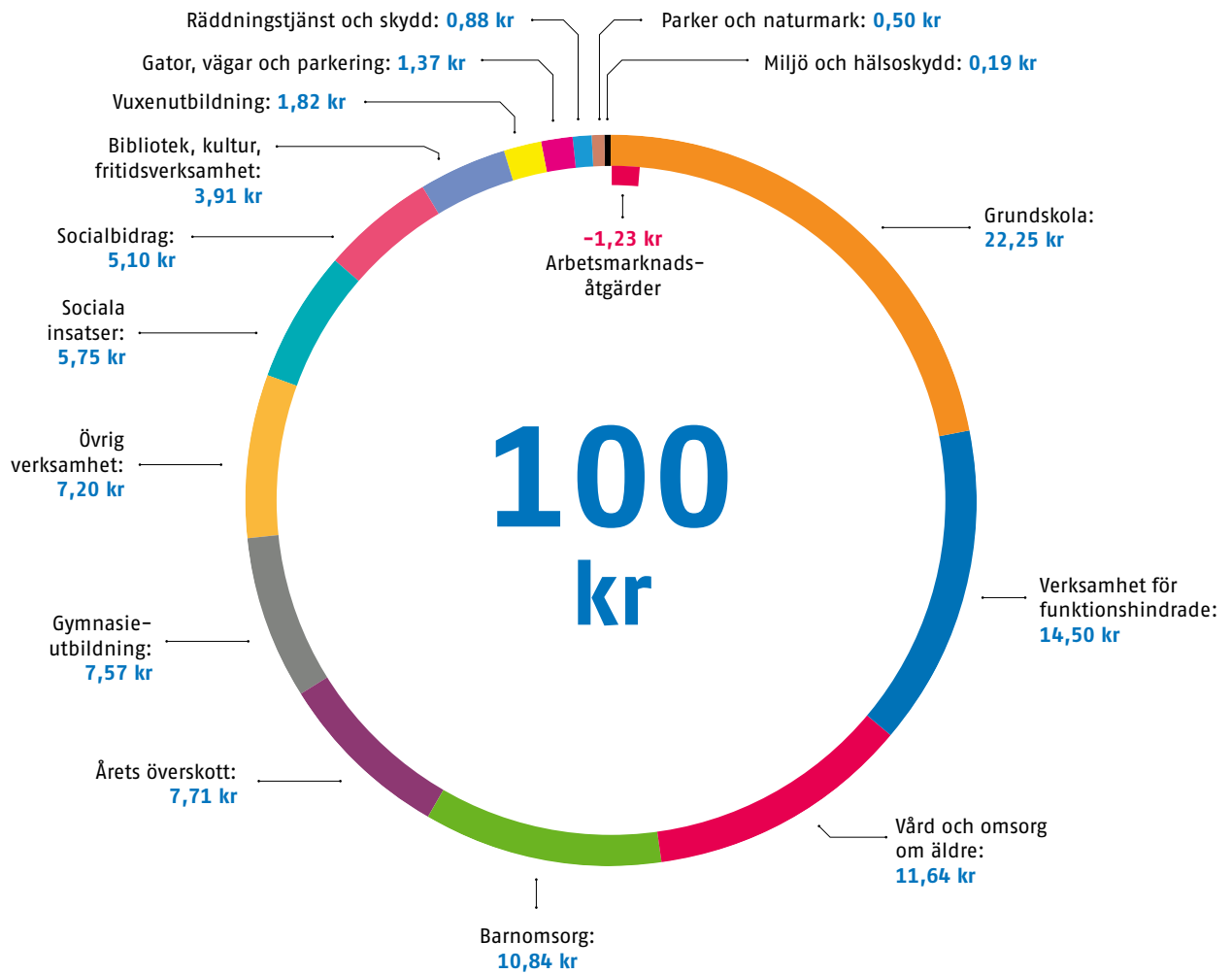
Södertälje kommun ingick 2009 ett avtal om att ge bidrag till statlig infrastruktur om 30 mnkr för området Almnäs. Dessa bidrag har tagits upp som tillgång och årlig upplösning påbörjades 2013.

Siffror i sammanfattning

Fem år i siffror

Kommunens/koncernens finanser	2017	2016	2015	2014	2013
Verksamhetens nettokostnader (mnkr)	5 193	4 927	4 947	4 814	4 576
	4 522	4 174	4 118	4 083	3 986
- i kronor per invånare	54 076	52 061	53 074	52 241	50 248
	47 086	44 113	44 183	44 267	43 765
Ekonomiskt resultat (mnkr)	428	416	153	116	140
	805	1 071	548	454	432
- i kronor per invånare	4 457	4 395	1 638	1 261	1 540
	8 384	11 322	5 879	4 918	4 683
Investeringsutgifter (netto, mnkr)	232	142	130	155	148
	1 340	839	927	927	799
- i kronor per invånare	2 416	1 500	1 390	1 684	1 628
	13 954	8 863	9 946	10 045	8 776
Egenfinansieringsgrad av investeringar (%)	100	100	100	100	100
	100	100	100	100	100
Soliditet (%)	30,3	27	22,1	20,8	19,4
	29,9	25,9	18,2	15,3	12,6
Total låneskuld (mnkr)	7 935	8 548	10 099	10 401	11 010
- varav vidareutlånat till bolagen (mnkr)	10 047	10 121	11 970	11 241	11 687
Borgensåtaganden (mnkr)	868	906	1 689	1 740	1 600
	1 060	1 097	1 680	1 730	1 602
- i kronor per invånare	9 039	9 579	18 122	18 865	17 568
	11 039	11 592	18 025	18 756	17 590
Skatteintäkter					
Utdebitering kommunen (kr/skr)	20,15	20,15	20,13	20,13	20,13
Utdebitering totalt (kr/skr)	32,23	32,23	32,23	32,23	32,23
Skatteintäkter och utjämning (mnkr)	5 554	5 275	5 043	4 820	4 623
- i kronor per invånare	57 834	55 744	54 113	52 263	50 763

Fördelning av en hundralapp

Så får kommunen sina pengar

83 %
kommunens intäkter kommer från skatter och utjämningsbidrag.

9 %
Riktade statsbidrag direkt till olika verksamheter

7 %
Avgifter och ersättningar som kommunen får för den service som kommunen erbjuder.

1 %
Kommunens bolag

Resultaträkning kommun/koncern

Resultaträkning	Not	Kommunen			Koncernen	
		Budget 2017	Bokslut 2017	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2016
Verksamhetens intäkter	1	189,8	1 105,8	1 140,7	4 405,2	5 923,1
Verksamhetens kostnader	2	-5 519,5	-6 207,4	-5 969,2	-8 290,6	-9 475,0
Avskrivningar	3	-98,3	-91,6	-98,0	-636,3	-622,6
Verksamhetens nettokostnad	4	-5 428,0	-5 193,2	-4 926,5	-4 521,7	-4 174,5
<i>Därav jämförelsestörande poster</i>	5	<i>50,0</i>	<i>35,3</i>	<i>177,1</i>	<i>8,7</i>	<i>206,5</i>
Skatteintäkter	6,8	3 684,7	3 704,5	3 532,1	3 704,5	3 532,1
Generella statsbidrag och utjämning	7,8	1 824,9	1 849,4	1 743,0	1 849,4	1 743,0
Finansiella intäkter	9	53,5	256,1	311,9	54,4	327,2
Finansiella kostnader	9	0,0	-188,3	-244,6	-213,5	-279,8
<i>Därav jämförelsestörande finansiell post</i>	32			<i>0,4</i>	<i>20,4</i>	<i>280,1</i>
Resultat efter finansiella poster		135,1	428,5	415,9	873,1	1 148,0
Skatt och minoritetsandel	2				-68,0	-76,5
Årets Resultat	10, 25	135,1	428,5	415,9	805,1	1 071,5

Balansräkning kommun/koncern

Balansräkning mnkr	Not	Kommunen		Koncernen	
		Bokslut 2017	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2016
TILLGÅNGAR					
<i>Anläggningstillgångar</i>					
Immateriella anläggningstillgångar	15	6,8	3,0	35,5	31,5
Materiella anläggningstillgångar					
Mark och byggnader	16,17,19	1 283,5	1 161,0	11 965,3	11 416,6
Maskiner och inventarier	18,19	167,5	150,0	2 969,8	2 862,1
Leasingtillgångar		19,5	17,8	522,8	550,8
Bidrag till statlig infrastruktur	20	17,0	17,9	17,0	17,9
Finansiella anläggningstillgångar	21	11 536,9	11 591,1	207,5	234,2
S:a anläggningstillgångar		13 031,2	12 940,8	15 717,9	15 113,1
<i>Omsättningstillgångar</i>					
Exploatering		91,0	85,2	91,0	85,2
Förråd		0,9	2,3	105,0	83,6
Fakturafordringar	22	44,6	48,0	275,5	316,4
Övriga fordringar	23	296,9	344,5	607,9	616,4
Kassa Bank	24	4,5	91,8	45,8	141,1
S:a omsättningstillgångar		437,9	571,8	1 125,2	1 242,7
S:a TILLGÅNGAR		13 469,1	13 512,6	16 843,1	16 355,8
EGET KAPITAL OCH SKULDER					
Eget kapital					
Eget kapital exkl avsatta medel		3 633,6	3 212,3	4 218,5	3 141,6
Social Fond		17,3	22,7	17,3	22,7
Årets resultat		428,5	415,9	805,1	1 071,5
S:a eget kapital	25	4 079,5	3 650,9	5 040,9	4 235,8
<i>Avsättningar</i>	26				
Pensioner		342,6	306,9	416,0	352,0
Pensioner förtroendevalda politiker kommunen		30,5	24,4	1,2	24,4
Uppskjuten skatt/löneskatt		90,5	80,4	678,4	635,0
Övriga avsättningar		0,0	0,0	117,5	117,5
<i>Skulder</i>					
Långfristiga lån	27, 28	5 534,9	7 458,1	5 534,9	7 458,1
Långfristiga skulder	29	2,1	2,1	262,3	218,4
Långfristig leasingsskuld		11,8	10,6	492,0	530,0
Investeringsbidrag		101,1	104,9	101,1	104,9
Kortfristiga lån	30	2 400,0	1 090,0	2 400,0	1 107,6
Kortfristiga skulder	31	868,5	777,1	1 752,2	1 527,5
Kortfristig leasingsskuld		7,6	7,2	46,8	44,5
S:a skulder		8 926,0	9 450,0	10 589,3	10 991,0
S:a EGET KAPITAL OCH SKULDER		13 469,1	13 512,6	16 843,3	16 355,8
Ställda panter och ansvarsförbindelser	33				
Soliditet (%)		30,3%	27,0%	29,9%	25,9%

Kassaflödesanalys kommun/koncern

Kassaflödesanalys mnkr	Not	Kommunen			Koncernen	
		Budget 2017	Bokslut 2017	Bokslut 2016	Bokslut 2017	Bokslut 2016
Den löpande verksamheten						
Årets resultat		135,1	428,5	415,9	805,1	1 071,5
Avskrivningar	3	98,3	91,6	98,0	636,3	622,6
Nettoreavinst/förlust imateriella anläggningstillgångar		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nettoreavinst/förlust materiella anläggningstillgångar	11	-5,0	-29,7	-45,9	-2,8	-75,3
Nettoreavinst/förlust finansiella anläggningstillgångar	11	0,0	-2,0	0,0	-22,4	-280,5
Utrangeringar		0,0	0,9	2,0	0,9	245,2
Omklassificering		0,0	0,3	1,6	2,1	2,3
Förändring kapitalbindning	13	0,0	138,0	-21,3	249,3	-81,3
Upplösning statlig infrastruktur		0,9	0,9	0,8	0,9	0,8
Förändring avsättningar pensioner inkl löneskatt	26	25,0	51,9	8,4	83,9	98,8
Förändring Eget kapital	25	0,0	0,0	0,0	0,0	8,2
Kassaflöde från verksamheten		254,3	680,4	459,5	1 753,3	1 612,3
Investeringsverksamhet						
Investeringar i materiella anläggningstillgångar		-249,6	-227,4	-141,4	-1 349,2	-830,1
Investeringsbidrag materiella anläggningstillgångar		0,0	0,5	20,7	0,5	20,7
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar		0,0	-4,7	-0,6	-13,5	-8,6
Leasing		0,0	-9,3	-9,1	-7,7	-9,1
Försäljningar	12	10,0	32,9	49,8	124,0	298,3
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-239,6	-208,0	-80,6	-1 245,9	-528,8
Medelsbehov att finansiera		14,7	472,4	378,9	507,4	1 083,5
Finansiering						
Upplåning/amortering	14	5,5	-611,6	-1 549,3	-628,8	-1 430,0
Förändring långfristig fordran mm		-20,2	51,9	892,0	26,1	64,2
Förändring av likvida medel		0,0	-87,3	-278,4	-95,3	-282,3
Likvida medel vid årets början			91,8	370,2	141,1	423,4
Likvida medel vid årets slut			4,5	91,8	45,8	141,1

Noter

NOT 1 Verksamhetens intäkter (mnkr)	Kommun 2017	Kommun 2016	Koncern 2017	Koncern 2016
Från driftsredovisningen	7 072,1	6 951,1	0,0	0,0
Skatteintäkter	-5 553,9	-5 275,1	0,0	0,0
Finansiella intäkter	-256,1	-311,9	0,0	0,0
Interna poster	-156,3	-223,4	0,0	0,0
Summa externa intäkter	1 105,8	1 140,7	4 405,2	5 923,1
<i>Fördelas enl nedan</i>				
Avgifter	221,6	207,3	1 476,6	1 600,1
Aktiverat arbete för egen räkning	0,0	0,0	34,1	25,3
Försäljningsmedel	61,1	56,3	61,1	56,3
Försäljning primär verksamhet	86,5	80,4	86,5	80,4
Hyror och arrenden	97,4	97,1	1 773,3	1 760,2
Driftbidrag	581,7	506,5	581,7	506,5
Övrigt	57,5	193,1	391,9	1 894,3
S:a intäkter	1 105,8	1 140,7	4 405,2	5 923,1
NOT 2 Verksamhetens kostnader (mnkr)	Kommun 2017	Kommun 2016	Koncern 2017	Koncern 2016
Från driftsredovisningen	6 643,6	6 535,2	0,0	0,0
Avskrivningar	-91,6	-98,0	0,0	0,0
Räntor	-188,3	-244,6	0,0	0,0
Interna poster	-156,3	-223,4	0,0	0,0
Summa externa kostnader	6 207,4	5 969,2	8 290,6	9 475,0
<i>Fördelas enligt nedan:</i>				
Råvaror och handelsvaror	0,0	0,0	745,2	743,7
Personalkostnader	3 214,1	3 072,2	3 781,5	3 656,5
Lokaler, fastigheter och anläggningar	709,6	700,0	112,7	117,5
Datastöd, inventarier och maskiner	176,9	150,2	176,9	150,2
Övrigt material och tjänster	376,3	340,9	1 743,7	3 101,2
Köp av primär verksamhet	1 402,5	1 376,5	1 402,5	1 376,5
Bidrag, transfereringar	328,0	329,4	328,0	329,4
Summa kostnader	6 207,4	5 969,2	8 290,6	9 475,0
<i>Minoritetsandel</i>				
Skatt	0,0	0,0	68,0	76,5
<i>Summa Verksamhetens kostnader inkl skatt och minoritetsandel</i>	<i>6 207,4</i>	<i>5 969,2</i>	<i>8 358,6</i>	<i>9 551,5</i>

NOT 3 Avskrivningar och nedskrivningar (mnkr)	Kommun 2017	Kommun 2016	Koncern 2017	Koncern 2016
Planenliga avskrivningar not 17, 18	83,3	83,3	559,0	547,7
Nedskrivningar	0,0	3,2	30,9	25,9
Återföring av nedskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Avskrivning Immateriella anläggningstillgångar	2,2	5,2	10,7	13,1
Avskrivning Leasingavtal	6,1	6,3	35,7	35,9
S:a avskrivningar	91,6	98,0	636,3	622,6

NOT 4 Verksamhetens nettokostnad

Verksamhetens nettokostnad i kommunen uppgår till 5 193,2 mnkr och har ökat med 5,4 % sedan 2016. Koncernens nettokostnader uppgår till 4 521,7 mnkr och har ökat med 8,3 %.

NOT 5 Jämförelsestörande poster (mnkr)	Kommun 2017	Kommun 2016	Koncern 2017	Koncern 2016
<i>Verksamhetens kostnader</i>				
Reaförluster	-0,2	0,0	-23,0	-46,2
Skattetillägg, reservation	-9,3	0,0	-9,3	0,0
<i>Verksamhetens intäkter</i>				
Reavinster	31,7	45,9	27,9	121,5
Exploateringsvinster för sålda tomter	10,4	126,5	10,4	126,5
Återbetalning AFA försäkring	0,0	0,0	0,0	0,0
Flyktingar ankomna 2013–14 (2013)	2,7	4,7	2,7	4,7
S:a jämförelsestörande poster	35,3	177,1	8,7	206,5

NOT 6 Skatteintäkter (mnkr)	Kommun 2017	Kommun 2016	Koncern 2017	Koncern 2016
Allmän kommunalskatt	3 718,8	3 547,5	3 718,8	3 547,5
Skatteavräkning föregående år	4,9	3,8	4,9	3,8
Skatteavräkning innevarande år	-19,2	-19,2	-19,2	-19,2
S:a skatteintäkter	3 704,5	3 532,1	3 704,5	3 532,1

Skatteintäkterna har ökat med 4,9 % sedan 2016.

NOT 7 Generella statsbidrag och utjämning (mnkr)	Kommun 2017	Kommun 2016	Koncern 2017	Koncern 2016
Inkomstutjämningsbidrag	1 040,8	984,4	1 040,8	984,4
Kommunal fastighetsavgift	143,3	138,8	143,3	138,8
Tillf stb för flyktingar	87,1	56,2	87,1	56,2
Strukturbidrag	0,0	0,0	0,0	0,0
Bidrag för LSS	221,6	216,8	221,6	216,8
Regleringsavg	-0,9	-3,2	-0,9	-3,2
Byggbonus, Boverket	22,0	26,9	22,0	26,9
Generella bidrag från staten	1,7	0,0	1,7	0,0
Kostnadsutjämning	333,8	323,1	333,8	323,1
S:a generella statsbidrag och utjämning	1 849,4	1 743,0	1 849,4	1 743,0

Statliga utjämningsbidragen m m har ökat med 6,1 % sedan 2016.

NOT 8 Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning har ökat med 5,3 % sedan 2016.

NOT 9 Finansiella intäkter o kostnader (mnkr)	Kommun 2017	Kommun 2016	Koncern 2017	Koncern 2016
<i>Finansiella intäkter</i>				
Ränta i övriga bolag inom SKFAB	190,3	251,9	0,0	0,0
Utdelning	11,4	8,8	48,9	12,8
Resultat från värdepapper	0,0	0,0	0,0	297,5
Räntor mm	1,7	0,0	5,5	16,9
Låneramsavgifter	52,7	51,2	0,0	0,0
S:a finansiella intäkter	256,1	311,9	54,4	327,2
<i>Finansiella kostnader</i>				
Räntor	167,6	168,1	200,7	275,6
Leasing ränta	0,1	0,1	0,1	0,1
Ränteswap*	7,9	65,0	0,0	0,0
Ränta pensionsskuld	11,1	4,5	11,1	4,5
Orealiserad värdeförändring	0,0	-0,4	0,0	-0,4
Övrigt	1,6	7,3	1,6	0,0
S:a finansiella kostnader	188,3	244,6	213,5	279,8
S:a finansiellt netto	67,8	67,3	-159,1	47,4

NOT 10 Resultat enligt Balanskravet (mnkr)	Kommun 2017	Kommun 2016
Årets resultat enligt resultaträkningen	428,5	415,9
<i>Balanskravsjusteringar:</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
reducering av samtliga realisationsvinster	-31,7	-45,9
återföring av realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0,0	0,0
återföring av realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	0,0	0,0
orealiserade förluster i värdepapper	0,0	0,0
återföring av orealiserade förluster i värdepapper		-0,4
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	396,8	369,6
Användning av medel från tidigare avsättning för social fond	5,4	1,3
Användning av medel från avsatta medel för utsatta stadsdelar	0,0	6,4
Avsättning Bostadsfond		-15,0
Användning Bostadsfond	15,0	
Balanskravsresultat	417,2	362,3

NOT 11 Nettoresultat/förluster (mnkr)	Kommun 2017	Kommun 2016	Koncern 2017	Koncern 2016
Reavinst maskiner/inventarier	0,0	0,0	0,0	0,9
Reaförlust maskiner/inventarier	-0,1	0,0	-1,0	-7,5
Reavinst fastigheter o övr	29,8	45,9	22,5	81,9
Reaförlust fastigheter	0,0	0,0	-18,7	0,0
Reaförlust immateriella anläggningstillgångar	0,0	0,0	0,0	0,0
Reavinst finansiella anläggningstillgångar	2,0	0,0	22,4	280,5
Nettoresultat	31,7	45,9	25,2	355,8

NOT 12 Försäljningar

För kommunen har försäljningar under året skett enl följande: Finansiella AT 2,0 mnkr, Fastigheter 30,6 mnkr och maskiner/inventarier 0,3 mnkr. För koncernen enligt följande: Finansiella AT 22,4 mnkr, Fastigheter 94,8 mnkr och Maskiner och inventarier 76,8 mnkr

NOT 13 Förändring kapitalbindning (mnkr)	Kommun 2017	Kommun 2016	Kommun Förändr	Koncern 2017	Koncern 2016	Kommun Förändr
Kortfristiga fordringar	341,5	392,5	51,0	883,4	932,9	49,5
Förråd	0,9	2,3	1,4	104,9	83,5	-21,4
Exploatering	91,0	85,2	-5,8	91,0	85,2	-5,8
Kortfristiga skulder	-868,5	-777,1	91,4	-1 799,0	-1 572,0	227,0
S:a kapitalbindning	-435,1	-297,1	138,0	-719,7	-470,4	249,3

NOT 14 Upplåning (mnkr)	2017	2016	Förändr	2017	2016	Förändr
Kortfristig leasing	7,6	7,2	0,4	46,8	44,5	2,3
Kortfristiga lån	2 400,0	1 090,0	1 310,0	2 400,0	1 063,1	1 336,9
Långfristiga lån	5 534,9	7 458,1	-1 923,2	5 534,9	7 458,1	-1 923,2
Långfristig leasingsskuld	11,8	10,6	1,2	492,0	530,0	-38,0
Övriga långfristiga skulder	2,1	2,1	0,0	316,5	323,3	-6,8
S:a upplåning	7 956,4	8 568,0	-611,6	8 790,2	9 419,0	-628,8

NOT 15 Immateriella tillgångar (mnkr)	Kommun 2017	Kommun 2016	Koncern 2017	Koncern 2016
Ingående bokfört värde	3,0	7,7	31,5	36,1
Årets inköp	4,7	0,6	13,5	8,5
Omklassificeringar	1,3	0,0	1,3	0,0
Utrangeringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Avskrivning/nedskrivning	-2,2	-5,3	-10,7	-13,1
Utgående bokfört värde	6,8	3,0	35,5	31,5

NOT 16 Mark och byggnader inkl pågående nyanläggningar (mnkr)	Kommun 2017	Kommun 2016	Koncern 2017	Koncern 2016
Verksamhetsfastigheter	45,8	50,1	4 010,0	4 064,1
Fastigheter affärsverksamhet	0,0	0,0	4 935,4	4 957,1
Publika fastigheter	1 046,2	917,6	1 046,2	917,6
Fastighet för annan verksamhet	28,2	20,8	28,2	20,8
Övriga fastigheter	0,0	0,0	484,7	500,7
Markreserv	77,9	76,8	77,9	76,8
Pågående nyanläggningar	85,4	95,7	1 382,9	879,5
S:a mark o byggnader	1 283,5	1 161,0	11 965,3	11 416,6

NOT 17 Mark och byggnader inkl pågående nyanläggningar (mnkr)	Kommun 2017	Kommun 2016	Koncern 2017	Koncern 2016
Ingående bokfört värde	1 161,0	1 114,1	11 416,6	11 413,3
Periodens anskaffning	175,2	105,7	1 302,4	785,6
Omklassificering	-0,3	-1,6	-301,2	-224,7
Utrangering/Avyttring	-0,9	-4,0	-91,1	-234,3
Försäljning*	-30,6	0,0	-30,5	0,0
Reavinst	29,8	0,0	22,6	21,2
Avskrivningar not 19	-50,7	-50,7	-321,8	-314,8
Nedskrivningar	0,0	-3,2	-31,7	-29,7
Övriga förändringar	0,0	0,7	0,0	0,0
Utgående bokfört värde	1 283,5	1 161,0	11 965,3	11 416,6
* ingår i utrangering/avyttring för SKFAB				

NOT 18 Maskiner, Inventarier exkl leasing (mnkr)	Kommun 2017	Kommun 2016	Koncern 2017	Koncern 2016
Ingående bokfört värde	150,0	149,3	2 862,1	2 836,0
Periodens anskaffning	52,1	35,6	54,0	44,4
Omklassificering	-1,5	0,0	297,8	222,6
Utrangering/Avyttringar	0,0	-1,9	-7,3	-10,9
Försäljning*	-0,3	0,0	-0,3	0,0
Reaförlust	-0,2	0,0	-0,1	-1,0
Avskrivningar not 19	-32,6	-32,4	-237,2	-232,8
Nedskrivningar	0,0	0,0	0,8	3,8
Övrig förändring	0,0	-0,6	0,0	0,0
Utgående bokfört värde	167,5	150,0	2 969,8	2 862,1
* Ingår i utrangering/avyttring för SKFAB				

NOT 19 Summa av inventarier, mark och byggnader (mnkr)	Kommun 2017	Kommun 2016	Koncern 2017	Koncern 2016
Ingående bokfört värde	1 311,0	1 263,4	14 278,7	14 249,3
Periodens anskaffning	227,3	141,3	1 356,4	830,0
Omklassificering	-1,8	-1,6	-3,4	-2,1
Utrangering/Avyttringar	-0,9	-5,9	-98,5	-245,2
Försäljning*	-30,9	0,0	-30,8	0,0
Reavinst/Reaförlust	29,6	0,0	22,5	20,2
Avskrivningar (se avsnitt redovisningsprinciper)	-83,3	-83,1	-559,0	-547,6
Nedskrivning	0,0	-3,2	-30,9	-25,9
Övrig förändring	0,0	0,1	0,0	0,0
Utgående bokfört värde	1 451,0	1 311,0	14 935,1	14 278,7
* Ingår i utrangering/avyttring för SKFAB				

NOT 20 Bidrag till statlig infrastruktur (mnkr)	Kommun 2017	Kommun 2016	Koncern 2017	Koncern 2016
Trafikplats Almnäs E-20 Upplösning sker from 2013 under 25 år.	17,0	17,9	17,0	17,9

NOT 21 Finansiella anläggningstillgångar (mnkr)	Kommun 2017	Kommun 2016	Koncern 2017	Koncern 2016
<i>Aktier, andelar, bostadsrätter</i>				
Södertälje kommuns Förvaltnings AB	1 392,4	1 392,4	0,0	0,0
Glasberga Fastighets AB (antal 1.000 nominellt värde 100:-)	0,1	0,1	0,2	0,2
AB Världus (antal 2.555 nominellt värde 200:-)	0,5	0,5	0,5	0,5
Stockholmsreg Försäkr AB (antal 81 791 nominellt värde 100:-)	8,2	8,2	8,2	8,2
SSK Arena	0,0	0,0	0,0	0,0
Andelar i Kommuninvest	79,7	79,7	79,7	79,7
Bostadsrätter	0,8	0,8	0,8	0,8
Övriga långfristiga värdepapper	0,0	0,0	0,0	0,0
S:a aktier andelar bostadsrätter	1 481,7	1 481,7	89,4	89,4

<i>Långfristiga fordringar</i>				
Fordran Söderenergi	535,2	543,6	0,0	0,0
Långfristiga fordringar Telgekoncernen	9 490,2	9 535,3	0,0	0,0
Summa långfristiga fordringar	10 025,4	10 078,9	0,0	0,0
Övrigt*	29,8	30,5	118,1	144,8
S:a långfristiga fordringar	10 055,2	10 109,4	118,1	144,8
S:a finansiella anläggningstillgångar	11 536,9	11 591,1	207,5	234,2

NOT 22 Fakturafordringar (mnkr)	Kommun 2017	Kommun 2016	Koncern 2017	Koncern 2016
Totalt fakturerat	534,5	534,5		
Fakturafordringar	44,6	48,0	275,5	316,4
Därav förfallna	20,9	20,9		
Nedskrivna kundfordringar i kommunen har under året belastat resultatet med 4,8 mnkr				

NOT 23 Övriga fordringar (mnkr)	Kommun 2017	Kommun 2016	Koncern 2017	Koncern 2016
<i>Stats och landstingsbidragsfordringar</i>				
AMS	0,2	0,6	0,2	0,6
Särskilda statsbidrag	12,4	32,3	12,4	32,3
EU-bidragsfordringar	7,3	5,9	7,3	5,9
S:a Stats- och landstingsbidragsfordringar	19,9	38,8	19,9	38,8

<i>Övriga kortfristiga fordringar</i>				
Förutbetalda kostnader/upplupna intäkter	231,5	271,0	484,6	512,0
Mervärdeskatt/skatt	45,5	34,7	45,5	34,7
Övriga kortfristiga fordringar	0,0	0,0	57,9	30,9
S:a övriga kortfristiga fordringar	277,0	305,7	588,0	577,6
S:a övriga fordringar	296,9	344,5	607,9	616,4

NOT 24 Likvida medel (mnkr)	Kommun 2017	Kommun 2016	Koncern 2017	Koncern 2016
Nordea (kreditlimit 600 mnkr)	4,2	91,5	4,2	91,5
Kassor	0,3	0,3	41,6	49,6
S:a likvida medel	4,5	91,8	45,8	141,1
NOT 25 Eget kapital (mnkr)	Kommun 2017	Kommun 2016	Koncern 2017	Koncern 2016
Ingående Eget kapital exkl soc fond	3 628,2	3 212,3	4 217,2	3 148,5
Ks beslut §63 2012 Avsättning till en social fond att användas 2013–15	22,7	24,0	22,7	24,0
<i>Under året utnyttjat</i>	-5,4	-1,3	-5,4	-1,3
Avsättning Utsatta stadsdelar Ks §48 2014	0,0	6,4	0,0	0,0
<i>Under året utnyttjat</i>	0,0	-6,4	0,0	6,4
Rättelse Eget kapital Söe	0,0	0,0	0,0	-6,4
Årets resultat	428,5	415,9	805,1	1 071,5
S:a eget kapital	4 079,4	3 650,9	5 039,6	4 234,5
<i>varav:</i>				
<i>Anläggningskapital</i>	<i>6 917,7</i>	<i>4 953,4</i>	<i>8 114,7</i>	<i>5 672,8</i>
<i>Rörelsekapital</i>	<i>-2 838,2</i>	<i>-1 302,5</i>	<i>-3 073,8</i>	<i>-1 437,0</i>
NOT 26 Avsättningar (mnkr)	Kommun 2017	Kommun 2016	Koncern 2017	Koncern 2016
Aktualiseringsgrad för kommun är 98 %				
Ingående pensionsavsättning	306,9	303,1	350,8	345,0
Pensionsutbetalningar	-10,5	-9,5	-10,5	-9,5
Nyintjänad pension	37,2	10,6	36,5	12,7
Ränte- och basbeloppsuppräknings Nyintjänad pension	8,2	3,4	8,2	3,4
Övrigt	0,8	-0,7	0,8	-0,8
S:a avsatta pensioner	342,6	306,9	385,8	350,8
Pensavsättn förtroendevalda politiker	24,4	21,5	25,7	23,5
Årets förändring	6,1	2,9	5,6	2,2
S:a avsättning fört.valda politiker	30,5	24,4	31,3	25,7
Ingående löneskattskuld (kommunen)*	80,4	78,7	80,4	78,7
Årets löneskatteförändring (kommunen)*	10,1	1,7	10,1	1,7
S:a avsatt löneskatt*	90,5	80,4	90,5	80,4
Ingående avsättningar för skatt	0,0	0,0	554,6	489,2
Årets avsättning skatt	0,0	0,0	33,2	65,4
S:a avsatt skatt	0,0	0,0	587,8	554,6
Ingående övriga avsättningar	0,0	0,0	117,5	117,5
Efterbehandlingskostnader Telge Återvinning (förändring)	0,0	0,0	0,0	0,0
S:a övriga avsättningar	0,0	0,0	117,5	117,5
S:a avsatta pensioner, löneskatt o övrigt	463,6	411,7	1 212,9	1 129,0
*Bolagen redovisar löneskatt under upplupna kostnader				

NOT 27 Långfristiga lån (mnkr)	Kommun 2017	Kommun 2016	Koncern 2017	Koncern 2016
Reverslån	577,8	1 930,6	577,8	1 930,6
Obligationslån	2 389,5	2 989,6	2 389,5	2 989,6
Obligationslån med real ränta	1 475,1	1 448,0	1 475,1	1 448,0
Överkurs obligationslån	13,8	11,2	13,8	11,2
Lån i utländsk valuta	1 078,7	1 078,7	1 078,7	1 078,7
S:a långfristiga lån	5 534,9	7 458,1	5 534,9	7 458,1

NOT 28 Marknadsvärde säkringsinstrument (mnkr)	Kommun 2017	Kommun 2016	Koncern 2017	Koncern 2016
Genomsnittlig ränta %	2,16	2,20	2,31	2,55
Genomsnittlig ränta exkl derivat %	2,08	1,86	1,90	1,98
Genomsnittlig kapitalbindningstid, år	3,00	3,40	3,00	3,40

Kapitalförfall, andel av skuld

0–1 år	38%	39%	0,38%	39%
1–3 år	32%	26%	0,32%	26%
3–5 år	12%	9%	0,12%	9%
5–10 år	13%	20%	0,13%	20%
Över 10 år	6%	5%	0,06%	5%
Genomsnittlig räntebindningstid, år inkl derivat	2,4	3,0	2,40	3,0
Genomsnittlig räntebindningstid, år exkl derivat	2,0	1,8	2,00	1,8
Säkrad låneskuld	5 973,0	7 613,0	5 973,0	7 613,0
Marknadsvärde derivat, mnkr	-414,4	-410,5	-414,4	-410,5
Räntekostnader, mnkr inkl derivat	175,5	233,1	200,7	279,8

Kommunkoncernen använder derivat för att hantera ränterisken. Användningen av derivat för 2017 har ökat räntekostnaderna med 6,1 mnkr för kommunen och 36,0 mnkr för koncernen

NOT 29 Långfristiga skulder (mnkr)	Kommun 2017	Kommun 2016	Koncern 2017	Koncern 2016
Div långfristiga skulder	2,1	2,1	262,3	218,4
S:a långfristiga skulder	2,1	2,1	262,3	218,4

NOT 30 Kortfristiga lån (mnkr)	Kommun 2017	Kommun 2016	Koncern 2017	Koncern 2016
Nordea företagskredit (kreditlimit 600 mnkr)			0,0	0,0
Söderenergis checkräkningskredit			0,0	12,0
Kortfristiga lån	2 400,0	1 090,0	2 400,0	1 090,0
skatteskulder	0,0	0,0	0,0	47,0
Amortering tom 1 år framåt	0,0	0,0	0,0	0,0
S:a kortfristiga lån	2 400,0	1 090,0	2 400,0	1 107,6

NOT 31 Kortfristiga skulder (mnkr)	Kommun 2017	Kommun 2016	Koncern 2017	Koncern 2016
Förutbetalda intäkter, upplupna kostnader	201,3	160,5	659,2	637,0
Leverantörsfakturor	143,4	113,1	513,4	335,2
Prelskatt, arbetsgivaravgifter	161,2	150,7	0,0	0,0
Skattekonto hos Skatteverket	3,7	2,6	42,9	45,7
Skatteskuld staten	0,0	0,0	39,1	0,0
Retroaktiva löner	12,4	12,3	0,0	0,0
Semesterskuld (exkl PO)*	119,2	118,2	156,9	149,1
Ej kompenserad övertid (exkl PO)*	4,5	4,3	0,0	0,0
Upplupna pensioner	99,2	98,9	111,8	118,2
Upplupen löneskatt pensioner	24,1	24,0	32,5	32,8
Periodiserade räntekostnader	28,7	34,8	28,7	34,8
Statliga projektmedel	40,8	22,8	40,8	22,8
Flyktingbidrag	28,1	33,3	28,1	33,3
Infrastruktursbidrag	0,0	0,0	0,0	0,0
Övrigt	2,0	1,6	98,8	118,6
S:a kortfristiga skulder	868,5	777,1	1 752,2	1 527,5

* Kommunens semesterskuld inkl PO 165,8 mnkr, övertid inkl PO 6,3 mnkr. 2016 rättad på koncernen.

NOT 32 Jämförelsestörande finansiella poster (mnkr)	Kommun 2017	Kommun 2016	Koncern 2017	Koncern 2016
<i>Finansiella kostnader</i>				
Orealiserade förluster/återföring i värdepapper	0,0	0,4	0,0	0,4
<i>Finansiella intäkter</i>				
Försäljning av dotterbolag/intressebolag	0,0	0,0	20,4	280,5
S:a jämförelsestörande finansiella poster	0,0	0,4	20,4	280,1

NOT 33 Ställda panter och ansvarsförbindelser (mnkr)	Kommun 2017	Kommun 2016	Koncern 2017	Koncern 2016
Ställda panter				
Kapitalförsäkring SKFAB	0,0	0,0	0,8	0,8
Fastighetsinteckningar Telge Fastigheter-koncernen	0,0	0,0	185,6	189,8
Borgenförbindelser och övriga ansvarsförbindelser				
Borgen och andra förbindelser mot kommunens företag	860,7	898,0	860,7	898,0
Kommunal borgen- och förlustansvar för egna hem och småhus med bostadsrätt	0,2	0,5	0,2	0,5
Borgen och andra förpliktelser mot kommunens föreningar	7,1	8,0	7,1	8,0
Övriga förpliktelser kommunen	0,0	0,0	0,0	0,0
Förvaltningsuppdrag	3,2	3,0	3,2	3,0
Infriade borgensåtaganden	0,0	0,0	0,0	0,0
Borgen för EFO checkräkningskredit, SöE	0,0	0,0	2,5	2,5
Pensioner				
Beräknad pensionsskuld upparbetad tom 31/12 1997				
Ingående balans	1 478,0	1 541,3	1 478,0	1 541,3
<i>Pensionsutbetalningar</i>	-73,6	-72,6	-73,6	-72,6
<i>Ränte- och basbeloppsuppräknig</i>	42,2	20,7	42,2	20,7
<i>Aktualisering</i>	-2,5	-6,6	-2,5	-6,6
<i>Bromsen</i>	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Övrigt (inkl deln Nykvarn)</i>	-7,1	-4,8	-7,1	-4,8
Utgående saldo	1 437,0	1 478,0	1 437,0	1 478,0
Ingående beräknad löneskatt	358,6	373,9	358,6	373,9
<i>Årets förändring</i>	-10,0	-15,3	-10,0	-15,3
Utgående beräknad löneskatt	348,6	358,6	348,6	358,6
Ansvarsförbindelse Södertörns Brandförsvarsförbund (inkl löneskatt)	29,4	30,5	29,4	30,5
<i>Pensioner politiker inkl löneskatt ber lb</i>	16,3	6,8	16,3	6,8
<i>Årets förändring</i>	-2,4	9,5	-2,4	9,5
Utgående pensioner politiker inkl löneskatt	13,9	16,3	13,9	16,3
Egna medelsförvaltning (sker via sidoordn red)	0,2	0,2	0,2	0,2
Leasingåtaganden (minimileaseavgifter)				
<i>Maskiner och inventarier</i>				
Förfaller inom 1 år	7,6	7,2	7,6	7,0
Förfaller mellan 1–5 år	11,8	10,6	11,8	9,9
Förfaller senare	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa leasingåtaganden	19,4	17,8	19,4	16,9
Hyror				
Förfaller inom 1 år	603,3	586,2		
Förfaller mellan 1–5 år	2 148,2	2 325,2		
Förfaller senare	6 820,5	6 876,1		
Summa åtaganden hyror	9 572,0	9 787,5		

Borgen Kommuninvest

Södertälje kommun har i (oktober 2012) ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 280 kommuner som per 2017-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomiska förening har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomiska förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnda borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storlek på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomiska förening. Vid en uppskattning av den finansiella effekten för Södertälje kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse kan noteras att per 2017-12-31 uppgick Kommuninvest i Sveriges AB:s totala förpliktelser till 342 484 mnkr och totala tillgångar till 349 244 mnkr kronor. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 1 163 mnkr och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 1 163 mnkr

NOT 34 Större ekonomiska interna engagemang 2017 – kommunkoncernen (mnkr)

	Försäljning		Långa Lån netto		Borgen		Finansiella intäkter		Utdelning	
	Köpare	Säljare	Givare	Mottagare	Givare	Mottagare	Mottagare	Givare	Givare	Mottagare
Södertälje Kommun	675		10 047		861		273			0
Telge AB		2		301		35		8		
AB Telge Bostäder		9		1 830		4		44		
Telge Fastigheter AB		590		3 941		0		91		
Södertälje Hamn AB		0		130		2		3		
Telge Hamn AB		0		151		0		4		
Tom Tits Experiment AB		16		6		0		0		
Telge Nät AB + Energi		4		1 454		0	*)	36		
Telge Energi AB		11		-43		44		0		
Telge Återvinning AB		1		-4		75		0		
KB Luna		25		488		0		12		
KB Maren		1		408		0		10		
Telge Hovsjö AB		2		456		0		11		
Telge Inköp AB		5		-1		0		0		
Telge Brandalsund AB		0		-5		0		0		
Telge Tillväxt AB		10		0		0		0		
Telge Almnäs		0		-1		0		0		
SKFAB		0		379		0		9		
Summa	675	675	10 047	9 490	861	160	273	227	0	0
Söderenergi (100%)				556		553		46		
Syvab						147				
Summa	675	675	10 047	10 047	861	861	273	273	0	0

*) Telge Energi redovisar låneramsavgiften (208 tkr) som kostnad för kraftnetto, ej finansiell kostnad

Revisorerna i Södertälje kommun

Till
Fullmäktige i Södertälje kommun

Revisionsberättelse för år 2017

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer i Södertälje kommun, har granskat den verksamhet som bedrivits i kommunstyrelsen och nämnderna och vi har som lekmannarevisorer granskat verksamheten i kommunens företag.

Styrelse och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att upprätta rättvisande räkenskaper och att det finns en tillräcklig intern kontroll samt återrapportering till fullmäktige.

Revisorernas ansvar är att granska verksamhet, kontroll och redovisning och pröva om verksamheten bedrivits i enlighet med fullmäktiges uppdrag.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, kommunens revisionsreglemente, och god revisionssed i kommunal verksamhet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Vi har biträtt av Ernst & Young AB som varit vårt sakkunniga biträde.

Styrning och intern kontroll i styrelse och nämnder

Kommunens resultat uppgår till 429 mkr att jämföra med budgeterat resultat 135 mkr. Balanskravsresultatet uppgår till 397 mkr. Såväl fullmäktiges resultatkrav som det lagstadgade balanskravet har sålunda klarats.

Vi noterar att det tar lång tid att upprätta bokslut i kommunen och att processen därför bör ses över i syfte att effektivisera och påskynda arbetet. I det sammanhanget vill vi att styrelserna för de kommunala bolagen beslutar om sina årsredovisningar innan årsredovisningen för kommunen överlämnas till fullmäktige och revisorerna.

Vi har uppmärksammat brister i lönehanteringen och redovisningen av skatter och avgifter. Den interna kontrollen behöver här stärkas.

God ekonomisk hushållning

Kommunstyrelsens uppföljning och bedömning av god ekonomisk hushållning utgår från nedanstående delområden och har följande utfall (i parentes framgår föregående års utfall):

• Finansiella mål	Bra	(Bra)
• Kommunfullmäktiges verksamhetsmål	Ok	(Ok)
• Södertälje kommun som arbetsgivare	Ok	(Ok)

Kommunstyrelsens samlade bedömning för 2017 är att God Ekonomisk Hushållning är Ok.

Bedömningen görs i förhållande till de mål som fullmäktige har fastställt.

De finansiella målen bedöms av kommunstyrelsen med lägesbedömningen Bra. Det finansiella målområdet utvärderas utifrån fyra mål. Samtliga fyra mål har klarats.

Av de 27 verksamhetsmålen är 20 uppfyllda (16 OK och 4 Bra), sju av målen är ej uppfyllda (Har brister). Arbetsgivarmålen, bedöms som Ok. Två av fyra mål är uppfyllda (Bra) och två ej uppfyllda (Har brister).

Tidigare år har vi kommenterat att de resultatnivåer som tillämpas tydligare behöver definieras och vi vidhåller att detta är väsentligt. Kriterierna för respektive nivå ”Bra”, ”Ok”, och ”Har brister” bör vara tydliga likaså hur de sammantagna bedömningarna görs av de uppföljningar som den slutliga lägesbedömningen baseras på. I årsredovisning och verksamhetsberättelser bör verksamhetsresultaten i större utsträckning jämföras med andra kommuner.

Ansvarsfrihet

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ledamöterna i kommunstyrelsen och nämnderna ansvarsfrihet.

Årsredovisning

Vi tillstyrker att kommunens årsredovisning för 2017 godkänns.

Jäv

På grund av valbarhetshinder har Kommunfullmäktige undantagit Jan Wattsgård från granskning av Arbetslivsnämnden. Vid bedömning av ansvarsfrågan avseende Socialnämnden, vad gäller barn och ungdom, har Elisabet Komheden inte deltagit på grund av jäv.

Övrigt

Vi återoppar bifogad verksamhetsredogörelse och rapporter. På grund av att bolagen ännu inte beslutat om sina årsredovisningar för 2017 har granskningsrapporter från lekmannarevisorerna och revisionsberättelser i bolagen ännu inte kunnat lämnas.

Södertälje den 12 april 2018

Christer Björk
Ordförande

Elisabet Komheden
Vice ordförande

Bo Backlund

Bo Fredriksson

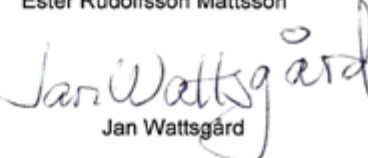

Severios Halef

Sören Lekberg

Ester Rudolfsson Mattsson

Simon Simonsson

Johanna Sällberg

Jan Wattsgård

Till revisionsberättelsen hör bilagorna:

Revisorernas verksamhetsredogörelse och revisionsskrivelser med de sakkunnigas rapporter nr 1-10

Ordlista

Anläggningstillgång

Anläggningstillgångar är tillgångar avsedda att stadigvarande brukas så som exempelvis mark, byggnader, maskiner och inventarier.

Avskrivning

Avskrivningar är kostnadsfördelning av en anskaffad tillgång under dess ekonomiska livslängd.

Balansräkning

Visar den ekonomiska ställningen och hur den förändrats under året. Tillgångarna visar hur kommunen använt sitt kapital i anläggnings- och omsättningstillgångar respektive hur kapitalet anskaffats, långfristiga och kortfristiga skulder samt eget kapital.

Derivatinstrument

Ett finansiellt instrument vars värde kan härledas från ett underliggande värdepapper. Exempel på derivatinstrument är valutaterminer, aktieoptioner, ränteterminer, ränteoptioner, elterminer, ränteswappar, caps, floors, collars etc.

Eget kapital

Det egna kapitalet består av tidigare års resultat tillsammans med årets resultat.

Finansiella intäkter och kostnader

Finansiella intäkter är räntor och utdelningar, finansiella kostnader är räntekostnader på lånat kapital.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen visar likviditetsförändringen mellan åren.

Finansnetto

Är skillnaden mellan finansiella intäkter och kostnader.

Kommunbidrag

Respektive nämnds del av kommunens skatteintäkter och statsbidrag.

Kommunalekonomisk utjämning

Kommunalekonomisk utjämning är ett system för att ska skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för alla kommuner och landsting i landet för att kunna tillhandahålla sina invånare likvärdig service oberoende av kommuninvånarnas inkomster och andra strukturella förhållanden. Skillnader i kommunalskatt ska därmed i huvudsak spegla skillnader i effektivitet, service- och avgiftsnivå.

Komponentavskrivning

Uppdelning av en tillgång i olika delar beroende av olika nyttjandeperioder och därmed olika avskrivningstider.

Kortfristiga fordringar

Fordringar som förfaller till betalning inom ett år från balansdagen.

Kortfristiga skulder

Den del av de totala skulderna som avses betalas inom ett år.

Långfristiga fordringar

Fordringar som förfaller till betalning senare än ett år från balansdagen.

Långfristiga skulder

Den del av de totala skulderna där återbetalningstiden sträcker sig över en tidsperiod längre än ett år.

Likviditet

Betalningsberedskap på kort sikt.

Låneramsavgift

En avgift på låneramen som ett kommunalt bolag betalar för kommunens risktagande.

Nettokoncernskuld per invånare

Kommunens samtliga förpliktelser med avseende på långa och korta skulder, avsättningar, ansvarsförbindelser och borgensåtaganden med avdrag för placeringar och tillgångar i kassa/bank delat med antalet invånare i kommunen.

Omsättningstillgångar

Tillgångar i form av tillgodohavanden i kassa, bank, kortfristiga placeringar, kortsiktiga fordringar, exploatering och förråd.

Resultaträkning

Översiktlig sammanställning av årets intäkter och kostnader och hur det påverkat eget kapital.

Räntenetto

Skillnaden mellan ränteintäkter och räntekostnader.

Ränteswap

Ett derivatinstrument som används för att hantera ränterisk. Vanligen byter man rörliga räntebetalningar mot betalningar med fast ränta, eller tvärtom.

Rörelsekapital

Skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder. Rörelsekapitalet avspeglar kommunens finansiella styrka.

Skatteintäkter

Är summan av kommunalskatten, fastighetsavgift, inkomst- och kostnadsutjämning, LSS-utjämningen, regleringsposten och slutavräkningarna.

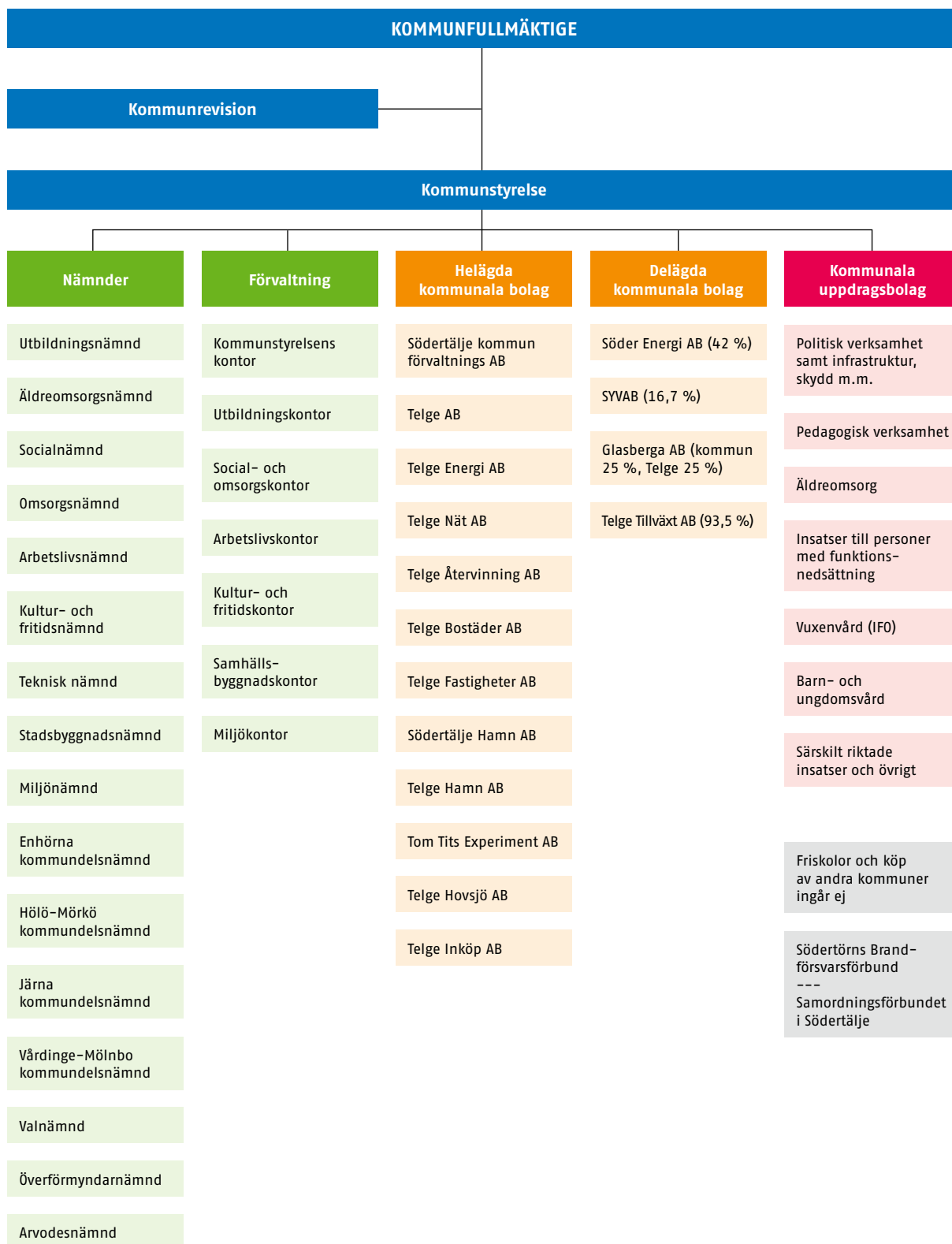
Soliditet

Soliditet är ett nyckeltal för att visa hur stor andel av kommunens tillgångar som har finansierats av eget kapital.

Verksamhets- berättelse

■ Det fjärde avsnittet är en bilaga till huvuddokumentet och beskriver verksamheterna mer utförligt. Här redovisas hur organisationen för kommunen och kommunkoncernen ser ut. I verksamhetsberättelsen finns en kort beskrivning av varje nämnd och redovisning av det ekonomiska resultatet, nyckeltal, en sammanfattning av årets insatser och framtida utveckling.

Kommunkoncernens organisation

Kommunledning och överförmyndarnämnd

Foto: Pontus Orre

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ. Kommunfullmäktige representerar folket i kommunen och tar beslut i kommunens viktigaste frågor. Fullmäktige fattar enligt kommunallagen beslut i frågor som: mål och riktlinjer för verksamheten, budget, skatt och andra viktiga ekonomiska frågor, nämndernas organisation och verksamhetsformer, val av ledamöter och ersättare i nämnder och beredningar, val av revisorer och revisorsersättare, grunderna för ekonomiska förmåner till förtroendevalda, årsredovisning och ansvarsfrihet, folkomröstning.

Den kommunala revisionen är ett lokalt demokratiskt kontrollinstrument som på kommunfullmäktiges uppdrag ska granska den verksamhet som bedrivs i kommunen. Revisorernas uppgift är att närmare granska att den kommunala verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att räkenskaperna är rättvisande och styrelsens och nämndernas interna kontroll är tillräcklig.

Kommunstyrelsen ansvarar för att på kommunfullmäktiges uppdrag planera, leda, samordna och följa upp

den verksamhet som kommunfullmäktige beslutat om. Kommunstyrelsens särskilda ansvar för samordning och uppsikt över kommunens samlade verksamhet syftar till att säkerställa att den kommunala verksamheten bedrivs i enlighet med kommunens vision och strategiska mål som beslutats av kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen har även ansvar för kommunens långsiktigt hållbara utveckling samt för övergripande ekonomi- och personalfrågor. Som stöd i styrningen har kommunstyrelsen ett centralt kontor – kommunstyrelsens kontor

Överförmyndarnämndens ansvar är att utöva tillsyn över ställföreträdarna, det vill säga gode män, förvaltare med mera.

Verksamhetstal	2015	2016	2017
Nettokostnader totalt mnkr	325	342	360
Politisk ledning	71	72	73
Revisionen	2	2	2
Överförmyndarnämnden	8	9	10
Central administration	245	258	274

Utbildning

Verksamhetsbeskrivning

Utbildningsverksamheten i Södertälje omfattar förskola, grundskola, särskola och gymnasieskola. Det övergripande målet är att resultaten i förskolan, grundskolan, särskolan och gymnasieskolan ska förbättras. För att uppnå detta ska enheternas kvalitetsarbete vara systematiskt, strategiskt och forskningsbaserat.

Sammanfattande ekonomisk analys

Verksamhetstal	2015	2016	2017
Nettokostnad (mnkr)	2 151	2 198	2 261

Boende barn/elever per 15 okt, SCB

Förskola	5 129	5 109	5 242
Skolbarnsomsorg (SBO)	4 405	4 501	4 628
Förskoleklass	1 115	1 204	1 164
Grundskola	10 249	10 298	10 558
Gymnasieskola	3 486	3 646	3 663
Grundsärskola	137	145	122
Gymnasiesärskola	88	79	66

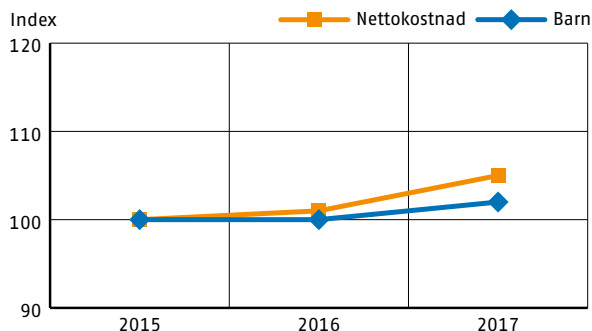
Servicegrad

Förskola 1–5 år	86 %	84 %	86 %
SBO 6–9 år	75 %	74 %	77 %
SBO 10–12 år	27 %	27 %	26 %

Förskola

Både nettokostnaden och antalet barn har ökat under perioden 2015–2017. Nettokostnaden ökar dock i högre takt än barnantalet vilket beror på löneökningar och ökat köp av extern verksamhet då allt fler väljer fristående skolor.

Jämfört med liknande kommuner har Södertäljes kostnader för den kommunala förskolan per barn enligt SCB legat över snittet under de senaste fem åren. Det är bara två kommuner som har högre kostnader per barn för 2016 samtidigt som personalkostnaderna är de lägsta per inskrivet barn. Men kostnaderna varierar där Södertälje kommun har de bland de högsta lokalkostnader men lägsta personalkostnader per inskrivet barn.

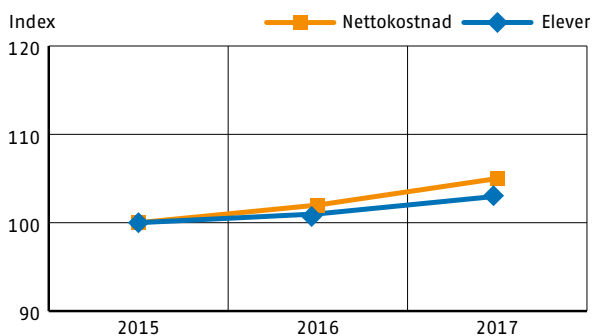
Grundskola

Både nettokostnaden och antalet elever har ökat under perioden 2015–2017. Det är kostnaden för köp av verksamhet som har ökat för perioden. För de kommunala skolorna har elevantalet sjunkit medan det har ökat hos de fristående skolorna. Personalkostnaden har ökat på grund av löneökningar.

Verksamheten har satsat på att söka statsbidrag vilket också speglar de ökade externa intäkterna i form av statsbidrag och driftbidrag.

Antalet nyanlända elever är fortsatt högt i våra skolor även om antalet har minskat. Med nyanlända elever menas elever med utländsk bakgrund och som gått i svensk skola kortare tid än två år.

Jämfört med liknande kommuner med liknande antal elever i kommunala skolor har Södertälje år 2016 fortfarande den högsta kostnaden per elev enligt SCB och Skolverket. Antalet elever som uppnått kunskapskraven har ökat hos de flesta av de jämförbara kommunerna.

Gymnasieskola

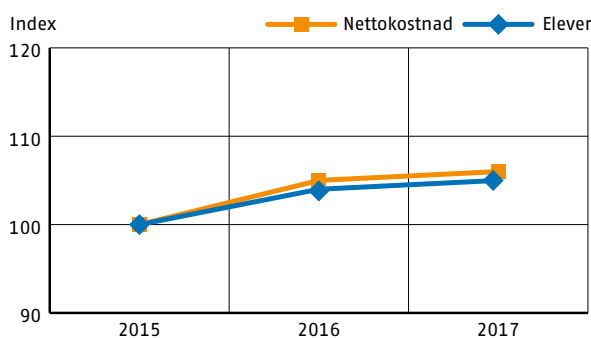
För åren 2015–2017 är antalet gymnasieelever stabilt inom kommunen samtidigt som fler väljer friskolor eller skolor i andra kommuner. Nettokostnaden och antalet elever har ökat mellan 2015 och 2017. Vi ser en fortsatt ökning av kostnaden för köp av verksamhet, vilket beror på att allt fler elever från Södertälje väljer att gå i fristående gymnasieskolor eller gymnasier i andra kommuner. Flera åtgärder, bland annat i form av förändrat programutbud, genomförs för att anpassa gymnasieskolan till de rådande förutsättningarna.

Kostnaden var högre per elev jämfört med liknande kommuner 2016. En anledning till detta är elevutvecklingen där Södertäljes gymnasieskolor inte anpassat sin organisation till det sjunkande elevantalet. Det är en process som fortgår över tid.

Även för gymnasieskolan har verksamheten satsat på att söka statsbidrag vilket också speglar de ökade externa intäkterna i form av statsbidrag och driftbidrag till gymnasieskolan.

Foto: Scandinav

Väsentliga händelser under året

För Södertälje kommun liksom nationellt så ökar mängden riktade statsbidrag inom utbildningsverksamheten. Statsbidrag söks bland annat för elevhälsa, fortbildning, olika former för personalförstärkningar och lönesatsningar. Verksamheten har utvecklat goda rutiner i att ansöka och följa upp statsbidrag. En svårighet med statsbidragen är att de söks i korta perspektiv och kan vara osäkert i vilken grad de beviljas vilket innebär en osäkerhet i budget och prognosarbete.

Etablering av Internationella Engelska skolan med elever för årkurs 4–9 medför en utmaning för kommunens skolor då fler elever i de aktuella årkurserna har sökt till skolan.

Utbildningsverksamheten i Södertälje kommun tillämpar funktionellt delat ledarskap, vilket innebär två likställda chefer på samma enhet har intresserat forskare inom

området skola och ledarskap. Ledarskapet delas upp på två ansvar, ett för det nationella uppdraget och ett för det kommunala uppdraget.

För samtliga verksamheter har fokus varit stort på två perspektiv: Dels ett socialt perspektiv utifrån kravet att ha en likvärdig skola och förskola där alla barn och elever ska ges förutsättningar att nå målen. Dels ett ekologiskt perspektiv utifrån kravet att medarbetare, barn och elever ska öka sin medvetenhet om vikten av hållbar utveckling.

Verksamhetens måluppfyllelse

Kommunfullmäktige har uttryckt att ”resultaten i förskolan och skolan ska förbättras”. I kommunfullmäktiges uppföljning baseras bedömningen på ett antal utvalda uppföljningsfaktorer. Urvalet baseras på utbildningsnämndens kommunövergripande plan för systematiskt kvalitetsarbete.

Förskolan

I förskolan följs varje barns lärande och utveckling utifrån förskolans prioriterade kunskapsområden språk-utveckling, lek och samspel, matematik samt naturvetenskap och teknik.

Förskolans kunskapsområden	2015	2016	2017
Språkutveckling	87	90	88
Lek och samspel	90	94	92
Naturvetenskap och teknik	87	92	90
Matematik	87	91	90

Resultaten har försämrats inom samtliga prioriterade kunskapsområden. Anledningen till detta kan vara flera men särskilt två faktorer har stor påverkan. Den ena är den stora personalomsättningen inom förskolan samt att de bedömningar som görs nu är mer stringenta. Fler och fler förskoleområden anordnar bedömningskonferenser för att fördjupa arbetet med förskolans journaler. Ju säkrare och mer kompetent verksamheten blir desto mer stringent blir bedömningen av verksamheten. Det systematiska kvalitetsarbetet fortsätter befästas i verksamheten. Genom satsningen på centrala ateljéristor och pedagogistor har nu samtliga förskoleområden i kommunen ett väl fungerande och eget dokumentationsverktyg. En del i det fortsatta utvecklingsarbetet är att dessa verktyg förändras eller justeras utifrån vad som är aktuellt inför varje nytt år. Kopplingen till förbättrings- och utvecklingsområden i dokumentationsverktygen blir allt tydligare. Det är mycket glädjande eftersom en framgångsfaktor i ett väl fungerande kvalitetsarbete är att de olika delarna hänger ihop.

Grundskolan

Meritvärdet är oförändrat jämfört med föregående år. Liksom skillnaden mellan flickors och pojkars resultat.

Elever i åk 9, meritvärde, alla kommunala skolor	2015	2016	2017
Alla	213	218	218
Flickor	222	228	227
Pojkar	202	209	208

Den genomsnittliga behörigheten till högskoleförberedande gymnasieprogram är i enlighet med förra året. Bakom detta ligger dock att pojkars behörighet sjunkit medan flickors behörighet stigit.

Behörighet för fortsatta studier, alla kommunala skolor

Andel behöriga för högskoleförberedande program	2015	2016	2017
Alla	79	79	79
Flickor	78	80	82
Pojkar	80	79	77

Den genomsnittliga behörigheten till gymnasieskolans yrkesprogram har det senaste året ökat för flickor. Resultatförbättringarna inom grundskolan som nu stabiliserats är ett resultat av det målmedvetna systematiska kvalitetsarbetet som bedrivs. Det ger bland annat fokus på rätt saker, en tydlighet i de gemensamma utvecklingsfrågorna samt återkommande resultatuppföljningar.

Andel behöriga för yrkesprogram	2015	2016	2017
Alla	79	81	81
Flickor	78	81	83
Pojkar	80	80	80

Gymnasieskolan

Högskolebehörighet	2016	2017
Högskoleförberedande program	77 %	70 %
Examen från yrkesprogram	72 %	70 %
varav avgått med högskolebehörighet	43 %	48 %

När det gäller de högskoleförberedande programmen inom gymnasieskolan måste eleverna uppnå högskolebehörighet för att få en slutexamen. Under året har andelen elever som lyckats med detta minskat. När det gäller gymnasieskolans yrkesprogram kan eleverna få examen utan att uppnå högskolebehörighet. Under året har andelen som tagit examen minskat, medan andelen av dessa som avgått med högskolebehörighet ökat.

Jämförelsetal	2016	2017
Högskoleförberedande program	14,32	14,50
Yrkesprogram	12,80	12,54

Under året har jämförelsetalen (före detta meritvärde) inom de högskoleförberedande programmen ökat. Inom yrkesprogrammen har de minskat.

Cirka en fjärdedel av eleverna fick inte slutexamen på sina respektive program och det är en allt för hög andel. Även fortsättningsvis har många elever svårt med engelskan och svenskan, vilket kräver ett fortsatt fokus på språk- och kunskapsutvecklande ämnesundervisning.

Framtid och förväntad utveckling

Många elever med samma socioekonomiska bakgrund samlas på samma skola vilket gör att resultatskillnaderna mellan skolorna ökar, detta gäller även Södertälje. Det beror bland annat på boendesegregation, studietraditioner men en stor och viktig beståndsdel är också språket vilket kan göra att det blir svårare att utveckla sina kunskaper. Skolkommissionen ska ta fram förslag kring hur den svenska skolan ska bli mer likvärdig. För att fortsätta stärka förutsättningarna för de elever som har svårast att nå målen behöver verksamheten fortsätta sitt systematiska kvalitetsarbete och fokusera på att alla elever oavsett bakgrund når målen. Diskussionen om likvärdigheten i skolan ska därför ta sikte på undervisningens kvalitet. Detta särskilt när det gäller att öka läs-, skriv- och matematikutveckling i årskurs F-3 och 6-9.

Skolverket ska ta fram förslag på en reviderad läroplan för förskolan. Regeringen skriver i uppdraget att läroplanen ska ha ett barnrättsperspektiv, ett funktionshindersperspektiv och beakta de nationella minoriteternas rättigheter. Förslaget kommer innebära bland annat en tydligare gräns mellan undervisning och utbildning och förtydliga vad begreppen innebär. Dessutom kommer Digital kompetens att arbetas in i den reviderade läroplanen.

Foto: Pontus Orre

För att få ändamålsenliga och effektiva lokallösningar ska en översyn av lokaleffektiviteten genomföras. Möjlighet att använda delar av skolbyggnaderna till annan verksamhet ska generellt utredas.

Trenden att allt fler elever väljer fristående alternativ behöver analyseras och verksamheten anpassas därefter.

Den kraftiga löneutvecklingen och löneglidningen inom grundskolan på grund av hög läraromsättning och lärarbrist är en annan utmaning.

En översyn behöver göras av kommunens resursfördelningsmodell för att på ett bättre sätt kunna hantera för-

ändringar som till exempel en stor flyktinginvandring och elever med behov av särskilt stöd.

Kommunens åtagande om bostadsbyggande kommande år innebär att kommunen ska säkerställa att det finns tillräckligt med förskole- och skolplatser i kommande utbyggnad. En viktig parameter är hur lokalinvesteringarna ska optimeras. En ny lokalförsörjningsprocess är beslutad av kommunfullmäktige och tillämpas från och med 2018. Denna kommer att medföra bättre styrning och struktur för verksamhetens lokalinvesteringar.

Arbete och försörjning

Verksamhetsbeskrivning

Ekonomiskt bistånd är samhällets yttersta skyddsnät och påverkas därför i hög grad av yttre faktorer såsom läget på arbetsmarknaden och villkoren för övriga socialförsäkrings-system. Ekonomiskt bistånd, så kallat försörjningsstöd, är ett tillfälligt stöd för personer som har ekonomiska problem som inte går att lösa på något annat sätt.

Parallellt med att personen får ekonomiskt bistånd ges också personen stöd i att förändra sin livssituation. Inom arbetsmarknadsenheten ges arbetsträning, coaching och hjälp med att söka jobb. Arbetsmarknadsprojektet MAP2020 är ett projekt med uppdrag att utarbeta metoder som ska leda till framgångsrik matchning av långtidsarbetslösa och arbetsgivare.

Det kommunala bolaget Telge Tillväxt AB har som uppdrag att anställa arbetslösa kommunmedborgare i åldern 18–29 år. Anställningen är tillfällig och kan vara maximalt ett år. Under anställningen erbjuds möjlighet till coaching, studier och inläsning av kurser som syftar till att öka ungdomarnas anställningsbarhet och självkänsla.

Utbildning är en viktig del av människors väg till arbete och egen försörjning. Vuxenutbildningen erbjuder studier i Svenska för invandrare (SFI), grundläggande vuxenutbildning och gymnasial vuxenutbildning.

Sammanfattande ekonomisk analys

Verksamhetstal	2015	2016	2017
Nettokostnad totalt (mnkr)	356	317	314
varav vuxenutbildning	51	81	99
varav arbetsmarknad och försörjning	305	236	215
Vuxenutbildning			
Årsplatser kommunal Vuxenutbildning	3 132	4 762	5 613
Antal studerande Yrkehögskola	119	155	175
Årsplatser SFI	1 534	1 373	1 328
Försörjningsstöd			
Antal invånare som fått försörjningsstöd	5 918	5 427	4 600
Andel av befolkningen som någon gång under året uppburit försörjningsstöd	6,3%	5,7%	4,8%

Nettokostnaden för verksamheten har minskat med 3 mnkr jämfört med 2016. Minskningen förklaras främst av att projektet MAP2020 har haft stora intäkter från Europeiska Socialfonden med gynnsam ersättningsschablon vilket

gett en nettokostnadsminskning om 13 mnkr. Vidare har kostnaderna för flyktingmottagande minskat med 6 mnkr till följd av färre antal flyktingar.

Under året har försörjningsstöd utvecklat strukturen, ledarskapet och genomfört förändring av organisationen som bättre möter verksamhetens behov. Det har, tillsammans med ett minskat antal ärenden, möjliggjort att verksamheten kan ha färre medarbetare med bibehållen kvalitet. Då färre Södertäljebor har behov av ekonomiskt bistånd har nettokostnaderna för utbetalt bistånd minskat med 5,5 mnkr (3 procent) jämfört med föregående år.

Antal studerande till vuxenutbildningen har ökat med 851 årsplatser och nettokostnaden har ökat med 18 mnkr. Under året har samtliga behöriga sökande till vuxenutbildningen antagits i den mån den sökta utbildningen har startats.

Väsentliga händelser under året

För att öka tillgängligheten för medborgarna har en ny e-tjänst införts under 2017. Personer som ansöker om försörjningsstöd har nu möjlighet att följa sitt ärende på internet. För att ge mer tillgängligt stöd till medborgarna har också två nya drop in-mottagningar startats upp i Kontaktcenter. En timme varje fredag kan medborgare få hjälp av budget- och skuldrådgivare. En timme varje tisdag kan medborgare som har svårt att hitta bostad få hjälp, tips och råd om hur man söker bostad i och utanför kommunen.

Studiestartsstödet och extratjänster är statliga satsningar som påverkade området under 2017. Det förstnämnda är ett bidrag som vissa arbetslösa kan få under en kortare tid för att läsa in en gymnasieutbildning och därmed öka chanserna till jobb. Extratjänster är en subventionerad anställning där arbetsgivare kan få upp till 100 procents ersättning för personal som anställs från målgruppen långtidsarbetslösa och nyanlända. Under året har 75 personer fått extratjänster.

I april startade ett nytt rehabiliteringsprojekt – MIA (Mobilisering Inför Arbete). Det är ett länsgemensamt projekt som drivs av sex samordningsförbund i Stockholms län, delfinansierat av europeiska socialfonden. Målgruppen som projektet vänder sig till har haft försörjningsstöd under lång tid och har ett långvarigt rehabiliteringsbehov. Projektet är långsiktigt och möjliggör samordnade insatser till målgruppen att komma ut i arbete, studier eller ordinarie arbetsmarknadsinriktade program och insatser.

Verksamhetens måluppfyllelse

Betydligt färre personer har mottagit försörjningsstöd under året än under tidigare år. 753 färre personer bor i hushåll som någon gång under 2017 mottog försörj-

Foto: Pontus Orre

ningsstöd jämfört med 2016. Av dessa är det 250 färre barn. Knappt 1 av 20 Södertäljebor lever i en familj som fått försörjningsstöd någon gång under året (4,8 %). Färre nya hushåll har haft behov av försörjningsstöd under året jämfört med tidigare år. Totalt 200 färre nya ärenden aktualiserades under 2017 jämfört med året innan. Till skillnad från andra kommuner har en stor andel av de som erhållit försörjningsstöd haft det hela året. Många personer med försörjningsstöd är sjukskrivna och står långt ifrån arbetsmarknaden. Denna grupp har inte minskat men antal hushåll med långvarigt försörjningsstöd har trots detta blivit färre under 2017.

Antalet deltagare som fått egen försörjning eller gått till studier efter avslutad insats på arbetsmarknadsenheten, MAP2020 och Telge Tillväxt, uppgår till 289 personer. 2016 var motsvarande siffra 311 personer.

Framtid och förväntad utveckling

I Södertälje kommun finns fortsatt många medborgare som står utanför arbetsmarknaden och egen försörjning. Detta mönster består, oavsett låg- eller högkonjunktur. I ett långsiktigt perspektiv behöver försörjningsstöd anpassa verksamheten för att möta den förändrade målgruppens behov. Majoriteten av de som behöver stöd från kommunen att komma ut på arbetsmarknaden är lågutbildade, långtidsarbetslösa och har behov av språkstöd. För att åstadkomma ett effektivare arbetsmarknadsarbete i kommunen kommer ett kompetensråd inrättas för att skapa förutsättning för samordning, effektivitet och hållbara strategier i arbetsmarknadsfrågorna. Vidare ska Fia – den befintliga samverkansarenan för kartläggning och uppföljning av personer i behov av stöd för att närma sig arbetsmarknaden – att utvecklas för att effektivisera och samordna insatserna genom bildandet av ett kompetenscenter. Arbetslivsnämnden tar genom arbetslivskontoret över det kommunala ansvaret för kompetenscentret, där arbetsmarknadsperspektivet och

behov av kompetensutveckling ska tydliggöras. Detta sker genom att samla kommunens arbetsmarknads- och utbildningsinsatser, privata arbetsgivare och Arbetsförmedlingen i syfte att gemensamt hitta vägar för att arbetslösa personer ska kunna bli en del av kompetensförsörjningen.

I samband med denna verksamhetsutveckling kommer de framgångsrika metoderna kring bland annat språkstöd och matchning mot arbetsgivare som arbetas fram i MAP2020 att implementeras i linjeorganisationen inom nämndens verksamheter.

Den kommunala vuxenutbildningen kommer de närmaste åren att få en viktig roll i att ta emot personer från Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag. Generellt saknar cirka hälften av personerna i målgruppen en fullföljd gymnasieutbildning. Många av dessa har kortare utbildning än motsvarande svensk grundskola eller saknar helt formell utbildning. Utbildning är därför den enskilt viktigaste insatsen för att nyanlända ska kunna närma sig arbetsmarknaden och vuxenutbildningen behöver möta upp behoven av utbildning och stödinsatser. Här kommer kompetenscenter att vara en viktig kanal för att få medborgare till studier.

Rätt till etableringsplan har också ersatts med en skyldighet att delta i insatser som rustar för arbete. Kopplat till detta har en utbildningsplikt införts. Det innebär att personer som bedöms vara i behov av utbildning ska kunna anvisas att söka och ta del av utbildning.

För att bidra till arbetsmarknadens kompetensförsörjning är det helt avgörande med en väl fungerande samverkan med Arbetsförmedlingen och andra intressenter för att öka antalet sökande till reguljära utbildningar. Regeringen satsar 2018 på utbyggnad av den yrkesinriktade vuxenutbildningen och yrkeshögskolan. Bland annat fördubblas statsbidraget till gymnasial yrkesutbildning.

Individ- och familjeomsorg

Verksamhetsbeskrivning

Inom området ingår barn- och ungdomsverksamhet samt vuxenvård missbruk. Barn och ungdom tillhandahåller stöd och hjälp till barn, ungdomar och familj, vilket även omfattar socialjour, familjerådgivning och familjerätt. Vuxenenheten missbruk erbjuder stöd, behandling och boendeinsatser till personer som behöver hjälp för sitt missbruk av alkohol, droger eller spel.

Sammanfattande ekonomisk analys

Verksamhetstal	2015	2016	2017
Nettokostnad totalt mnkr	291	320	319
Barn och ungdomsvård	221	249	251
Vuxenvård, missbruk	70	71	68
Barn och ungdomar			
Antal placerade barn/ungdomar totalt	193	233	207
Varav			
Antal barn familje-/jourhem	165	204	190
Antal barn institution	28	29	17
Antal vårddygn totalt	71 161	80 554	78 573
Varav			
Vårddygn familje-/jourhem	59 559	67 854	66 981
Vårddygn institution	11 602	12 700	11 592
Vuxenvård missbruk			
Antal placerade i familjehem/institution	21	17	15
Antal vårddygn	3 948	4 003	3 836

Inom vuxenvården missbruk har nettokostnaderna minskat med 3 procent och antal vårddygn har minskat med 4 procent. Kostnaderna har minskat främst på grund av färre köp av externa LVM-placeringar (Lagen om vård av missbrukare). Verksamheten genomför uppsökande arbete, när det är möjligt, för att förhindra dessa placeringar.

Nettokostnaderna för barn- och ungdomsvården har ökat marginellt under 2017. Inför 2017 fick barn och ungdom ta del av kommunens strategi för välfärdsmiljarden. Syftet är att stärka basverksamheten och utveckla ett långsiktigt förebyggande arbete för att på så sätt minska antalet barn och ungdomar som behöver placeras. Satsningar har gjorts under året vilket har ökat personalkostnaderna med 7 procent (12 mnkr) jämfört med föregående år. Även en ny familjecentral i Geneta har varit i drift under året. Samtidigt har verksamheten minskat sina kostnader för köp av externa familjehem, jourhem, extern öppenvård och institutionsplaceringar under året med 15 procent (12 mnkr). Förklaringen till kostnadsminskningen är att utbudet på

placeringsalternativ varit högre, vilket inneburit en lägre kostnad per dygn än föregående år. Antalet köpta vårddygn har minskat 2 procent jämfört med föregående år.

Väsentliga händelser under året

Verksamheten satsar på förebyggande åtgärder. En del i detta är en ny familjecentral i Geneta som startade i början på året tillsammans med Capios vårdcentral. Syftet är att så tidigt som möjligt förebygga ohälsa. Miljön i hemmet är en av de viktigaste faktorerna som påverkar barn och ungas hälsa. Särskilt viktiga är relationerna mellan föräldrar och barn och en bra relation kan minska risken för ohälsa och riskbeteenden hos barn. Verksamheten har haft många besökare, en god samverkan med andra aktörer och har varit uppskattad av målgruppen.

Missbruksenheten har tillsammans med Barn- och ungdomsenheten utvecklat ett familjeorienterat arbetssätt (FOA). Det bygger på ett tätt samarbete mellan verksamheterna kring familjer där det finns missbruk och minderåriga barn. Syftet är att så effektivt som möjligt, efter en orosanmälan, kunna informera om och motivera föräldrar med missbruks-/beroendeproblem till behandling.

Arbetsrehabilitering fyller en viktig roll som komplement till en missbruksbehandling varför man under året har utökat arbetsträningen inom området med IPS-metodiken (Individual Placement Support). Metodiken innebär att klienten får stöd att hitta, skaffa och behålla ett arbete.

Verksamhetens måluppfyllelse

Verksamheten har ett kommunfullmäktige mål: Medborgare i behov av stöd ska uppleva delaktighet och kvalitet i insatserna. Medborgare i behov av stöd ska uppleva delaktighet och kvalitet i insatserna.

Barn och ungdom har deltagit i SKL:s brukarundersökning för IFO som genomfördes i oktober 2017. Resultaten visar att brukarnas upplevelser kring delaktighet har ökat sedan undersökningen 2016. 96 procent av ungdomarna upplevde att socialsekreteraren frågat efter deras synpunkter och 55 procent att de kunnat påverka vilken typ av hjälp de fått. SKLs brukarundersökning för IFO har bara genomförts något år så resultaten behöver följas över tid, och genomföras på samtliga verksamheter inom IFO för att de ska vara tolkningsbara fullt ut. Ett viktigt arbete kring delaktighet och kvalitet är att alla brukare som vill får en SIP (Samordnad Individuell Plan) och en genomförandeplan. Det ser olika ut i måluppfyllelse kring detta mellan enheter och ett fortsatt arbete kommer fortsätta utvecklas. Många nya medarbetare samt att arbetet är tidskrävande har påverkat måluppfyllelsen samt personalbrist på landstingssidan, bl.a. läkare som ansvarar för den gemensamma planeringen.

Foto: Pontus Orre

Framtid och förväntad utveckling

Barn och ungdom kommer att satsa ytterligare på trygghetsskapande och förebyggande aktiviteter framförallt gentemot ungdomar i kommunens olika stadsdelar och i centrum. Verksamheten ska stärka samarbetet med polis och arbeta för att fånga upp barn och unga i riskzonen. Även det förebyggande arbetet kring barn som upplever våld i nära relation ska öka. Allt förebyggande arbete ska på sikt minska behovet att placera barn och ungdomar och därmed minska kostnaderna.

För att vidareutveckla det påbörjade arbetet med kompetensförsörjning på barn och ungdom kommer verksamheten under 2018 starta ett traineeprogram för socionomer som består av två delar; verksamhetsförlagd

praktik och anställning utifrån ett studentmedarbetaravtal. Syftet är att skapa långsiktiga anställningar genom en grundlig introduktion.

Målgruppen inom missbruksvården har förändrats. Allt färre personer har enbart ett alkoholberoende. Många nya sökande har ett blandmissbruk (både alkohol och droger) och därför en mer komplex problematik. Öppenvårdens behandlingsutbud och kommunens stödboenden behöver utvecklas och anpassas för att möta de ändrade behoven hos de sökande. Kommunen har sedan 1 januari 2018 ett ansvar för att erbjuda behandling även för spelmissbruk och öppenvården förbereder sig för det nya uppdraget. Behandling för spelmissbruk/beroende är ett område där utvecklingen behöver följas och samverkan med Beroendecentrum utvecklas.

Stöd och service för personer med funktionsnedsättning

Verksamhetsbeskrivning

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning i åldern 0–64 år har verksamheter enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), enligt socialförsäkringsbalken (SFB) samt enligt socialtjänstlagen (SoL) med undantag av insatser till personer med demensdiagnos. Det ingår även socialpsykiatri och den kommunala hälso- och sjukvården i kommunens egna verksamheter. Verksamheten erbjuder kommuninvånare med funktionsnedsättning insatser efter behov och utifrån gällande lagstiftning så att de förbättrar sina förutsättningar för att leva ett självständigt liv. Fokus ligger på dialog, delaktighet och inflytande.

Sammanfattande ekonomisk analys

Verksamhetstal	2015	2016	2017
Nettokostnader totalt mnkr	801	809	805
varav Funktionshinderområdet	716	722	718
varav socialpsykiatri	85	87	86
Funktionshinderområdet			
Bostad med särsk. service antal vuxna	395	397	401
varav extern regi	239	239	237
Totalt antal personer i daglig verksamhet	493	522	540
varav extern regi	230	222	242
Antal personer med personlig assistans	265	243	244
Köp av hemtjänst, timmar	47 754	42 680	28 951
Socialpsykiatri			
Antal vård dygn boenden	18 620	19 136	16 680
varav extern regi	5 037	5 226	4 632

Verksamhetens totala nettokostnader är i stort sett oförändrade.

Inom funktionshinderområdet öppnades nya boenden under slutet av 2016 med konsekvens av 10 mnkr högre personalkostnader under 2017. Behovet av SoL-insatser i ordinärt boende och korta insatser inom LSS minskade däremot avsevärt under året och köp av primärverksamhet var 10 mnkr lägre.

Årets resultat för funktionshinderområdet är ett överskott om 11 mnkr varav verksamheter inom LSS redovisar +5

mnkr och verksamheter inom SoL redovisar +6 mnkr. Årets överskott beror på att medel avsatta för oförutsedda händelser och satsningar inte behövde användas samt effektiviseringsarbete inom både myndighetsutövningen och utförarverksamheten.

Väsentliga händelser under året

En central rehabiliteringsenhet för personer med psykisk funktionsnedsättning, Nygården, startade sin verksamhet i början av året efter en sammanslagning av de tidigare rehabiliteringsenheterna. Den nya större enheten skapar möjlighet till ett bredare utbud av stöd- och behandlingsinsatser.

Antal brukare inom autismspektrumtillstånd ökade under året. För att möta behovet bildade myndighetsutövningen ett särskilt team för målgruppen och verksamheten för boendestöd påbörjade ett samarbete med landstinget genom ett uppstartat neuro-forum.

Socialpsykiatri har under året arbetat med IPS-modellen (Individual Placement and Support). Modellen syftar till att ge ett varaktigt stöd för att hitta och behålla ett reguljärt arbete. Vägen till ett arbete kan innebära studier.

En ny lag trädde i kraft den 1 januari 2018. Syftet med lagen är en trygg, säker och smidig övergång från slutenvård till öppen vård och omsorg och i förlängningen en ökad patientsäkerhet. Under 2017 har ett stort och omfattande samverkansarbete pågått med Storstockholm, Hälso- och sjukvårdsförvaltningen, Stockholms läns landsting som utmynnat i en överenskommelse och riktlinjer med utgångspunkt i lagen.

Verksamhetens måluppfyllelse

Verksamheterna fokuserade under året på att öka brukarens delaktighet och självständighet. Brukaren ges möjlighet till alternativ kommunikation genom bilder, sociala berättelser och genom att använda digitala hjälpmedel. Även brukarens delaktighet i framtagandet av sin genomförandeplan var i fokus. Dokumentationen förbättrades och följer brukarens väg mot de utsatta målen.

SKL:s brukarundersökning inom område funktionsnedsättning, har genomförts för bostad LSS, daglig verksamhet LSS och boendestöd i kommunal regi. Resultaten visar att brukarna i huvudsak är nöjda med möjligheten att påverka insatserna. Inför 2018 kommer brukarundersökningen även att omfatta brukare i extern regi.

Foto: Scandinav

Metoder för delaktighet och inflytande behöver vidareutvecklas så att brukarna i högre grad kan påverka sin vardag. I samarbete med Ersta Sköndal högskola har Södertälje en doktorand som bedriver forskning om brukarinflytande och maktförhållande mellan medarbetare och brukare. Med syfte att öka delaktighet och inflytande inventeras även olika välfärdsteknologiska lösningar.

Samverkan med Arbetsförmedling och med företagare i kommunen har gjort att fler personer med funktionsnedsättning har fått praktik och anställning. För att främja delaktighet i samhällslivet har kommunen förnyat överenskommelsen med Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Överenskommelsen syftar till att skapa förutsättningar för att fler ungdomar med funktionsnedsättning ska kunna gå från gymnasiesärskolan till arbetslivet.

Framtid och förväntad utveckling

Den psykiska ohälsan hos unga och unga vuxna ökar. Psykiatriska diagnoser överlag är en allt vanligare orsak till sjukskrivningar. Attityder i samhället om psykisk ohälsa förändras mot större öppenhet. Ökad psykisk ohälsa tillsammans med den ändrade attityden i samhället kan ge ytterligare inflöde av målgruppen inom socialpsykiatri. Även målgruppen med neuropsykiatriska diagnoser till exempel ADHD och autism-spektrumtillstånd ökade under året och bedömningen är att trenden kommer att fortsätta. Dessa målgrupper behöver ofta stöd inom SoL-insatser till

exempel boendestöd och sysselsättning. För att tillmötesgå behovet behöver det satsas på kompetensutveckling och samarbete mellan de kommunala verksamheterna, landstinget och andra aktörer.

Projektet Hållbar omsorg pågår och ska slutredovisas i augusti 2018. I projektet utvärderas bland annat den befintliga pris- och ersättningsmodellen för LSS-boenden och daglig verksamhet inför en ny upphandling.

Under 2018 kommer resultatet av flera översyner och lagförslag inom funktionshindersområdet. De som påverkar kommunens verksamheter mest är översynen av LSS och tillitsdelegationen.

Den pågående översynen av LSS, lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, ska leda fram till en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling av insatsen personlig assistans och för en lagstiftning som ska främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet. Översynen ska redovisas i oktober 2018.

Den av regeringen tillsatta Tillitsdelegationen ska arbeta för ökad tillit i styrningen av den offentliga sektorn, för att skapa effektivare verksamheter och större nytta och kvalitet för medborgarna. I uppdraget ingår även att studera olika ersättningsmodellens effekt på kvalitetsutveckling och effektivitet. Delegationens slutrapport ska överlämnas till regeringen i juni 2018.

Äldreomsorg

Verksamhetsbeskrivning

Verksamhetsområdet äldreomsorg utgörs av hemtjänst, dagverksamhet, korttidsvård/växelvård, vård- och omsorgsboenden samt öppna mötesplatser för äldre.

Verksamhetstal	2015	2016	2017
Nettokostnad (mnkr)	641	637	646
Platser i vård- och omsorgsboende	461	461	470
därav			
- egen regi	413	413	422
- entreprenad-	48	48	48
Externa köp (snitt)	42	41	41
Antal hemtjänsttimmar	591 281	534 295	388 844

Sammanfattande ekonomisk analys

Den totala nettokostnaden för äldreomsorgen har ökat med 9,4 mnkr, vilket motsvarar 1,5 procent.

I början av året har nya medarbetare rekryterats i samband med att Wijbackens utökande av nio nya platser. Tillsammans med lönesatsningar är detta orsakerna till ökningen av personalkostnaderna med 17,2 mnkr (4 procent). Nettokostnadsökningen beror också på att köp av bemanningstjänster avseende främst sjuksköterskor har ökat med 2,8 mnkr.

Antal utförda hemtjänsttimmar har minskat med 27 procent. Det är både ett resultat av att biståndsenheten har arbetat med att varje brukare ska ha rätt beslut efter behov men förklaras också av att verksamheten infört tid- och insatsregistrering och att utförarna i samband med detta ersätts för elektroniskt mätt utförd tid. Detta innebär att timmarna inte är helt jämförbara mellan åren. En stor förklaring till att kostnaderna inte har minskat i större utsträckning är att hemtjänsten i egen regi inte har hunnit anpassa organisationen.

Väsentliga händelser under året

Nya riktlinjer för brukare har påverkat bemanning och schemaläggning inom hemtjänsten. Två privata utförare har avslutat sina avtal med kommunen vilket medförde en verksamhetsövergång av medarbetare och utökning av antal timmar i kommunens egen verksamhet.

Intervjuer i fokusgrupper har genomförts inför en rapport om satsningar för kvalitet i äldreomsorgen. Rapporten beräknas vara klar i början på 2018 och utifrån den påbörjas ett långsiktigt arbete.

Under åren 2015–2018 satsar staten sammanlagt 7 miljarder kronor för att öka bemanningen inom äldreomsorgen. Syftet med stimulansmedlen är att skapa ökad trygghet

och kvalitet för den enskilde. En ökad bemanning kan till exempel ske genom nyanställningar eller öka sysselsättningsgraden för befintliga deltidanställda. För 2017 fick Södertälje kommun 15 mnkr. Totalt har 8 mnkr använts till att förstärka personal inom främst hemtjänst och särskilt boende i både egen och privat regi. För 2018 får Södertälje kommun 15 mnkr.

Verksamhetens måluppfyllelse

Kommunfullmäktiges två mål för äldreomsorgen har indikatorer som mäts genom Socialstyrelsens årliga brukarundersökning. Kommunfullmäktiges mål 1: Brukarna ska uppleva delaktighet och kvalitet i insatserna har inte uppfyllts. Åtgärder för att förbättra resultatet är bland annat att utveckla arbetet med social dokumentation som bättre ska spegla brukarnas behov. Den dagliga planeringen ska utvecklas utifrån brukarens behov och för att öka kontinuiteten. För att förstärka arbetet med kost, måltidsmiljöer och rehabiliterande arbetsätt har en dietist anställts. Kommunfullmäktiges mål 2: Andelen äldre som upplever trygghet i äldreomsorg ska öka är i stort sett uppnått av särskilda boenden men inte av hemtjänsten. Även i detta fall kommer hemtjänsten att fortsätta arbetet med att förbättra den dagliga planeringen. En optimal planering tar hänsyn till kontaktmannaskap, bättre kontinuitet och hjälp på överenskommen tid. Det är en nödvändig åtgärd för att få brukarna att känna sig nöjda, trygga och känna förtroende för personalen.

Digitala stödssystem införs i hemtjänsten, bland annat har det under året införts tid- och insatsregistrering för både privat och kommunal hemtjänst. All personal har därmed möjlighet att dokumentera på plats hos den enskilde brukaren.

Framtid och förväntad utveckling

Enligt befolkningsprognosen kommer andelen äldre i kommunen att öka. Den demografiska förändringen medför att allt fler personer behöver äldreomsorgens insatser de närmaste åren.

Under 2018 kommer det nya boendet i Björkmossen att färdigställas med 54 platser. I boendepåren, som årligen uppdateras, föreslås ytterligare ett boende med ett 50-tal lägenheter till år 2021.

En ny lag trädde i kraft den 1 januari 2018. Syftet med lagen är en trygg, säker och smidig övergång från slutenvård till öppen vård och omsorg och i förlängningen en ökad patientsäkerhet. Under 2017 har ett stort och omfattande samverkansarbete pågått med Storshlm, Hälso- och sjukvårdsförvaltningen, Stockholms läns landsting som utmynnat i en överenskommelse och riktlinjer med utgångspunkt i lagen.

Foto: Daniella Backlund

Kultur och fritid

Verksamhetsbeskrivning

Kultur och fritid svarar för planering och drift av verksamheter i kommunal regi, såsom Kulturskolan, biblioteken, Torekällbergets museum, Konsthallen, Stadsscenen, programverksamhet, fritidsgårdar och kommungemensamma idrottsanläggningar. Kultur och fritid anordnar också fritidsverksamhet för äldre samt för personer med funktionsnedsättning, lämnar bidrag till föreningar och studieförbund inom verksamhetsområdet, samt handlägger ärenden om kommunal tillståndsgivning enligt lotterilagen.

Genom att skapa bästa möjliga förutsättningar för ett rikt kultur-, fritids- och idrottsliv ökar livskvaliteten, folkhälsan, demokratins utveckling och Södertäljes attraktionskraft.

Sammanfattande ekonomisk analys

Den totala nettokostnaden för kultur- och fritidsverksamheten uppgick år 2017 till 218,8 mnkr och är en ökning med 1,8 procent jämfört med föregående år. Kultur och fritid utgjorde 4,2 procent av kommunens totala kostnader och det är något lägre än genomsnittet för kommuner i riket.¹

Nettokostnaden för kultur och fritid 2 262 kronor per invånare var. Genomsnitt i riket var 2 561 (2016).

Verksamhetstal	2015	2016	2017
Nettokostnad mnkr	213	215	219
Nettokostnad/invån.kr	2 307	2 272	2 262
Bidrag föreningar mnkr	30	31	33
Utlåning bibliotek	330 583	324 003	306 755
Besök konsthall	21 697	20 617	20 686
Elever kulturskola	1 840	1 963	2 029
Besök fritidsgårdar	87 242	87 133	86 667
Besök Torekällberget	122 394	100 424	99 026
Besök Stadsscenen	119 605	114 651	120 931

Väsentliga händelser under året

En ny barn- och ungdomsavdelning invigdes på stadsbiblioteket och ett nytt bibliotek öppnade 22 november 2017 i Hovsjö där verksamheten ska utvecklas i nära samarbete med lokalsamhället. Det nya biblioteket sätter Hovsjöborna i första rummet och har som mål att arbeta med läsfrämjande på nya sätt. På biblioteket jobbar bibliotekarier och kulturpedagoger tillsammans.

Bodastigens spontanidrottsplats i form av konstgräsplan, konsfrusen isbana, basketplan, studsmattor och läktare färdigställdes under året.

Statsbidraget från Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (MUCF) möjliggjorde fler aktiviteter för barn och unga under sommarlovet.

Verksamhetens måluppfyllelse

- Variationen inom utbudet för barn och ungdomar ska öka
- Flickors deltagande i idrottsaktiviteter ska öka
- Flickors deltagande inom Ung fritids fritidsverksamhet ska öka
- Södertäljebornas nyttjande av kultur- och fritidsutbudet ska öka
- Andelen Södertäljebor som är nöjda med kultur- och fritidsutbudet ska öka

Variationen i utbudet för barn och unga utökades under året genom att nya platser för spontanidrott färdigställdes. Stadsbiblioteket fick en ny barn- och ungdomsavdelning och Hovsjöborna ett eget bibliotek. Kulturskolan öppnade en ny musikstudio i Lunagallerian. Fler sommarlovsaktiviteter än tidigare genomfördes och var väl genomförda, välbesökta och uppskattade.

Antalet flickor i bidragsberättigade aktiviteter ökade med 19 procent. Sedan mätningarna startade har såväl antalet flickor som deltagit som antalet aktiviteter för flickor ökat. Besökssiffrorna för samtliga fritidsgårdar har över lag gått ned under 2017.

Nyttjandegraden av kultur- och fritidsutbudet ökade genom att betydligt fler besökte Stadsscenen och fler timmar på kommunens idrottsanläggningar bokades. Bibliotekslånen fortsätter att mattas av och detta är en trend som noteras också i övriga landet. Utlåningen minskade totalt med 5 procent. Traditionella boklån minskade samtidigt som utlåning av e-medier ökade.

Medborgarundersökningen hösten 2017 visade i stort sett oförändrade värden för hur nöjd man ansåg sig vara med kommunens idrotts- och motionsanläggningar samt kulturverksamhet.

Framtid och förväntad utveckling

Södertälje ska vara den kommun i Stockholmsregionen som ger barn och ungdomar bäst förutsättningar att delta i kultur- fritids- och idrottslivet. Våra satsningar på barns, ungas, funktionsnedsattas och även äldres skapande fritid ska vara nationellt ledande.

¹ Källa: Räkenskapsammandraget SCB

Foto: Pontus Orre

Det handlar om att ta vara på och förbättra utbudet inom kultur och fritid. Satsningar som har en betydande roll för Södertäljes attraktionskraft.

Kommande år ska präglas av utveckling inom flera verksamheter; idrott, fritid, konst och museer. Investeringar som avser att stärka Södertäljes varumärke och bidra till att Södertälje blir en av Sveriges främsta städer för bredd- och elitidrott.

Satsningen på en gymnastik- och friidrottshall, en förstudie om möjligheten att utveckla Saltskogs gård till ett besöksmål är investeringar som ska förbättra kultur- och idrottslivet i Södertälje.

För motionsidrottens utveckling ska ett konstsnöspår anläggas i Tveta. En dansbana och en discogolfbana ska färdigställs under 2018. Planering av ett nytt badhus har påbörjats.

Den nya biblioteksplanen för Södertälje ska ange färdriktningen för kommunens samtliga bibliotek. Stort fokus kommer att läggas på att utveckla Ung fritids verksamhet vilket möjliggörs genom en ny satsning 2018.

Ett kulturpolitiskt program för Södertälje ska utgöra en viljeinriktning och bli ett politiskt styrmedel för de kommande fem åren. Ett motsvarande program för idrotten kommer att tas fram och bli klart under 2018.

Miljö

Verksamhetsbeskrivning

Miljö är ett brett verksamhetsområde som berör många delar av kommunens organisation. Den omfattar miljö- och hälsoskydd, alkohol- och tobakstillstånd/tillsyn, kommunekologens arbete, naturvård samt övrigt arbete inom miljö och hälsa.

Verksamhetstal	2015	2016	2017
Nettokostnad mnkr	9	9	11

Nettokostnaderna för 2017 har ökat jämfört med föregående år. Främst är det personalkostnaderna som ökat då verksamheterna under både 2016 och 2015 haft många vakanser och som nu återställts. Ett projekt om vattenkvalitet i sjön Måsnaren har ökat nettokostnaden med ca 0,2 mnkr under 2016 och 0,5 mnkr under 2017. Statliga bidrag på 0,8 mnkr i har använts till flera naturvårds- och vattenvårdsprojekt.

Väsentliga händelser under året

Ett miljö- och klimatprogram för perioden 2018–2021 antogs i slutet av 2017. Programmet är en viktig del av det strategiska miljö- och klimatarbetet och är styrande för Södertälje kommun som organisation samt de hel- och delägda kommunala bolagen.

De senaste årens torka och brist på nederbörd har lett till akut låga grundvattennivåer i stora delar av Sverige. Därför infördes bevattningsförbud för boende i Södertälje, det har inneburit att man inte kunnat vattna, fylla sin pool eller använda det kommunala dricksvattnet till annat än mat, dryck och hygien under sommaren. Ungefär 5 000 liter vatten per person har sparats in från maj till och med augusti. Både invånare och företag har förstått allvaret i situationen och tillsammans lyckats sänka förbrukningen av dricksvatten med nästan 20 procent den här sommaren. Det har varit till stor hjälp för dricksvattenförsörjningen

En solkarta har tagits fram för kommunens yta, där företagare och invånare kan undersöka sin fastighets potential för installation av solceller. Solkartan har färdigställts av Energi- och klimatrådgivningen.

Verksamhetens måluppfyllelse

Inventeringar av floran på ängs- och hagmarker i kommunen görs återkommande vart fjärde år och gjordes åter 2017. Den visade att insatserna under de senaste åren har vänt den tidigare negativa trenden. Både andelen hagmarker med god hävd och andelen med mycket högt floravärde har ökat mellan 2013 och 2017. Slutsatsen efter inventeringen är att ängs- och hagmarkerna i kommunen till stor del behållit sina biologiska värden och att trenden på många ställen ser positiv ut. Hagmarker har restaurerats i Farsta-

näs, Solåkraby och Mora Park under 2017. Den restaurerade hagmarken Paradiset på 3,9 hektar i Farstanäs betades åter under 2017 för första gången på flera årtionden.

Ett projekt om vattenvård i den tätortsnära sjön Måsnaren startade 2016, med syftet att förbättra sjöns ekologiska status. Under 2017 har en analys av näringsbelastningen i sjön gjorts. Projektet kommer att fortsätta fram till 2019.

Den fastighetsnära insamlingen av avfall har utvecklats. Miljönären som är en standard för källsortering för skolor är genomförd på alla skolor och förskolor och ska spridas till fler verksamheter.

Kommunorganisationen arbetar strategiskt med energieffektiviseringar och har uppnått målet om energibesparing med minst 2 procent per år. Från 2016 till 2017 har energiförbrukningen minskat med hela 5 procent i kommunkoncernen. Telge Fastigheter har tagit fram ett miljöprogram för förvaltningen av kommunens fastigheter. Programmet omfattar krav på minskad energiförbrukning, etablering av solceller och laddstolpar, kretsloppsanpassning av material samt stöd för att anlägga grönytor/ekosystemtjänster.

En översvämningsanalys har tagits fram för kommunens centrala delar. Analysen utreder risker för översvämmning längs Södertälje kanal vid höga nivåer i Mälaren och i Östersjön, samt risker för översvämmning i centrala delar vid extrem nederbörd och skyfall. Analysen visar att det är extrem nederbörd som kan få störst konsekvenser i Södertälje.

Kommunen har riktlinjer för fordon och drivmedel för att tydligt styra mot förnyelsebart drivmedel och elfordon. För 2017 var andelen miljöfordon 54 procent i organisationen, varav 35 fordon var elfordon (även elhybrider). Andelen förnyelsebart drivmedel var ca 60 procent av total mängd drivmedel.

Inom naturreservaten och övriga skötselområden har tillgängligheten för friluftslivet förbättrats genom slyröjning, led- och gränsmarkeringar, upprustning och reparation av grillplatser, nya stigar och nya reservatsskyltar.

I Brandalsunds naturreservat har en ny vandringsled anlagts i skogliga skogsdelen av reservatet. Leden är 4,5 km lång och tar besökaren genom hagmark, hållmarker, fornborgar och stensatta stigar längs stranden.

Södertälje är med i Fairtrade City och strävar efter att köpa rättvisemärkt. År 2017 var andelen rättvisemärkt kaffe 97 procent, te 91 procent, kakao 100 procent och bananer 86 procent.

Foto: Scandinav

Konceptet "Östersjövänlig mat" är fortsatt grundläggande i måltidsplaneringen. Det innebär en strävan att maten ska vara god och hälsosam, ekologiskt producerad, innehålla mindre kött till förmån för mer grönsaker, baljväxter samt fullkorn och tillagas på närproducerade råvaror efter säsong.

Kommunen har arbetat vidare med hållbar matproduktion i projektet MatLust, i samverkan med Södertälje Science Park. I projektet utvecklas befintliga och nya produkter inom ramen för "Östersjövänlig mat"-konceptet, för att sedan kunna användas i kommunens verksamheter. Tanken är att stödja små och medelstora livsmedelsföretag genom att etablera en marknad för produkterna.

Framtid och förväntad utveckling

Södertälje avser under den kommande perioden att stärka styrningen för en hållbar utveckling i de tre dimensionerna social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. Samhällsplaneringen ska utgå från en helhetssyn så att ekologiska samband och grönstrukturer stärks samtidigt som bostadsområden byggs ut och samhällen utvecklas. Ett flertal underlag och strategier ska tas fram till stöd för detta.

Kommunen planerar för ett kraftigt ökat bostadsbyggande. Det ska ske utifrån en genomtänkt utbyggnadsstrategi där hållbarhetsperspektiven beaktas.

En biotopkartläggning av kommunen ska genomföras för att ge fördjupad kunskap om naturtyper och värden av de gröna kilarna.

En kartläggning av ekosystemtjänster ska genomföras.

En pollineringsplan ska tas fram. I uppdraget ligger att kartlägga vilka förutsättningar som krävs för att stärka viktiga arter av pollinerare och vad kommunen kan göra genom att bland annat styra över vad som planteras.

En strategi för lokal livsmedelsförsörjning ska tas fram som ger förutsättningar för lokal hållbar livsmedelsproduktion och förberedelse för framtida förändrat klimat och ökad befolkning. Strategin ska kopplas till en odlingsstrategi och till utbyggnadsstrategin.

Upphandlingspolicyn ska revideras, med syfte att stärka upphandling som ett instrument för att styra mot ökad miljömässig och social hållbarhet.

Samhällsbyggnad och offentlig miljö

Verksamhetsbeskrivning

Verksamheten inom samhällsbyggnad omfattar översikts- och detaljplaner, bygglov, kartor, fastighetsbildning, anläggning och drift av kommunala gator och vägar samt skötsel av parker. Även förvaltning, försäljning och exploatering av kommunens egendom ingår i verksamhetsområdet. I det ekonomiska resultatet redovisas också näringslivsfrågor, destination och räddningstjänst.

Sammanfattande ekonomisk analys

Verksamhetstal	2015	2016	2017
Nettokostnad, mnkr	109	- 4	143
Nettokostnad exkl. exploatering, mnkr	188	167	186
Vinterväghållning, kr per kvm	9	9	9
Underhållsbeläggning, kr per kvm	7	6	10
Andel av total gatuyta som underhållits	0	0	0
Energi per ljuspunkt/kWh	436	411	396
Driftkostnad (kr)/ljuspunkt	675	634	626

Verksamhetens nettokostnad 2017 var 143,4 mnkr.

Omfattningen av kommunens markförsäljning varierar mellan åren och påverkar nettokostnaden för den sammanlagda verksamheten inom samhällsbyggnad. Nettointäkten inom exploateringsverksamheten var 42 mnkr och har genererats främst genom fastighetsförsäljning i form av bostadstomträtter.

Exklusive exploateringsverksamhetens positiva resultat är nettokostnaden 185,5 mnkr, en ökning med 11 procent som förklaras av både högre kostnader samt lägre intäkter. Samhällsbyggnadsverksamheten har fått utökade medel till stadsutvecklingsinsatser under föregående år vilket förklarar de ökade kostnaderna. Arbetet med att ta fram strukturplaner var en av många insatser som finansierades inom budget för samhällsbyggnadsverksamheten.

Kostnaden för underhållsbeläggning per kvadratmeter har ökat jämfört med föregående år eftersom omfattande underhållsarbete gjorts på kommunens vägar i form av asfaltering.

Energin per ljuspunkt sjunker i takt med att kommunen byter ut äldre armaturer mot nya LED-armaturer som har lägre elförbrukning. Detta gör också att driftkostnaden

sjunker trots att antalet ljuspunkter i kommunen ökar i absoluta tal.

Kostnaderna för vinterväghållningen kan ha stor påverkan på det totala resultatet för verksamheten och varierar mycket mellan åren. Vinterväghållning fluktuerar över året och är svår att prognostisera. Nettokostnaden för vinterväghållning landade på 20 mnkr, vilket är 5 procent över årsbudget. Det förklaras av rikligare snö mängder under årets första månader, som brukar vara de mest kostsamma inom vinterväghållningen.

Väsentliga händelser under året

En trafikstrategi för Södertälje kommun har utarbetats och beslutats i kommunfullmäktige. Trafikstrategin innehåller målbild, strategier, åtgärder och förslag på hur Södertälje ska utvecklas i en mer hållbar riktning. Gång, cykel och kollektivtrafik prioriteras, bland annat visar den på tydliga steg närmare en bilfri stadskärna med ökad tillgänglighet för samtliga trafikslag.

Förarbeten för marksaneringen i Igelsta strand påbörjades under hösten 2017 och pågår i två år för att sedan ge plats för 500 nya bostäder, en stadspark och verksamhetsmark. Naturvårdsverket har beviljat länsstyrelsen 45,6 mnkr för saneringen som betalas ut till kommunen i takt med att åtgärderna genomförs.

Södertälje kommun har också under året utvecklat en e-tjänst för att ansöka om bygglov, marklov, rivningslov och göra anmälan för åtgärder som inte kräver lov, exempelvis installation av eldstad och Attefallshus. Genom e-tjänsten guidas den som ansöker genom hela processen fram till att ansökan är inskickad. Uppgifterna förs automatiskt in i kommunens ärendehanteringssystem. På det sättet förenklas såväl metoden för att söka bygglov som det administrativa arbetet hos kommunen.

Under 2017 undertecknades avtal med Sverigeförhandlingen om medfinansiering av Ostlänken (första delen i framtida höghastighetsjärnväg). I avtalet läggs fast att Södertälje syd ska vara en nod för framtida nationellt, regional och lokalt resande och vara en station på höghastighetsnätet.

Verksamhetens måluppfyllelse

Samhällsbyggnadsverksamhet har till viss del uppnått de mål och inriktningar som kommunfullmäktige satt upp.

Medborgarnas uppfattning om Södertälje som en plats att bo och leva har förbättrats. Statistiska centralbyråns

Foto: Pontus Orre

(SCB) senaste medborgarundersökning som genomfördes under hösten 2017 visar på resultat i nivå med den som genomfördes år 2015. Södertälje kommun deltar i SCB:s medborgarundersökning vartannat år för att ta reda på medborgarnas uppfattning om sin kommun. Resultatet för undersökningen år 2017 redovisas i tabellen nedan tillsammans med resultatet från föregående års mätningar.

	2011	2013	2015	2017
NRI, helheten	41	42	44	49
NMI, helheten	49	49	46	53

Södertälje visar på en positiv trend för utfallet i medborgarundersökningen när man ser till helheten. Totalt sett har nöjd-region-index ökat med fem punkter sedan förra

undersökningen från 44 (2015) till 49 (2017). I jämförelse med övriga deltagande kommuner ligger Södertälje under genomsnittet för NRI där medelindex är 60. Även NMI har ökat sedan föregående års mätning med 7 punkter.

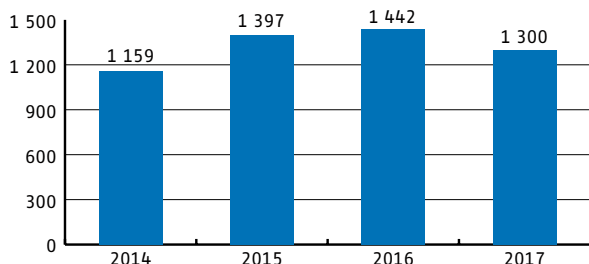
Bostadsbyggandet fortsätter och under 2017 färdigställdes 240 bostäder, 138 i småhus och 102 i flerbostadshus. Det är färre än föregående år då 332 bostäder färdigställdes.

Under 2017 inkom 1 300 bygglovsärenden. Det är 10 procent färre än under 2016, då 1 442 ärenden kom in. En förklaring till att det var färre ansökningar 2017 kan vara att det inte var så många planer som vann laga kraft under året och att det nu i stort sett är slut på hela Södertäljes planreserv. Under året har 830 startbesked för bostäder meddelats, vilket visar att intresset att bygga fortfarande är högt i Södertälje.

Foto: Scandinav

INKOMNA ÄRENDEN BYGGLOV 2014–2017

Prognosen visar att antalet bostäder kommer att öka under kommande år. Den satsning som gjorts inom stadsutveckling med fokus på strukturplaner och utbyggnadsstrategi skapar förutsättningar för att öka antalet bostäder i Södertälje framöver.

Tjänster och uppdrag uppfyller inte fullt ut svars- och garantitider. Vid ansökan om bygglov ska skriftligt svarsmeddelande lämnas inom 5 arbetsdagar enligt kommunens tjänstegaranti. I enlighet med plan- och bygglagen ska alla sökanden meddelas beslut om bygglov eller förhandsbesked inom 10 veckor från det att en komplett ansökan inkommit.

	Södertälje (totalt)	
	2017	2016
Uppfyllt 5-dagarsgaranti (bekräftelse på ärendet inkommit)	100 %	100 %
Uppfyllt 20-dagarsgarantin (begäran om komplettering eller återkoppling till sökanden via brev, mejl telefon eller besök inom 20 arbetsdagar)	97 %	80 %
Uppfyllt nämndens 10-veckorsgaranti (beslut inom 10 veckor från att ärendet är komplett)	78 %	85 %

Medelhandläggningstiden för ett bygglovärende är 67 dagar. Andelen ärenden som uppfyller 20-dagarsgarantin har ökat markant under 2017 jämfört med 2016. Förändringen beror på förändrade arbetssätt där kompletteringar numera begärs in av koordinatorena efter att handläggarna gått igenom ärendet på teammötet. Teammöten hålls varje vecka vilket gör att man snabbt kan påbörja handläggningen och se vad som saknas.

Andelen ärenden som uppfyllt 10-veckorsgarantin har minskat under året jämfört med föregående år. En anledning till det är många stora, mer komplicerade, ärenden som krävt utredningar.

Framtid och förväntad utveckling

Bostadsbyggandet och stadsutvecklingen är ett fortsatt prioriterat område och intresset för att bygga och köpa mark i Södertälje är stort. Kommunen står inför en stor expansion och ska växa snabbt under de närmsta åren. Utmaningen kräver en framsynt och hållbar stadsplanering med tydliga strategier, program och planer.

I och med att kommunen växer behöver även den kommunala infrastrukturen utökas och anpassas. Utvecklingen av Södertälje innebär stora behov av investeringar framöver, som då också behöver finansieras av kommunen. Dessutom finns det stora investeringsprojekt kring vägar och kommunikationer utifrån Sverigeförhandlingen, nationella planen och länstransportplanen som berör Södertälje och där medfinansiering kan vara aktuell. Detta gör att utrymmet för egna projekt begränsas, något vi behöver ta med i den framtida planeringen.

Foto: Pontus Orre

